

**INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
TELEORMAN**

”Educația este ceea ce după tot ce a fost învățat a fost uitat.”

Burrhus Frederic Skinner

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Publicație periodică a Casei Corpului Didactic Teleorman

Revistă națională de știință și educație

Ediție specială dedicată Marii Uniri

Ediție on-line

ISSN – 2558 – 8893
ISSN – L 2558-8893

**Nr.7
decembrie 2018**

2018

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

Strada Carpati nr. 15; Alexandria, cod: 140059

TEL: 0247/315636; FAX: 0247/315636

E-mail: ccd_tr@yahoo.com

Site: <http://ccd.isjtr.ro>

**Creativitate și
inovare didactică!**

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

propune cadrelor didactice și personalului didactic
auxiliar să-și facă cunoscută activitatea în
filele revistei noastre.

”ÎMPREUNĂ PENTRU UN NOU ÎNCEPUT!”

**ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI
CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN**

Director

Prof. Eliza Marinela SOTIRESCU

Comitet științific:

Prof. dr. Valeria GHERGHE

Prof. dr. Ileana GURLUI

Prof. dr. Alexandra NEGREA

Redactor șef:

Prof. Eliza Marienla SOTIRESCU

Colectivul de redacție:

Insp.de.spec. Ioana Daniela TĂTARU

Prof. metodist Silvia PĂUN

Prof. metodist Florica BOGDAN

Prof. metodist Eugenia ILIE

Prof. metodist Marinela MELINTE

Inf. Mariana POPA

Ec. Mirela MARDALE

Tehnoredactare computerizată

Prof. metodist Silvia PĂUN

Inf. Mariana POPA

Copertă și publicare online

Prof. Eliza Marienla SOTIRESCU

Revista **CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN** a fost editată conform
Regulamentului de organizare și funcționare a Casei Corpului Didactic, aprobat prin
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Nr. 4713 din 23.08.2010.

Responsabilitatea afirmațiilor conținute în materialele publicate revine în totalitate
autorilor.

„Cuvântul este un mijloc imperfect de comunicare”, spunea Camil Petrescu.

La ceas inaugural, prin revista *Caleidoscop didactic teleormănean*, Casa Corpului Didactic Teleorman dă startul unui demers ambițios și incitant pentru toți aceia care doresc să marcheze, pe axa timpului, itinerarii complexe, vizând permanentele interogații și căutări de sensuri, provocările și dilemele pe care educația le aduce în societatea cunoașterii.

Dinamica lumii contemporane a impus *noile educații* care, în această eră a informatizării, a multiculturalității, au făcut posibil saltul de la o școală a stereotipiilor eronate la creativitate, la interdisciplinaritate, toate girate de arta de a învăța *să știi, să faci, să trăiești și să fii*.

Apariția acestei reviste reprezintă o oportunitate în dezvoltarea profesională, atât pentru cadrele didactice, cât și pentru cadrele didactice auxiliare, deschizând perspective care trebuie fructificate din plin. Ne dorim ca, noile paradigme educaționale, pe care autorii le vor aborda în paginile acestei publicații, să faciliteze schimbul de idei, dialogul, emulația, spiritul înnoitor, ca premise ale longevității și confirmării, ale oportunității mesajului transmis.

Voi fi alături de echipa redacțională și sunt convinsă că revista va reuși să reprezinte un reper în învățământul teleormănean, deoarece este coordonată de oameni ambițioși, perseverenți, cu viziune, care ajung întotdeauna acolo unde și-au propus.

Urez acum la început de drum succes deplin cu speranța că aceasta revista va avea o un parcurs lung, provocator și util.

Cu speranță și încredere,
Prof. Valeria Gherghe
Inspector școlar general

Revista „Caleidoscop didactic teleormănean” a luat naștere din dorința de a populariza experiențele bune din domeniul educației, dând libertate educatorului să abordeze aspecte și teme din teoria educației, management, curriculum școlar, educație permanentă, consiliere și orientare.

Revista va acoperi dorința cadrelor didactice teleormănene interesate de promovarea unor lucrări metodice și științifice dar mai ales interesate de redobândirea imaginii școlii teleormănene în comunitate.

Educatorul, joacă rolul de model în comunitatea școlară și-și axează preocupările pentru realizarea de demersuri didactice adaptate și flexibile la nevoile beneficiarului direct „Măria sa Elevul”.

Diseminarea și popularizarea experiențelor personale și profesionale, rezultate la concursuri și olimpiade școlare îmbogățesc fondul generator de idei, de modele inovative și exemple de bune practici din sistemul de învățământ.

Revista se adresează tuturor specialiștilor în științele educației și în domenii conexe, personalului didactic și didactic auxiliar din învățământul preuniversitar, tuturor celor implicați în sistemul de învățământ din România.

**Director CCD,
Prof. Eliza Marinela Sotirescu**

SIMPOZIONUL JUDEȚEAN
„OMAGIUL MARII UNIRI”
21 noiembrie 2018

Anul 2018, a fost un an cu o semnificație deosebită, Marea Unire de la 1918 reprezentând evenimentul cel mai important din istorie noastră.

În ceas de Centenar, am fost datori să reconstituim, măcar într-o mică măsură, un eveniment al cărui urmași suntem. Alături de alte acțiuni realizate la nivelul județului nostru, s-a înscris și **Simpozionul Județean „Omagiul Marii Uniri”**, organizat de Inspectoratul Școlar Județean Teleorman și Casa Corpului Didactic Teleorman în parteneriat cu Societatea de Științe Istorice din România, filiala Teleorman.

Simpozionul Județean „Omagiul Marii Uniri” a fost conceput pentru a face cunoscută importanța înțelegerii rolului pe care Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 l-a avut în istoria noastră, prin toate mijloacele de care dispunem.

Simpozionul și-a propus să promoveze și să popularizeze preocupările elevilor și ale cadrelor didactice în acest scop. Interdisciplinaritatea este o necesitate de permanentizare a procesului de instruire și educare. În această perspectivă, avem datoria de a furniza elevilor structurile care să-i ajute în procesul de pregătire continuă, de a-i înzestra cu priceperea folosirii a cât mai multor canale informaționale.

Organizarea acestui simpozion a avut ca obiectiv principal dezvoltarea la elevi de atitudini și abilități necesare pe toată durata educației.

În același timp, tematica propusă s-a dorit un argument viabil pentru a demonstra că o temă istorică poate fi abordată din mai multe direcții pentru a fi înțeleasă mai bine.

Organizarea Simpozionului a fost axată atât pe dezbateri cât și pe teme practice, pe îmbogățirea cunoștințelor personale prin aprofundarea temei, ducând la îmbogățirea experienței profesionale a tuturor participanților.

Grupul de lucru a fost format din **Inspector Școlar General, prof. Valeria Gherghe, Inspector Școlar General Adjunct, prof. Monica Coman, Inspector Școlar General Adjunct, prof. Bogdan Buzatu, Director C.C.D. Teleorman, prof. Eliza Sotirescu, Inspector școlar, prof. Amalia Dide, Inspector școlar, prof. Daniela Tătaru, Inspector școlar, prof. Alexandra Negrea, prof. Luminița Pințur, prof. Ion Tăușan, prof. Mariana Popa, prof. Bologa Ionuț, Prof. Nicoleta Crăiță, prof. Florica Bogdan.**

Scopul Simpozionului a fost axat pe: punerea în valoare a performanțelor metodologice de abordare a temei respective; conștientizarea celor implicați direct în procesul educațional, cu privire la rolul lor în educația elevilor privind abordarea interdisciplinară; organizarea și trăirea unor experiențe de învățare, ținând seama de necesitatea abordării temei din mai multe direcții : istorie, artă, literatură ; cultivarea și valorificarea potențialului creator al copiilor; stimularea creativității și originalității în realizarea unor lucrări practice; marcarea semnificației anului 2018 – an în care se împlinesc 100 de ani de la realizarea Marii Uniri.

Obiectivele simpozionului au fost: realizarea unor dezbateri pe tema propusă ; realizarea unei expoziții cu lucrări ale elevilor pe teme artistice; informarea populației despre importanța anului 1918 în istoria țării; reflectarea asupra importanței și semnificației acestui eveniment al istoriei românilor; îmbogățirea experienței profesionale a cadrelor didactice participante; identificarea unor strategii interdisciplinare; promovarea experienței didactice în domeniu; realizarea unui schimb de experiență între școli; promovarea respectului și interesului față de studiul istoriei, prin schimbul de bune practici în materie de educație; dezvoltarea imaginației și creativității; stimularea potențialului artistic și creativ al elevilor; promovarea lucrărilor efectuate de copii; dezvoltarea libertății de expresie a copiilor; formarea unor abilități de lucru în echipă;

Simpozionul, organizat în data de 21 noiembrie 2018, s-a adresat atât cadrelor didactice cât, mai ales elevilor. Pornind de la ideea, că în toate unitățile de învățământ din județ, cadrele didactice se implică în marcarea acestui eveniment, ne-am dorit să strângem într-un singur loc pe toți cei pasionați.

Astfel, simpozionul a fost gândit să se desfășoare pe două secțiuni:

- I. Secțiunea pentru cadre didactice având participare directă
REFERATE ȘI COMUNICĂRI - „Omagiu Marii Uniri”
- II. Secțiunea pentru elevi - EXPOZIȚIE – CONCURSURI având participare indirectă. Elevii putând participa la cele 4 secțiuni :
 - A. Desene - Pictură/Desene/Colaje
 - B. Power-point/ Pagina Web/produse multimedia
 - C. Piesă de teatru
 - D. Eseuri și referate

Astfel, la secțiunea elevi, s-au înscris aproximativ 125 de elevi la subsecțiunile dedicate lor: desene, colaje, power-point, referate, artă dramatică. La secțiune cadre didactice

s-au înscris 20 cadre didactice cu materiale deosebite, multe dintre ele fiind chiar inedite, ceea ce arată preocuparea și interesul cadrelor didactice din județul Teleorman pentru acest eveniment.

Înainte de deschiderea secțiunii directe a cadrelor didactice, a fost realizat un mic spectacol artistic cuprinzând scenete de teatru, recitări de poezii și cântece patriotice, spectacol asigurat de următoarele unități școlare: Școala Gimnazială „Mihai Viteazul”, Alexandria, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Alexandria, Școala Gimnazială Lunca, Școala Gimnazială Prundu, Școala Gimnazială „Șf. Voievozi”, Bragadiru, coordonați de profesorii Mândică Marian, Dumitru Florentina, Necula Nicoleta, Marin Steluța, Pințur Luminița, Cojocar Ionela, Chiriță Daniel, Georgescu Petra. .

UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA. ÎNTÂIA TREAPTĂ A MARII UNIRI

După anexarea sa în 1812, pentru a-și consolida dominația, regimul țarist a folosit, ca orice imperiu asupritor, practici de dislocare a populației majoritare românești și de purificare etnică. În Basarabia au fost aduse neamuri străine, ruși, germani, armeni, greci, elvețieni, evrei iar mulți români au fost strămutați în schimb în guberniile rusești. Statistica spune că, dacă la momentul anexării, românii reprezentau circa 96% din populația Basarabiei, adică la 1812 elementul străin era nesemnificativ, la 1897, când s-a realizat primul recensământ de către autoritățile rusești, procentul de români a scăzut dramatic, la circa 47,6%¹, dacă ar fi să dăm crezare acestei cifre. .

Au existat trei etape în politica de asimilare a românilor dintre Prut și Nistru. Prima etapă a fost cea care a durat până la 1828/1830, a unei autonomii limitate, apoi cea doua, de la

¹ Valentin Tomuleț, *Rusificarea Basarabiei. O sută de ani de dominație țaristă*, în „Historia special”, anul VII, nr.22, martie 2018, p.13; vezi o statistică amănunțită în Katja Lasch, *Basarabia în secolul al XIX-lea – un bilanț al evoluțiilor administrative, demografice, economice și culturale*, în „Studii de Istorie”, LXXIX, București, 2012, pp.17, 28, de asemenea în Nicolae I. Arnăutu, *Invazii și stăpâniri rusești/sovietice în România*, Editura Vestala, București, 2014, pp.78-79.

aceste date până la aproximativ 1868/1873, în care Basarabia devine regiune a Rusiei, iar ultima din 1873 până la 1918, cea a integrării depline, când se trece la stadiul de gubernie a Imperiului. Începând cu a doua etapă, a avut loc un proces foarte agresiv de rusificare și deznaționalizare, prin administrație, legislație, Biserică și învățământ. Pe parcursul acestui un secol și mai bine de stăpânire rusească, situația românilor s-a înrăutățit treptat, chiar comparativ cu cea a celor din celelalte provincii românești aflate sub dominație habsburgică, izolarea aproape totală față de românimea de dincolo de Prut fiind unul din scopurile conducerii țariste. Acțiunile restrictive ale autorităților imperiale, înstrăinarea populației de propria Biserică, rata extrem de ridicată de analfabetism, au contribuit la această stare de izolare și a lipsei unei clase politice și culturale proprii care să facă posibilă o reacție de rezistență națională. De aceea, nu putem vorbi de o Revoluție la 1848-1849 în Basarabia - ca de altfel nicăieri în Imperiul Rus - de asociații, societăți și manifestări naționaliste și nici de o organizare politico-națională, într-un partid, a românilor, așa cum, totuși, s-a putut întâmpla în Transilvania, Banat și Bucovina, chiar dacă sub un regim limitat și strict monitorizat. Practic, până aproape de Primul Război Mondial, cel devreme la 1905-1907, cu prilejul primei revoluții din Rusia, când luase ființă la Chișinău „Societatea Culturală Moldovenească”, nu a existat o elită românească în Basarabia, pentru că nu i s-a permis să existe.

Trebuie spus că primii care reacționaseră prompt la schimbarea situației din Rusia în timpul Revoluției din 1905-1907 fuseseră basarabenii aflați în acea perioadă în România. „Liga Culturală a Românilor Basarabeni”, avându-l ca președinte pe B.P.Hasdeu, a emis, la sfârșitul lui ianuarie 1905, un manifest adresat tuturor românilor de bună credință, care urma a fi răspândit în Basarabia și în județele Regatului Român, învecinate cu provincia dintre Prut și Nistru. Acela se poate spune că a fost începutul afirmării românilor dintre Prut și Nistru pe calea luptei naționale.

Revoluția a avut impact asupra populației românești. La 2/15 decembrie 1905, regele Carol I, mărturisea într-o scrisoare următoarele: „Situația anarhică din Rusia are ecou (contre-coup) în localitățile noastre de graniță, spre care se refugiază mii de oameni. După informațiile noastre, ordinea, liniștea, nu vor fi prea curând restabilite”² Într-adevăr, românii basarabeni se refugiau la frații lor de peste Prut.

²Sorin Cristescu, *Carol I. Corespondență privată (1878-1912)*, Editura Tritonic, București, 2005, p.438.

În condițiile dezastrului care se declanșase în Imperiul Rus și ale unui eventual exod mai mare de populație din Basarabia în România, „Liga Culturală a Românilor Basarabeni” și-a asumat responsabilitatea de a-i proteja și de a le asigura mijloacele necesare de existență refugiaților din stânga Prutului. În mod special, Comitetul Central al Ligii promitea ajutor și susținere tinerilor basarabeni, refugiați în România, pentru înscrierea la instituțiile de învățământ din țară³

În scurt timp, manifestul a devenit cunoscut atât diplomaților ruși aflați în România, cât și autorităților țariste din Basarabia. Ministrul plenipotențiar rus acreditat la București, N. Giers, considera că, prin emiterea acestui manifest, Comitetul Central al „Ligii Culturale a Românilor Basarabeni” urmărea un scop politic bine determinat: sub pretextul salvării românilor de nedreptățile suportate de ei în Basarabia, documentul îndemna îndeosebi tineretul studios să emigreze în România, promițându-i acestuia protecție⁴ În februarie 1905, Giers a transmis un exemplar al acestui document ministrului Afacerilor Externe al României, generalul Iacob Lahovari, indicând că „e în interesul guvernului român de a pune limită condamnabilei propagande care poate duce la neplăcute neînțelegeri între țările noastre. Ministrul român i-a promis diplomatului rus să depună toate eforturile posibile pentru a-i influența pe membrii „Ligii” să renunțe la propaganda proromânească.”⁵

Au fost întreprinse mai multe încercări de către marele patriot și luptător Constantin Stere, care, în perioada primei revoluții ruse, a fost de câteva ori în Basarabia, pe durata aflării sale în provincia natală, fiind atent supravegheat de poliția locală⁶. În general, legăturile naționaliștilor basarabeni cu adepții ideii naționale unificatoare din România au contribuit la consolidarea mișcării naționale din Basarabia.

Ceea ce a urmat până la 1917 a însemnat o activitate clandestină din ce în ce mai obstrucționată de autoritățile țariste. Publicațiile care au îndrăznit să apară, precum „Basarabia” (1906-1907) și „Glasul Basarabiei” (1913-1914) au avut o apariție de scurtă

³Ion Varta, *Mișcarea națională a românilor basarabeni în perioadă 1905-1914*, în „Anuarul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei”, Chișinău, 2011. nr 1. pp.178-198; Nicolae. Ciachir, *Basarabia sub stăpânire țaristă (1812-1917)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992, p.81.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*.

⁶„Basarabia”, nr.12,din 5 iulie 1906.

durată, aceasta deoarece promovau o atitudine naționalistă, precum se deducea din „Glasul Basarabiei” care considera că „moldovenii nu-și vor lepăda țara, până la ultima suflare”.⁷

Au existat chiar încercări de constituire a unui partid românesc, cu obiective naționale, toate eșuate în cele din urmă. Prima a fost în 1905, în România, din inițiativa „Ligii Culturale a Românilor Basarabeni” și a societății „Milcov”, este vorba despre Partidul Național Român din Basarabia - denumirea sa fiind inspirată de aceea a Partidului Național Român din Transilvania - care s-a exprimat pentru autonomia țării și pentru dreptul de a folosi limba română în administrație, școală, Biserică și justiție⁸, următoarele în Basarabia, în 1907, prin mișcarea „Basarabia reînnoită”, și apoi, în 1912, prin „Partidul Zemstvei din Basarabia” care nu a fost însă înregistrat de autorități.⁹

În anul 1912, la împlinirea unui secol de la nefericita răpire a teritoriului de răsărit al Moldovei de către Imperiul Rus, istoricii A.D. Xenopol și N. Iorga au publicat articole și studii ce oglindeau tragicul destin al basarabenilor și dreptul istoric al românilor la teritoriile dintre Prut și Nistru. În primăvara aceluiași an, presa din Vechiul Regat a declanșat o amplă campanie publicistică, ziarele tipărind numeroase studii, articole, documente, pagini literare, evocări și mărturii. Aveau menirea de a demonstra caracterul românesc al provinciei răpite, adevărul istoric despre „crima” săvârșită la 1812 de Imperiul Rus, politica de deznaționalizare promovată de țarism¹⁰. Autoritățile oficiale ale României au preferat însă să nu ia atitudine, pentru a nu provoca Rusia.

În acest fel s-a pus stavilă încercărilor românilor din Basarabia de a se opune oprămirii rusești.

*

Izbucnirea Primului Război Mondial a adus și pentru românii basarabeni, ca și pentru cei din Austro-Ungaria, coșmarul participării la un conflict care nu-i reprezenta, ajungând să lupte pentru stăpânii lor. Dar a venit Revoluția, mai întâi cea din februarie 1917, și

⁷ „Glasul Basarabiei”, nr. 20, din 25 mai 1913.

⁸ Nicolae Ciachir, *op.cit.*, pp. 82-83.

⁹ *Ibidem*, nr. 1, din 7 aprilie 1913.

¹⁰ Dorina N. Rusu, *Solidari cu Basarabia. România, 1912*, în „Patrimoniul”, nr. 3/1991, pp. 118-125.

mecanismul deșteptării naționale a început, ușor-ușor, să se miște.¹¹ E drept, începutul a fost destul de puțin vizibil, Onisifor Ghibu, transilvăneanul sosit în Basarabia în acele momente frământate constatând că, la acel moment, din cei care activaseră încă de la 1905, nu putea menționa decât un singur nume de fruntaș basarabean, cel al lui Pantelimon Halippa.¹² Era, desigur, consecința represiunii țariste.

Proclamația către popoarele Imperiului rus de la începutul lui martie 1917 ale noii puteri instaurate după abdicarea țarului Nicolae al II-lea a trezit în mentalul românilor din Basarabia că pot năzui la vremuri mai bune. Astfel, prin intermediul gazetei „Cuvânt moldovenesc”, singura de altfel publicație periodică în limba română - și aceea de doar câțiva ani, semn al închistării în care erau obligați să trăiască românii - la 8/21 martie 1917, românii puțini știutori de carte puteau afla că „de acum nu mai suntem robii stăpânirii vechi, care ani de-a rândul și-a bătut joc de noi în chipul cel mai grozav. Ocârmuirea veche s-a prăbușit și pe dărâmăturile ei se clădește o viață nouă.”¹³ La 22 martie 1917, redacția aceleiași publicații a inserat în paginile sale un apel către moldoveni, care, cu nu mult timp în urmă, ar fi părut de domeniul imposibilului, prin care erau chemați să se deștepte și să pledeze pentru autonomia Basarabiei.¹⁴ Și astfel de manifeste vor continua să apară. „Cuvânt moldovenesc” va deveni în curând un veritabil centru de coordonare a renașterii naționale a românilor basarabeni care s-a integrat în procesul general de „trezire” a naționalităților din Rusia. Concomitent, o altă publicație, „Viața Basarabiei”, va contribui la afirmarea românismului.

Din inițiativa lui Pantelimon Halippa s-a înființat, în aprilie 1917, Partidul Național Moldovenesc, ideea fiind sprijinită de Onisifor Ghibu și Romulus Cioflec.¹⁵ Redacția de la „Cuvânt moldovenesc” a fost locul unde s-au formulat revendicările cu caracter național pe care le va susține noul partid al românilor din Basarabia. În componența partidului, au figurat, la momentul constituirii, patrioți precum Pantelimon Halippa, Paul Gore, Vladimir Herța,

¹¹ Ștefan Ciobanu, *Unirea Basarabiei, Studii și documente cu privire la mișcarea națională din Basarabia în anii 1917-1918*, Chișinău, Editura Universitas, 1993, p.80 și urm.

¹² Onisifor Ghibu, *De la Basarabia rusească la Basarabia românească. Analiza unui proces istoric, însoțit de 186 de documente*, Ediția a II-a, București, Editura Semne, 1997, p.71.

¹³ „Cuvânt moldovenesc”, Chișinău, anul IV, nr.20, 8 martie 1917, p.1.

¹⁴ *Ibidem*, nr.24, 22 martie 1917, p.1

¹⁵ V.Harea, *Basarabia pe drumul Unirii. Amintiri și comentarii*, Ediție îngrijită de Vlad Bejan, Iași, Editura Eminescu, 1995, pp.30, 37.

Daniel Ciugureanu, Onisifor Ghibu, Vasile Stroescu, Nicolae Alexandri și încă alții. Președinte a fost desemnat Vasile Stroescu.¹⁶

S-a spus totuși, și este pe deplin întemeiat, că „Partidul Național Moldovenesc nu a apărut din inițiativa unui grup restrâns de luptători, ci a fost produsul predispoziției generale din societatea basarabeană către primeniri radicale în urma prăbușirii țarismului.”¹⁷ Între timp, conștiința românilor basarabeni s-a transformat și sub influența benefică a ostașilor ardeleni înrolați în detașamente de voluntari care luptau alături de armata română pe frontul din Moldova.¹⁸

Primul pas al luptei naționale a însemnat revendicarea autonomiei. Programul Partidului Național Moldovenesc, făcut public în „Cuvânt moldovenesc” la 9/22 aprilie 1917, a făcut referire la faptul că se „consideră necesar de a introduce autonomia Basarabiei, respectând concomitent și dreptul la autodeterminare a altor etnii care locuiesc în gubernia Basarabiei.”¹⁹ Dar nu numai pe cale politică s-a manifestat această revendicare. La 7 aprilie 1917, la o mare întrunire a delegaților cooperativelor sătești, s-a hotărât să se ceară autonomia administrativă, religioasă, economică și școlară pentru Basarabia.²⁰ De asemenea, la 19-20 aprilie 1917, un Congres al preoților din Basarabia a solicitat autonomia politică a provinciei, și, mai mult de atât, convocarea Adunării Naționale a țării și constituirea unui „Înalt sfat” cu atribuții legislative și executive.²¹ La acestea adăugăm manifestări și demonstrații ale altor asociații precum cele ale țăranilor și intelectualilor.

Tot la Odessa, la 18 aprilie 1917, a avut loc o importantă adunare a ostașilor români din Basarabia, în număr de aproximativ 10.000, cu „steaguri naționale, cu florile roșu, galben și albastru”, care și-au declarat susținerea pentru scopurile formulate de Partidul Național

¹⁶ Vasile Harea, *op.cit.*, p.40.

¹⁷ I.Țurcanu, *Unirea Basarabiei cu România. Preludii, premise, realizări*, Tipografia Centrală, Chișinău, 1998, p.11.

¹⁸ Onisifor Ghibu, *Pe baricadele vieții. În Basarabia revoluționară, 1917-1918. Amintiri*, Editura Universitas, Chișinău, 1992, pp.108-109.

¹⁹ *Ibidem*, p.112.

²⁰ V.Chinezul, *Cincizeci de ani ai cooperației de credit din Basarabia, 1874-1924*, Chișinău, 1924, p.83, în Stelian Neagoe, *op.cit.*, p.254.

²¹ „Cuvânt moldovenesc”, nr.29 din 17 aprilie 1917.

Moldovenesc.²² Ei vor forma Sfatul de Deputați al Soldaților și Ofițerilor Moldoveni din Odessa.

Primul pericol care a venit asupra Basarabiei a fost din partea ucrainenilor. Adunarea Ucrainei (Rada) decisese încorporarea Basarabiei la Ucraina. Ca atare, s-au luat măsuri pentru contracararea acestei intenții, la 23 iulie 1917 constituindu-se Comitetul Central Militar Moldovenesc, cu sediul la Chișinău care a propus apărarea la nevoie a teritoriului provinciei.²³

Timpul a trecut, situația s-a complicat, bolșevismul a cuprins din ce în ce mai mult Rusia, dar eforturile și acțiunile basarabenilor au continuat.

*

În zilele de 20-27 octombrie 1917, în acea perioadă extrem de critică de dinaintea Revoluției bolșevice, a avut loc un eveniment de referință în contextul mișcării de renaștere și eliberare națională a românilor basarabeni. Congresul Militarilor Moldoveni a proclamat autonomia Basarabiei și a adoptat decizia de a convoca organul suprem, Sfatul Țării, alcătuit din 120 de deputați. S-a hotărât, de asemenea, luarea de măsuri pentru organizarea armatei naționale, naționalizarea școlii cu predare în limba română, realizarea reformei agrare.²⁴ S-a format și un birou de organizare a Sfatului Țării.²⁵ Soldații români au defilat atunci sub „frumosul steag moldovenesc”.

Alegerile pentru Sfatul Țării s-au desfășurat în condiții dificile, având în vedere împrejurările, s-a stabilit ca 70% din totalul deputaților să fie români, iar restul să fie din partea celorlalte grupuri etnice, ruși, bulgari, germani, evrei, polonezi.²⁶ Era o decizie corectă care reflecta proporționalitatea demografică etnică.

²² *Ibidem*, nr.33, 26 aprilie 1917.

²³ V.Cristi, *O pagină din istoria Basarabiei. Sfatul Țării (1917-1918)*, Editura Prut-Internațional, Chișinău, 2004, p.132.

²⁴ Valentin Tomuleț, *op.cit.*, p.29.

²⁵ V.Popovschi, *Biroul de Organizare a Sfatului Țării (27 octombrie-21 noiembrie 1917). Studii și documente*, Editura Pontos, Chișinău, 2011, pp.18-20.

²⁶ Stelian Neagoe, p.255.

Sfatul Țării, democratic ales, s-a întrunit prima oară la 21 noiembrie 1917, președinte fiind ales Ion Inculeț. El era alcătuit din 105 români, 15 ucrainieni, 14 evrei, 7 ruși, 2 germani, 2 bulgari, 2 găgăuzi, câte un polonez, un armean și un grec.

La 28 noiembrie 1917 s-a luat importanta decizie ca, în scurt timp, la 2 decembrie 1917, să se proclame o nouă identitate pentru Basarabia, aceea de Republica Democratică Moldovenească, rupând astfel cu numele dat de ruși încă de la anexarea sa în 1812.²⁷ Unii reprezentanți ai minorităților s-au opus acestei denumiri, de exemplu deputatul bulgar Misirkov care a obiectat spunând că ar însemna „primul semn al naționalismului națiunii dominante”, propunând numele de Republica Basarabeană. Deputații români Pantelimon Erhan și Ion Pelivan i-au replicat că „în baza acestei denumiri trebuie să fie pus principiul național și nu cel geografic”, tot așa cum „ucrainienii și-au numit Republica Ucrainiană, dar nu Kieveană ori Poltavă.”²⁸ Și alți deputați minoritari au susținut punctul de vedere perfect justificat românesc, deputatul polonez Dudkievici luând cuvântul în acest sens.²⁹

Anunțând obiectivul unirii care era prezent în mințile multor basarabeni, Pantelimon Halippa a declarat că „Basarabia este o parte a Moldovei, ruptă de ea.[...] Unirea este o chestiune a viitorului, iar noi, deocamdată, ne vom pune în slujba ordinii.”³⁰

Deja ultimul guvernator al Basarabiei demisionase din funcție, astfel că, la 2 decembrie 1917, lua naștere Republica Democratică Moldovenească, ca parte integrantă și egală în drepturi a „Republicii Federative Democratice Ruse Unice”. Însă era evident că această situație nu va dura prea mult. Denumirea de Democratică, nu întâmplător luată, avea rostul de a enunța faptul că, de acum înainte, totul avea să fie hotărât doar pe cale democratică, prin consultarea tuturor, a fiecărei etnii de pe teritoriul republicii, în conformitate cu drepturile lor. Președinte a fost din nou ales Ion Inculeț, fruntaș care se afirmase prin capacitatea organizatorică și de conducere. Autoritatea executivă a fost încredințată, cu rol de guvern, Consiliului Directorilor, având în frunte pe Petre Erhan.

Deocamdată, această nouă Basarabie făcea parte din Rusia, de data aceasta bolșevică, după succesul loviturii de stat a lui Lenin și ai săi.

²⁷ Valentin Tomuleț, *op.cit.*, p.31.

²⁸ *Ibidem.*

²⁹ *Ibidem.*

³⁰ Ion Țurcanu, *Sfatul Țării. Documente. Procesele verbale ale ședințelor de plen*, Editura Știința, Chișinău, 2016, p.39.

Contextul era cât se poate de grav, în Basarabia, ca de altfel pe tot cuprinsul Rusiei, domnea o stare de anarhie, soldații bolșevizați, mulți veniți din Moldova, se dedau la distrugeri, jafuri, violuri, crime asupra populației civile, iar aceste nelegiuri trebuiau oprite. Prin urmare, Consiliul Directorilor a decis, la 8 decembrie 1917, să trimită o delegație la Iași pentru a cere sfatul și ajutorul Guvernului român și reprezentanților Antantei. Primele trupe trimise în sprijinul Chișinăului au fost cele formate din voluntarii ardeleni, bucovineni și bănățeni, constituite la Darnița, lângă Kiev care au avut parte de confruntări sângeroase cu grupurile de militari întărite de agenți bolșevici.³¹ Dar nu a fost suficient, bolșevicii erau aproape să înlăture autoritatea recent instaurată și să-și instaureze propria putere și teroare. Nu mai era nicio îndoială că era nevoie de o intervenție armată serioasă. „Blocul Moldovenesc”, formațiunea politică cea mai numeroasă din Sfatul Țării a cerut imperios, la 5 ianuarie 1918, intervenția armatei române pentru a pune capăt dezastrului bolșevic. Guvernul Brătianu a hotărât să se trimită trupe peste Prut și, la 10 ianuarie 1918, divizia a IX-a română condusă de generalul Ernest Broșteanu a intrat în Basarabia, pentru a restabili ordinea, iar trei zile mai târziu era în Chișinău. În urma unor lupte destul de aprige, bolșevicii au fost respinși de pe teritoriul Basarabiei. Populația civilă, în majoritatea ei, a primit cu satisfacție această intervenție.

În urma acestei intervenții solicitate și nu inițiate de statul român, Lenin și guvernul său a rupt relațiile cu România și a sechestrat tezaurul românesc aflat în custodie la Moscova. România a pierdut atunci un tezaur dar a câștigat sau mai precis a recâștigat o țară, un pământ românesc străvechi.

Sfatul Țării și Consiliul Directorilor au examinat situația de atunci și au concluzionat că, așa cum și alte provincii ale fostului Imperiu Rus procedaseră, cazul cel mai relevant era cel al Ucrainei vecine, se impunea ieșirea din cadrul unui stat cu un regim ostil care nici măcar nu se mai afla în raporturi diplomatice cu România. Independența a devenit următorul obiectiv logic al patrioților români basarabeni. Decizia convenită inițial la 15 ianuarie a fost pronunțată public în ședința Sfatului Țării, la 22 ianuarie de către deputatul Chiorescul din partea „Blocului Moldovenesc”, iar deputatul Ion Buzdugan a propus ca, în mod grabnic, independența să fie decretată la data de 24 ianuarie 1918, „ziua sărbătoririi de către armata română a sărbătorii sale naționale.” Era încă o decizie istorică, luată în cinstea zilei de mare

³¹ Stelian Neagoe, *op.cit.*, p.256.

referință a istoriei neamului în care se pornise, cu decenii în urmă, pe drumul de întregire națională.

*

La 24 ianuarie 1918, „în virtutea situației care s-a creat și în corespundere cu voința poporului”, a fost citită în cadrul lucrărilor Sfatului Țării, Declarația de Independență a Republicii Moldovenești. Consiliul Directorilor s-a autodizolvat și s-a constituit Consiliul de Miniștri prezidat de Daniel Ciugureanu, președinte al Republicii rămânând în continuare Ion Inculeț. Basarabia devenise o țară liberă și neatârnată care avea propriile instituții, putea să-și făurească propria politică internă și externă. De altfel, pe plan intern s-a enunțat ca principiu de bază „consolidarea tuturor libertăților și drepturilor cucerite de Revoluție – evident cea burghezo-democratică nu cea bolșevică ! - și proclamate în Declarația Sfatului Țării la data de 2 decembrie 1917.”³², iar pe plan extern prioritară era „încheierea grabnică a păcii democratice generale de comun acord cu toți aliații.”³³

Desigur însă că o pace adevărată în zonă nu putea fi instaurată în condițiile unui război care încă continua și al cărui sfârșit nu se întrezărea încă la acea vreme, iar vecinătatea noii Rusii bolșevice nu contribuia nici ea, ba din contră, la acest fapt. Mai mult de atât, la amenințarea comunistă s-au adăugat pretențiile mai vechi anexioniste ale Ucrainei asupra nordului Basarabiei și a gurilor Dunării, Nistrului și pe litoralul Mării Negre, acolo unde se insinua că etnia ucrainiană este majoritară.³⁴ Practic, Basarabia urma să fie ruptă în bucăți, urmând să fie alipită statului ucrainian, autoritățile de la Kiev pretinzând că „Basarabia, din punct de vedere etnografic, economic și politic constituie o parte inseparabilă a teritoriului Republicii Populare Ucrainiene.”

Iată în ce condiții vitrege s-au derulat aceste evenimente de cea mai mare însemnătate pentru istoria poporului nostru, cât de greu a fost. La începutul lui 1918, Rusia bolșevică încheiase armistițiul și urma să încheie pacea cu Puterile Centrale de la Brest-Litovsk din 3

³² Valentin Tomuleț, *op.cit.*, p.34.

³³ *Ibidem.*

³⁴ *Ibidem*, pp.34-35.

martie 1918, iar România, rămasă singură pe front, urma și ea să se încline, în fața ocupanților a deja celei mai mari părți a sa.

Proclamarea Independenței nu a fost și nu putea fi ultimul pas al luptei românilor din Basarabia. Un stat mic și plătând așa cum era, aflat în vârtoarea unor evenimente dramatice, amenințat din mai multe părți, nu putea rezista prea mult. În afară de aceste considerente, dorința de Unire cu țara mamă era cea pe care o doreau materializată cei mai mulți dintre aceștia. Ca dovadă, înaintea deciziei care putea fi luată la Chișinău, pe plan regional, la Bălți, Soroca, Orhei, consiliile județene de acolo au cerut răspicat Unirea cu Regatul României. Spre exemplu, la 3/4 martie 1918, au fost adoptate la Bălți nu una ci două decizii de unire cu țara, în care se exprima „dorința noastră[...]de a ne uni cu țara noastră mamă-România”³⁵ În declarație se menționa raptul teritorial din 1812, când „am fost furați de la sânul dulce al mamei noastre scumpe, cu care am făcut un trup și un suflet” și, de asemenea, era exprimată dorința expresă „să ne unim din nou cu scumpa noastră țară-mamă: România, voind să împărțim cu ea frățește tot norocul și nevoile vieții noastre viitoare, ca și în vremurile lui Ștefan cel Mare.”³⁶ Ce cuvinte mai frumoase, mai generoase, am putea afla, demonstrând un adevărat patriotism care nu a ținut cont de faptul că Basarabia lor urma să se unească cu o țară aflată într-o situație extrem de dificilă, în stare de ocupație străină? Dar asta nu mai conta, important era pentru românii de acolo să fie împreună cu frații lor de care fuseseră despărțiți în urmă cu mai bine de un secol.

Demn de amintit, între alte inițiative care au precedat în luna martie 1918, mărețul eveniment al Unirii Basarabiei cu România, și acțiunea unor mari proprietari funciari din provincie care, la 5 martie s-au prezentat la Iași, în fața regelui Ferdinand, pentru a cere Unirea.³⁷ La Soroca, la 13 martie 1918, o adunare extraordinară compusă din reprezentanți ai Zemstvei (Consiliului) orașului, mari proprietari, țărani, preoți, intelectuali, proclama cu tărie Unirea de îndată cu statul român.³⁸

³⁵ *Ibidem*, p.51.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ P.Cazacu, *Zece ani de la Unire. Moldova dintre Prut și Nistru, 1812-1918*, Editura Viața Românească, Iași, 1928, f.a., pp.305-308.

³⁸ *Ibidem*.

Așa cum se poate observa, efervescența dorinței de unitate era din ce în ce mai mare și ea se manifesta deopotrivă la românii basarabeni, fără deosebire de avere sau origine socială. Unirea „plutea în aer”...

Este cert că Unirea cu țara era dorită de toți românii, însă părerile erau împărțite la nivelul elitei politice, în ceea ce privește modalitatea de a o întreprinde și a ceea ce avea să urmeze. Astfel, partea cea mai consistentă numeric era reprezentată de „Blocul Moldovenesc”, prin Pantelimon Halippa, Daniel Ciugureanu, Ion Pelivan și numeroși alți fruntași care erau adepții realizării imediate și necondiționate a unirii. A doua tabără, constituită în jurul lui Ion Inuleț și Pantelimon Erhan, pleda pentru „unire cu autonomie deplină”, deci condiționată. În sfârșit, a treia variantă era propusă de către gruparea țărănistă și de către minorități și vedea unirea doar într-o structură federativă cu România, adică păstrând de fapt entitatea Republicii Democratice Moldovenești de la 2 decembrie 1917.³⁹ În cele din urmă a prevalat a doua variantă, deși nu majoritară, radicalii au făcut corp comun cu moderații, autonomia locală și garantarea drepturilor și libertăților de care se bucurau în urma Revoluției din februarie 1917 - votul universal, reforma agrară, descentralizarea, drepturile minorităților, deci exact ce lipsise în timpul Rusiei țariste - transformând Unirea Basarabiei cu România într-o unire condiționată. Motivația principală a fost aceea că guvernul Marghiloman care se instalase la București ca guvern legitim, sub oblăduirea Centralilor, după demisia celui de la Iași condus de Alexandru Averescu, era privit cu neîncredere de către basarabeni, ca fiind unul reacționar și conservator, astfel în ochii tuturor unirea putea deveni o simplă anexare de către statul român.

De altfel, revendicările expuse la 20 martie/2 aprilie 1918 de către reprezentanții delegației Basarabiei la București care au tratat Actul Unirii cu guvernul Marghiloman au fost acceptate astfel încât marele eveniment putea avea loc.⁴⁰

Trebuie să recunoaștem că Unirea Basarabiei cu România a fost posibilă datorită acceptului, ba chiar în urma recomandării Puterilor Centrale și bineînțeles în primul rând al Germaniei. Este drept că atât Marghiloman cât și Averescu, înaintea lui, s-au ferit să sară în întâmpinarea „generozității” acestora, deoarece nu doreau ca unirea să pară un cadou exclusiv

³⁹ Valentin Tomuleț, *op.cit.*, p.52.

⁴⁰ Gheorghe E.Cojocaru, *Sfatul Țării.Itinerar*, Editura Civitas, Chișinău, 1998, pp.103-104; P.Cazacu, *op.cit.*, pp.315-316.

al ocupanților. Prețul ar fi fost desigur renunțarea, în contrapartidă, la teritoriile coroanei habsburgice. Semnând preliminarile Tratatul de pace de la Buftea-București la 16/29 martie 1918 cu Puterile Centrale, Alexandru Marghiloman obținea „mână liberă în Basarabia” din partea reprezentanților acestora.⁴¹

*

Și a venit și ziua istorică de 27 martie 1918. În prezența prim-ministrului României, Alexandru Marghiloman, a lui Constantin Stere, marele patriot basarabean, a generalului Constantin Hârjeu, ministrul de război, și a altor reprezentanți ai guvernului român. Ion Inculeț, președintele Republicii Democratice Moldovenești, a prezidat lucrările Sfatului Țării.⁴²

S-au ținut mai multe cuvântări pline de vibrație, în spirit naționalist, dar poate cele mai deosebite, ovaționate îndelung – afirmația trebuie făcută la plural, pentru că a rostit trei discursuri, două în limba română și un al treilea în limba rusă - i-a aparținut lui Constantin Stere, aprigul apărător al cauzei Basarabiei natale, pentru care cunoscuse temnițele țariste, care se opusese politiciii de intrare a României în război alături de Antanta, suferise enorm atunci când Basarabia fusese „sacrificată” în favoarea Transilvaniei, dar acum avea satisfacția împlinirii visului său de a o vedea liberă și unită cu țara. În cuvântul său, a spus, printre altele: „[...]Astăzi noi trebuie să hotărâm aceea ce va avea o importanță hotărâtoare, extraordinară asupra soartei viitoare a poporului nostru. Mersul de fier al istoriei pune asupra umerilor noștri o răspundere pe care noi n-o putem ignora cu niciun fel de sofisme.

Nimeni, în afară de noi, n-are dreptul să vorbească și să hotărască ceva în numele poporului Basarabiei.[...]

Astăzi noi proclamăm drepturile poporului suveran nu numai aici, în Basarabia, ci și drepturile tuturor fraților noștri, oriunde ar fi ei.[...]

⁴¹Alexandru Marghiloman, *Note politice*, vol.III, Editura Machiavelli, București, 1995, p.103; vezi și Gheorghe E.Cojocaru, *op.cit.*, p.101.

⁴² Procesul verbal al ședinței istorice din 27 martie 1918 este reprodus în Ștefan Ciobanu, *op.cit.*, pp.227-240.

Poporul românesc n-a venit în Basarabia din afară, el aici s-a născut, aici a fost acel cazan, unde au fiert și s-au topit toate acele elemente, din care s-a născut poporul român. Noi n-avem unde ne duce și pe noi nimeni nu ne poate alunga din casa noastră.

Un veac fără sfârșit, noi plecați, tăcuți, conștienți de slăbiciunea noastră, noi am dus jugul, un veac întreg, limba noastră a fost persecutată, ca o otravă revoluționară, sacrificii imense făceau aceia care doreau să-și însușească începuturile culturii naționale.[...]Nu uitați, domnilor că nu numai chestiunea dreptății naționale, ci și chestiunea dreptății sociale cere să avem tăria de a lua asupra noastră răspunderea. Astăzi voi puteți da poporului pământul cerut de el în condițiunile acceptabile pentru el și nimeni nu poate garanta că mâine voi veți putea avea această posibilitate. Conștiința proprie a domniilor voastre să vă lumineze.[...]”⁴³

Discursul lui Stere nu s-a dorit doar o expunere solemnă ci și o invitație la responsabilitate pentru toți aceia care aveau să poarte destinele conducerii noii Basarabii și a noului stat român astfel rezultat.

Au fost invitați să vorbească deputați ai minorităților etnice, dar cu o singură excepție, s-au arătat reticenți față de decizia de Unire cu România, declarând că se vor abține de la vot, considerând că aceasta nu poate veni decât în urma unui referendum și este de competența unei Adunări Constituante lărgite. Judecând cele susținute de minoritari, trebuie să spunem că, desigur, un act istoric de o asemenea importanță trebuie să fie rezultatul unei decizii cât mai reprezentative, dar oare nu manifestaseră până atunci românii majoritari dorința lor de unire cu țara? Oare nu le dădea dreptate trecutul istoric de a reveni la pământul românesc al Moldovei parte a României? Pe de altă parte, organizarea unui referendum în acele condiții încă tensionate și nesigure nu era posibilă. Era clar că abținându-se de la vot sau lipsind la această ședință, reprezentanții minorităților etnice refuzau de fapt să accepte unirea, considerând-o mai mult o decizie impusă.

Singura declarație favorabilă a fost cea a deputatului polonez Felix Dudchievici care a spus că „În această zi măreață, eu salut călduros nefericitul și în același timp fericitul popor moldovenesc înfrățit, care în sfârșit poate să se unească cu poporul românesc legat prin sânge. În numele poporului polonez susțin în întregime Unirea Basarabiei cu România, cum aceasta o doresc moldovenii, locuitorii băștinași ai acestei țări.”⁴⁴

⁴³ Ștefan Ciobanu, *op.cit.*, pp.227-240; Stelian Neagoe, *op.cit.*, pp.258-260.

⁴⁴ Ștefan Ciobanu, *op.cit.*, pp.227-240 ; Stelian Neagoe, *op.cit* p.262.

Polonezul recunoștea cu obiectivitate justetea principiului unității românești, prin faptul că ei, moldovenii români erau cei mai vechi și, prin urmare, cei mai îndreptățiți să-și hotărască destinul.

Ion Buzdugan a ținut să dea răspunsul acelor care se îndoiau de legitimitatea ședinței și a hotărârilor ce urmau să fie luate. În pledoaria sa, el a afirmat clar și fără echivoc: „Las ca poporul nostru, țara noastră și toată lumea să știe că noi, românii basarabeni, care am suferit un veac întreg sub jugul țarismului rus, că noi toți dorim Unirea cu frații noștri de peste Prut, că noi vroim să fim și să rămânem pentru totdeauna împreună cu toți românii. Să știe toată lumea, că noi toți vroim Unirea tuturor românilor de partea aceasta a Prutului și de cealaltă a Carpaților într-o Românie Mare una și nedespărțită...[...]”⁴⁵

Președintele Inculeț a supus votului plenului Sfatului Țării Rezoluția pentru Unirea Basarabiei cu România. Votul a fost unul democratic, din cei 135 de deputați prezenți, 86 au votat în favoarea Unirii – românii și unicul deputat polonez amintit mai sus- 3 au votat împotriva, iar 36 s-au abținut, 13 deputați fiind absenți, toți aceștia din urmă din rândul minorităților. Citirea rezultatului a fost însoțită de aplauze furtunoase și strigăte entuziaste. „Trăiască Unirea cu România!” s-a strigat cu tărie.

După procesul de votare, Ion Buzdugan a dat citire Actului Unirii cu profundă emoție dar și cu multă determinare:

„ În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară:

Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani, din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului ca noroadale singure să-și hotărască soarta lor de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama ei România.

Această unire se face pe următoarele baze:

1. Sfatul Țării actual rămîne mai departe pentru rezolvarea și realizarea reformei agrare, după nevoile și cererile norodului. Aceste hotărîri se vor recunoaște de Guvernul român.
2. Basarabia își păstrează autonomia provincială, avînd un Sfat al Țării (Dietă), ales pe viitor prin vot universal, egal, direct și secret, cu un organ împlinitor și administrație proprie.

⁴⁵ *Ibidem.*

3. Competența Sfatului Țării este: a) votarea bugetelor locale; b) controlul tuturor organelor zemstvelor și orașelor; c) numirea tuturor funcționarilor administrației locale prin organul său împlinitor, iar funcționarii înalți sunt întăriți de Guvern.

4. Recrutarea armatei se va face, în principiu, pe baze teritoriale.

5. Legile în vigoare și organizația locală (zemstve și orașe) rămân în putere și vor putea fi schimbate de Parlamentul român numai după ce vor lua parte la lucrările lui și reprezentanții Basarabiei.

6. Respectarea drepturilor minorităților din Basarabia.

7. Doi reprezentanți ai Basarabiei vor intra în Consiliul de Miniștri român, acum desemnați de actualul Sfat al Țării, iar pe viitor luați din sânul reprezentanților Basarabiei în parlamentul român.

8. Basarabia va trimite în Parlamentul român un număr de reprezentanți proporțional cu populația, aleși pe baza votului universal, egal, direct și secret.

9. Toate alegerile din Basarabia pentru voloste, sate, orașe, zemstve și Parlament se vor face pe baza votului universal, egal, secret și direct.

10. Libertatea personală, libertatea tiparului, a cuvântului, a credinței, a adunărilor și toate libertățile obștești vor fi garantate prin Constituție.

11. Toate călcările de legi, făcute din motive politice în vremurile tulburi ale prefacerilor din urmă, sunt amnistiate.

Basarabia, unindu-se ca fiică cu Mama sa România, Parlamentul român va hotărî convocarea neîntârziată a Constituantei, în care vor intra proporțional cu populația și reprezentanții Basarabiei, aleși prin vot universal, egal, direct și secret, spre a hotărî împreună cu toții înscrierea în Constituție a principiilor și garanțiilor de mai sus.

Trăiască Unirea Basarabiei cu România, de-a pururea și totdeauna.”

Președintele Sfatului Țării, I. Inculeț
Secretarul Sfatului Țării, I. Buzdugan”⁴⁶

⁴⁶Ștefan Ciobanu, *op.cit.*, pp.227-240 ; Bogdan Murgescu (coord.), *Istoria României în texte*, Editura Corint, București, 2001, pp.277-278; Stelian Neagoe, *op.cit.*, pp.264-265.

Era, desigur, așa cum se și convenise, formula de unire condiționată care a integrat prima provincie românească aflată sub o fostă stăpânire străină în corpul românesc al patriei.

În intervenția sa care a urmat în mod firesc, prim-ministrul Alexandru Marghiloman, a salutat decizia fraților basarabeni și a afirmat între altele că „[...] În vremurile tulbure pentru Republica Moldovenească, când tânărul stat s-a adresat României după ajutor, dânsa ca o mamă iubitoare, care a auzit glasul cunoscut al fiului său, n-a stat la îndoială de a-i sări în ajutor.”⁴⁷ Premierul a întărit Actul Unirii prin a spune „La rândul meu, declar că de astăzi înainte Basarabia este pentru vecie unită cu România.”⁴⁸

Sedința s-a încheiat în ovațiile și entuziasmul de nedescris al publicului, al celor care ținuseră să asiste înăuntru, în clădirea Liceului nr.3 din Chișinău, sau afară, în număr mare. S-a strigat „Trăiască România una și nedespărțită!”, „Trăiască România Mare!”, „Trăiască Unirea!”, „Trăiască România Nouă!”⁴⁹ „[...] Deputații și publicul se îmbrățișau și se sărutau. Ochii tuturor erau înroșiți de lacrimi de bucurie.”⁵⁰

Într-una dintre telegramele trimise pe adresa Sfatului Țării, aparținând conducerii înaltului for de învățământ care era Universitatea din București, s-a spus: „Universitatea din București salută cu respect patriotica hotărâre a Sfatului Țării de la 27 martie curent și urează din toată inima ca unirea ca patria-mamă să aducă fraților basarabeni toată fericirea și prosperitatea națională.”⁵¹

Un ziar de la Iași a cuprins în paginile sale următoarele: „Mărețul act al fraților basarabeni, săvârșit cu atâta hotărâre, din interes de conservare și dragoste de neam, înseamnă pentru Moldova tămăduirea uneia dintre rănille adânci ce sângera mereu. [...] Salutăm cu toată căldura sufletului nostru mărețul act național înfăptuit de bunii și marii moldoveni din Sfatul Țării basarabean.”⁵²

⁴⁷ Ștefan Ciobanu, *op.cit.*, pp.227-240 ; Bogdan Bucur, *Cartea de Aur a Centenarului*, Editura RAO, București, 2017, p.102.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ Ștefan Ciobanu, *op.cit.*, pp.227-240; Stelian Neagoe, *op.cit.*, p.266.

⁵⁰ Ion Nistor, *Unirea Basarabiei*, vol.I, Chișinău, 1923, pp.435-426.

⁵¹ „Neamul românesc”, XII, nr.87 din 31 martie 1918.

⁵² „Ecoul Moldovei”, XXIII, nr.9 din 2 aprilie 1918.

În acele momente în care nimic nu putea fi anticipat despre soarta celorlalte provincii aflate sub ocupația celor care erau învingătorii României, ziarul conservator „Steagul” își permitea, cu curaj și cu speranță, să menționeze că: „după Basarabia a venit rândul Bucovinei, iar pilda Bucovinei va fi în curând urmată de Ardeal – Ardealul pentru care a pățimit Marele Mihai, Ardealul către care se îndreptau de cinci veacuri năzuințele Românismului de dincoace de Carpați, Ardealul de care tot atâta timp își ține întinse rugătoare brațele către noi.[...]Între hotarele formate de Tisa, Nistru, Dunăre și Marea Neagră, nu va mai fi un tot etnic românesc, va fi un stat unitar român.”⁵³

Bucuria Unirii estompa durerea înclinării țării în fața inamicului care se pregătea să ocupe întreaga țară.

Deși într-o situație deloc de invidiat, repudiat de noii stăpâni ai țării, suveranul mândru al României a ținut să răspundă printr-o telegramă, salutând acest eveniment atât de important care aducea fericire românilor într-un context atât de dramatic și dureros.

⁵³ „Steagul”, IV, nr. 201, 12 noiembrie 1918. p.1.

„Cu adâncă emoție și cu inima plină de bucurie – a exprimat regele Ferdinand – am primit știrea despre importantul act ce s-a săvârșit la Chișinău.[...] Un vis frumos s-a împlinit. Din suflet

Pantelimon Halippa

Onisifor Ghibu

Ion Inculeț

mulțumesc bunului Dumnezeu că mi-a dat, în zile de restriște, ca o dulce mângâiere, să văd după o sută de ani pe frații basarabeni revenind iarăși la Patria Mamă.[...] În aceste momente solemne și înălțătoare pentru patrie, de aici înainte comună, vă trimit la toți cetățenii din noua Românie de peste Prut regescul meu salut, înconjurându-vă cu aceeași inimoasă și caldă iubire părintească.”

Ferdinand”⁵⁴

Prin Decret Regal, la 9 aprilie 1918, în urma unui raport prezentat de prim-ministrul Alexandru Marghiloman, Regele Ferdinand I promulga, la Iași, Actul Unirii Basarabiei cu România.⁵⁵

Primul episod al procesului istoric al Unirii românilor se încheiase...

⁵⁴ Ștefan Ciobanu, *op.cit.*, p.246.; Stelian Neagoe, *op.cit.*, pp.266-267.

⁵⁵ „Monitorul Oficial” nr.8 din 10 aprilie 1918, p.94.

Bibliografie

Lucrări

- Arnăutu Nicolae I., *Invazii și stăpâniri rusești/sovietice în România*, Editura Vestala, București, 2014
- Bucur Bogdan, *Cartea de Aur a Centenarului*, Editura RAO, București, 2017
- Cazacu P., *Zece ani de la Unire. Moldova dintre Prut și Nistru, 1812-1918*, Editura Viața Românească, Iași, 1928
- Chinezul V., *Cincizeci de ani ai cooperației de credit din Basarabia, 1874-1924*, Chișinău, 1924
- Ciachir Nicolae, *Basarabia sub stăpânire țaristă (1812-1917)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
- Ciobanu Ștefan, *Unirea Basarabiei, Studii și documente cu privire la mișcarea națională din Basarabia în anii 1917-1918*, Chișinău, Editura Universitas, 1993
- Cojocaru Gheorghe E., *Sfatul Țării. Itinerar*, Editura Civitas, Chișinău, 1998
- Cristescu Sorin, *Carol I. Corespondență privată (1878-1912)*, Editura Tritonic, București, 2005
- Cristi V., *O pagină din istoria Basarabiei. Sfatul Țării (1917-1918)*, Editura Prut-Internațional, Chișinău, 2004
- Ghibu Onisifor, *De la Basarabia rusească la Basarabia românească. Analiza unui proces istoric, însoțit de 186 de documente*, Ediția a II-a, București, Editura Semne, 1997
- Harea V., *Basarabia pe drumul Unirii. Amintiri și comentarii*, Ediție îngrijită de Vlad Bejan, Iași, Editura Eminescu, 1995
- Marghiloman Alexandru, *Note politice*, vol.III, Editura Machiavelli, București, 1995
- Murgescu Bogdan (coord.) *Istoria României în texte*, Editura Corint, București, 2001
- Neagoe Stelian, *Istoria Unirii românilor*, vol.II, *De la Cuza Vodă Întregitorul la Ferdinand I Întregitorul*, Editura Diogene, București, 1993.
- Nistor Ion, *Unirea Basarabiei*, vol.I, Chișinău, 1923
- Popovschi V., *Biroul de Organizare a Sfatului Țării (27 octombrie-21 noiembrie 1917). Studii și documente*, Editura Pontos, Chișinău, 2011
- Țurcanu I., *Unirea Basarabiei cu România. Preludii, premise, realizări*, Tipografia Centrală, Chișinău, 1998

- Idem, *Sfatul Țării. Documente. Procesele verbale ale ședințelor de plen*, Editura Știința, Chișinău, 2016

Studii și articole

- Lasch Katja, *Basarabia în secolul al XIX-lea – un bilanț al evoluțiilor administrative, demografice, economice și culturale*, în „Studii de Istorie”, LXXIX, București, 2012
- Rusu Dorina N., *Solidari cu Basarabia. România, 1912*, în „Patrimoniul”, nr.3/1991
- Tomuleț Valentin, *Rusificarea Basarabiei. O sută de ani de dominație țaristă*, în „Historia special”, anul VII, nr.22, martie 2018
- Varta Ion, *Mișcarea națională a românilor basarabeni în perioadă 1905-1914*, în „Anuarul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei”, Chișinău, 2011. nr 1.

Presă, publicații oficiale

- „Basarabia”, nr.12 din 5 iulie 1906.
- „Cuvânt moldovenesc”, Chișinău, anul IV, nr.20 din 8 martie 1917; nr.24 din 22 martie 1917; nr.29 din 17 aprilie 1917; nr.33 din 26 aprilie 1917
- „Ecoul Moldovei”, XXIII, nr.9 din 2 aprilie 1918
- „Glasul Basarabiei”, nr.20, din 25 mai 1913. nr.1 din 7 aprilie 1913.
- „Neamul românesc”, XII, nr.87 din 31 martie 1918
- „Steagul”, IV, nr. 201 din 12 noiembrie 1918
- „Monitorul Oficial”, nr.8 din 10 aprilie 1918

Prof. Victor Gabriel Osăceanu, Școala Gimnazială „Zaharia Stancu” Roșiorii de Vede

CÂTEVA ASPECTE PRIVIND VIAȚA COTIDIANĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN ÎN TIMPUL OCUPAȚIEI GERMANE 1916-1918

Traiul zilnic

Județul Teleorman, ca unitate administrativă teritorială datează din vremea lui Mircea cel Bătrân, alături de alte județe ale Țării Românești, precum Vlașca și Romanați.⁵⁶

Prima mențiune în documentele interne a județului Teleorman este din 14 mai 1441, într-un act dat de domnitorul Vlad Dracul, în care acesta întărește mănăstirii Glavacioc ... și în Teleorman, Mircești, care a dat-o Radul Banul.⁵⁷

Într-un document străin, numele județului Teleorman îl întâlnim pentru prima dată în scrisoarea italianului Paolo Georgi, expediată către nunțul Visconti, la 22. Nov. 1595, din Brașov, în care pomeneste de țara Deliormanului.⁵⁸

La sfârșitul sec. al XIX-lea, județul avea suprafața de 4760 kmp și cuprindea 323 de așezări, adică 129 de comune, dintre care 4 erau urbane: Turnu Măgurele, Roșiorii de Vede, Alexandria și Zimnicea.⁵⁹

Înainte de declanșarea primului război mondial, județul Teleorman era împărțit din punct de vedere administrativ în șase plăși, care cuprindeau 122 de comune rurale, 199 sate și 3 cătune și 4 comune urbane.⁶⁰

⁵⁶ P.P.Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, Ed.Casa Scoalelor, București 1944, p.17.

⁵⁷ *Documente referitoare la istoria județului Teleorman, 1441-1700*. Catalog, Maria Georgescu, vol.I, București, 1989, p.13

⁵⁸ *Călători străini despre Țările Române, vol.III*, (volum îngrijit de Maria Holban), București, Ed. Științifică, 1971, p.400

⁵⁹ Ioan Spiru, Constanța Rusenescu, *Evoluția limitelor administrative ale județului Teleorman*, București, 1979, p.99

⁶⁰ Cristache Milian, *Monografia social economică a județului Teleorman*, Camera de Comerț și Industrie, Turnu Măgurele, 1935, p.58

Resedința județului a fost mai întâi la Rușii de Vede -1386-1837, apoi la Zimnicea 1837-1839 și la Turnu Măgurele 1839-1850. Reședința se stabilește la Alexandria după reînființarea județelor, în 1968.⁶¹

Populația județului avea, în anul 1894, 214.080 suflete, în 1899 avea 236.129, iar în 1902 avea 242.904. În anul 1915 Teleormanul avea 313.136 locuitori, stabiliți în patru orașe și în 202 sate și cătune.⁶² În perioada 1914-1920, se remarcă o stagnare a creșterii demografice, explicabilă prin pierderea unui mare număr de tineri în război, dar și ca urmare a molimilor, în special a tifosului exantematic.

Imediat după război se observă și o scădere a natalității, care începe să intre în normal abia spre sfârșitul deceniului al treilea al sec. XX.⁶³

Ocupația principală a locuitorilor teleormăneni era agricultura. Statisticile arată că, în anul 1915, s-au semănat în Alexandria 1725 ha cu grâu, 4 ha cu secară, 4 ha cu orz, 8 ha cu ovăz. S-au semănat de asemenea, 1725 ha cu porumb, un ha mei, 9 ha cu fasole în ogor propriu, 33 ha fasole în porumb, 3 ha de mazăre, 8 ha de cartofi, 113 ha de sfeclă.

Se aflau totodată pe rod 647 ha de vii românești și 18 ha de vii americane.⁶⁴ După cum se observă, producția agricolă era orientată spre cultivarea grâului și porumbului, care se comercializau cu rezultate bune, atât în țară cât și afară.

Când a început razboiul, județul Teleorman era sub raport economic un județ tipic agrar, lipsit practice de ceea ce înseamnă industrie în adevăratul sens al cuvântului.

Terenul arabil și islazurile se găseau aproape complet în mâinile moșierimii, aceasta fiind cauza principal care determinase izbucnirea marii răscoale din 1907, Teleormanul fiind unul dintre județele unde răscoala țărănească a cunoscut maximum de intensitate.

Industria era reprezentată practic de fabrici de cherestea, de spirt, de mori cu aburi și de apă, ateliere de jocărie, fierărie, lemnărie și tăbăcărie, unde lucrau aproape 200 de muncitori.⁶⁵

⁶¹ Stan V.Cristea(coordonator), *Monografia județului Teleorman*, Ed.Teleormanul liber, 1998, p.17-18

⁶² Cristache Milian, *op.cit.*, p.17-18.

⁶³ Ilie Catalina-Monografie, *Orașul Alexandria*, 1834-1934, Tipografia Graiul Românesc, Bucuresti, 1934, p.80

⁶⁴ Biroul Județean Teleorman al Arhivelor Naționale (în continuare BJTN), fond Pretura Plășii Alexandria, dos. 609/1915, f. 58.

În timpul ocupației germane, locuitorii au avut de suferit în urma impunerilor și rechizițiilor germane. Conform ordinelor Komandaturii nr.275, din cursul anului 1917, locuitorii orașului Alexandria nu aveau voie să se atingă de depozitele de cartofi; proprietarii de mașini de treierat trebuia să aducă cerealele la Wirschaft ; fiecare familie de agricultori era obligată să predea la comandament câte un car cu paie de grâu.⁶⁶

Viața de zi cu zi a oamenilor se schimbase dramatic fiind influențată de desfășurarea războiului. Populația asista la mobilizarea armatei și la pregătirile pentru război: „în acele zile, la București, armată pretutindeni, unii trec în formațiuni, sunt cei care pleacă, automobilele militare gonesc într-o viteză nepermisă, populația ce mișună pe străzile principale, în mod neobișnuit de deasă, e calmă și urmărește desfășurarea evenimentelor cu mult interes,,⁶⁷

Transportul locuitorilor, în marile orase, se îngreunase așa cum preciza și omul politic Alexandru Marghiloman: „tramvaiele de cai nu se mai vedeau des din cauza rechizițiilor. S-a ordonat azi dimineață să se scoată din pământ încă 400 de cai de artilerie,,⁶⁸

Dispăruse și pâinea din brutării. Fusesse dezorganizată producția datorită mobilizării locuitorilor iar puțină pâine care se mai fabrica era ridicată de trupele care plecau pe front.

Existau restricții impuse populației. La București, ca și în alte orașe ale țării, se luaseră, între timp, noi măsuri de apărare antiaeriană: se aducea la cunoștință populației capitalei că este cu desăvârșire interzis, de la ora 6 seara la ora 6 dimineața ca automobilele să circule pe străzi sau șosele.⁶⁹ În ciuda acestor restricții oamenii continuau să se întâlnească în cafenele și localuri, pentru a discuta situația din țară. Prefectul capitalei, G.Corbescu, a ordonat închiderea cunoscutelor localuri Capșa, Café Royal , Café de la Paix și a tuturor

⁶⁵ Ion Bălă, Ion Moraru. *Pentru patrie. Culegere de documente și amintiri privind participarea locuitorilor din județul Teleorman la războiul pentru reîntregirea neamului, 1916 – 1918*, București, 1982, p. 12 (în continuare Pentru patrie

⁶⁶ BJ TAN , fond Pretura Plășii Alexandria, dosar 628/1917, f.11

⁶⁷ V.Th. Cancicov, *Impresiuni și păreri personale din timpul războiului României*, vol.I, Atelierele Societatii Universul, București, 1921, p.30

⁶⁸ Al.Marghiloman, *Note politice*, vol.II, Ed.Institutul de Arte Grafice„Eminescu”S.A, București, 1927, p.162

⁶⁹ *Ziarul Epoca*, XXIII, Nr.230/20.08.1916.

celorlalte cafenele din oraș, pentru a opri zvonurile alarmist. Aglomerația și staționarea pe străzi și trotuare a fost strict interzisă.⁷⁰

În ziarele vremii, populația era înștiințată de către autorități, prin ordonanțe.

În ziua de 15.08.1916, s-a dat publicității o ordonanță specială: „Alarma se va da pentru public prin sunetul clopotului de la Mitropolie, la auzul căruia, clopotele din toate bisericile capitalei vor suna prelung.”⁷¹

Școala, familia și locuința

Legea instrucțiunii publice, promulgată în noiembrie 1864, marchează o nouă etapă în evoluția învățământului românesc. Conform acestei legi, învățământul primar devine obligatoriu și gratuit. Structura învățământului era următoarea: 4 ani de studiu pentru învățământul primar, 7 ani pentru cel secundar (gimnaziul și liceul) și 3 ani pentru cel universitar. Instrucția primară, elementară era obligatorie pentru toți copiii, începând de la 8 la 12 ani.

În baza acestei legi se va dezvolta și învățământul teleormănean. Astfel, după 1864 au funcționat în județ câteva școli de învățământ secundar, printre care: Gimnaziul real din Turnu Măgurele, Școala reală și Gimnaziul clasic din Alexandria, alături de școlile primare de băieți și de fete sau chiar mixte, concomitent existând și școli particulare.⁷²

La sfârșitul sec. XIX, în județul Teleorman, exista o singură școală privată, Pensionatul- externat de fete de la Turnu Măgurele, condus de Maria Magyar. Pe lângă ea funcționa o grădiniță de copii înființată în anul 1896.⁷³

La începutul sec. XX, numărul de școli crește în mediul urban, ajungându-se în anul școlar 1901-1902, la 13, cu un număr de copii cu vârstă școlară de 4.074.⁷⁴

Apar noi școli în orașe: Școala de agricultură în anul 1903, Școala profesională de fete gr.I, în 1905, Școala normală de băieți, în 1915, la Alexandria; Școala profesională de fete I.C.Brătianu, în anul 1901, la Turnu Măgurele; Școala inferioară de meserii, în 1905, la Roșiorii de Vede.

⁷⁰ V.Th. Cancicov, op.cit., p.43

⁷¹ *Ziarul Adevărul*, XXIX, Nr.10.573 din 16.08.1916

⁷² *Anuarul general al instrucțiunii publice din România pe anii 1863-1865*, București, p.83-86

⁷³ *Statistica Învățământului primar din România pe anul școlar 1896-1897*, București, p.24

⁷⁴ *Ibidem*, an școlar 1901-1902

În anul 1913, la sate, au fost înscriși în școală 38.900 de copii. Tot în mediul rural, în ciclul primar, procentul de cuprindere a fost în anul școlar 1914-1915 de 52, 33%. Dintre aceștia au urmat regulat cursurile 67,45%, , iar procentul de promovare a fost de 5,23%.⁷⁵

În primul război mondial, în județul Teleorman, școlile au fost închise, unele dintre ele au fost transformate în spitale sau adăposturi pentru prizonieri. O parte a dascălilor teleormăneni au fost trimiși pe front, bărbații pe câmpul de luptă, iar femeile ca surori de caritate. Alții au fost detașați în Moldova, în partea de țară rămasă liberă.

În Alexandria, localul școlii primare nr.2, a fost rechiziționat de Ministerul de război, în vara anului 1916 și transformat în spital. În timpul ocupației germane localul școlii a servit ca spital, ca pe urmă să fie transformat în lagăr de prizonieri.

La sfârșitul războiului, clădirea se găsea într-o stare deplorabilă, cu aproape toate geamurile sparte, ușile stricate și lipsite de clanță, sobele sfărâmate, pardoseala de ciment spartă și gardurile de scânduri complet distruse⁷⁶.

În Zimnicea au fost distruse de către ocupanți două școli, iar în Turnu Măgurele, o școală; în Roșiori localul școlii nr. 1 a fost folosit ca spital de trupele Puterilor Centrale⁷⁷.

În Teleorman, funcționau și școli de adulți precum cea de la Zimnicea, apărută în 1896 și redeschisă în toamna lui 1915. Școli de adulți funcționau și la Alexandria, Turnu Măgurele dar și în mediul rural.

În anul 1915, aceste școli erau frecventate de 1886 cursanți.⁷⁸

La Alexandria se va înființa Societatea de sport și gimnastică *Vigoarea* de către maestrul de gimnastică N. Rădulescu. La 31 mai 1914, echipa Maestrului este distinsă cu medalia de aur la o competiție din Târgoviște⁷⁹.

La Turnu Măgurele, în 1913, se înființează de către Clubul Sportiv Colțea din București, o secție de atletism, oină, ski și bob, sub îndrumarea fraților Ion și Aurel Pavel.⁸⁰

⁷⁵ BJTAN, Fond Reforma Agrară, dos.222/1919,f.1-2

⁷⁶ *Proces-verbal din 09.12.1918 între directorul școlii I.Antonescu și comisarul Gh.Iliescu*, în Direcția Generală a Arhivelor Statului, Documente privind Istoria orașului Alexandria, 1833-1982, București, 1984, p.243

⁷⁷ BJTAN, Fond prefectura Teleorman, dos. 217/1919, f.71.

⁷⁸ N.Adămăloaie, *Istoria Învățământului primar 1859-1918*, București, Ed. Crisbook Universal, 1998, p.356-357

⁷⁹ Stan V. Cristea, *op.cit.*, p.160

⁸⁰ Ibidem, p.449

Gospodăriile locuitorilor de la sat erau bine construite și întreținute curat. Se construiau de obicei din pământ bătut, paente și mai rar din caramida arsă. Înainte de război, cladirile aveau temelia de beton și erau acoperite cu tablă.

Casele în general erau acoperite cu tablă, cu stuf și paie.⁸¹

În orașul Alexandria se înființase o bancă populară, în anul 1904, cu numele de *Alexandru Ghica*, o cooperativă de consum și aprovizionare, șase biserici și un depozit de desfacerea fabricatelor.⁸² Există o piață pentru desfacerea produselor alimentare, un obor de cereale și obor pentru vânzarea vitelor. Șoselele de comunicație erau în stare bună.⁸³

Ca activități profesionale pot fi identificate: profesorii, institutorii, medicii, infirmierii, preoții, veterinarii etc.

Viața culturală și spirituală

În mișcarea cultural teleormăneană, un rol deosebit l-au avut, încă de la început, dascălii și preoții din orașele și satele de pe întinsul acestui județ, începând din a doua jumătate a sec. al XIX-lea.

Ateneele populare sunt primele instituții cu caracter obștesc care își desfășoară activitatea în domeniul culturii.

În Teleorman, astfel de atenee populare au avut loc în centrele urbane Alexandria, Roșiori și Turnu Măgurele.

La Alexandria apăruse o filială a Ateneului Român încă din 1866⁸⁴.

În anul 1914, era activă la Turnu Măgurele, Societatea Culturală Naționalitatea, care organiza un festival artistic literar în primele zile ale anului.

În orașele teleormănene au fost înființate biblioteci, precum cea a Școlii primare de băieți nr. 1, care deținea în 1911 aproape 400 de volume. La Alexandria biblioteca Școlii primare de băieți nr. 1 Mihai Bravul deținea, în anul 1911, 256 de cărți, iar biblioteca

⁸¹ *Documente privind istoria Alexandriei, op.cit, p.280*

⁸² *Ibidem, p.279*

⁸³ *Ibidem*

⁸⁴ Virgil Cîdea, I. Zamfirescu, M. Vasile, *Ateneul Român-Monografie*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p.692.

gimnaziului Alexandru Ghica avea în anul 1913 600 de volume și abonamente la revistele *Albina*, *Flacăra*, *Ion Creangă*⁸⁵.

În anul 1915, în orasul Turnu Măgurele, și-a făcut apariția cinematograful. În perioada interbelică existau doua cinematografe: unul sub numele de Dunărea, proprietatea lui Gogu Dumitrescu, pe strada Independenței, iar al doilea, în sala Teatrului județean Flacăra, construit în 1930.⁸⁶

Locuitorii din orașul Turnu Măgurele participau la spectacole organizate în aer liber, susținute de fanfara militară în chioșcul din parcul orașului.

Pentru relaxare era folosit Parcul din centrul orașului iar în zilele caniculare de vară, turnenii se îndreptau către răcoarea oferită de pădurile din vecinătate și de apele repezi ale Oltului. Un eveniment important pentru oraș îl constituia Bâlcitul anual, ce se ținea în a doua jumătate a lunii august, de Sf.Maria, eveniment care se mai regăsește și în zilele noastre.

Din anul 1875, funcționa în Turnu Magurele, tipografia *Theodor Mihaiescu* apoi, în 1907, tipografia *Moderna* a lui G.Stoicescu, iar din 1910 tipografia *Nationala* a lui C.Kirovici.⁸⁷

La început de secol XX, în județul Teleorman, existau 191 de biserici din care 173 în mediul rural și 18 în mediul urban. În mediul rural existau 123 biserici parohiale, din care 113 de zid, și 10 de lemn, precum și 50 biserici filial, din care 34 de zid și 16 de lemn.

În mediul urban existau 15 biserici parohiale de zid, precum și 3 biserici filiale de zid⁸⁸.

În județ funcționau 187 preoți, respective 29 în mediul urban; din totalul preoților din județ, 4 erau licențiați în teologie, 166 erau absolvenți de seminar inferior și 17 erau absolvenți de seminar superior.⁸⁹

În anul 1913, se constată o creștere a numărului de biserici existente la 198 dintre care 179 în comunele rurale și 19 în comunele urbane.⁹⁰

⁸⁵ Hariton Constantinescu, Ion Scondăcescu, Șt.Marinescu, *Monografia orașului Turnu Măgurele*, Tipografia „Cooperativa”, Bucuresti, 1911, p.119.

⁸⁶ Cristache Milian,*op.cit*, p.79

⁸⁷ *Ibidem*,p.80

⁸⁸ Petre Gârboviceanu, *Biserica Ortodoxă și Culte Străine din Regatul Român*, București, Institutul de Arte Grafice, 1904, p.98-99.

⁸⁹ *Ibidem*, p.40

Administrația ecleziastică a județului Teleorman, care ținea de Arhiepiscopia Bucureștilor, se făcea, în același an, de către un protoereu, ajutat de un subprotoereu și 14 proistoși onorifici, aleși dintre preoții merituoși.⁹¹

În împrejurările grele prin care a trecut societatea noastră în timpul primului război mondial, preoții din județul Teleorman au fost alături de credincioșii lor, îndrumându-I și încurajându-I în momentele de grele încercări. Influența morală pe care personalul bisericesc a avut-o asupra enoriașilor în toți acești ani, s-a putut face prin predicile care se țineau în biserici, la zilele de sărbători dar și prin conversațiile cu enoriașii.

Majoritatea locuitorilor din județul Teleorman erau de religie ortodoxă, așa cum reiese și din recensământul făcut în 1930, potrivit căruia dintr-un total de 347.294 locuitori, 343.846 erau ortodocși, 2048 adventiști, 400 mahomedani, 283 romano-catolici, 104 bapțiști, 83 greco-catolici, 78 lutereni, 64 calvini reformați, 5 unitarieni, 77 de alte religii, 65 fără religie, 6 nu și-au declarat religia.⁹²

BIBLIOGRAFIE

ARHIVE:

- Biroul Județean Teleorman al Arhivelor Naționale, fondurile:
- Prefectura Județului Teleorman
- Pretura Plășii Alexandria
- Reforma Agrară

PRESA:

- Ziarul *Epoca*, XXIII, Nr.230/20.08.1916
- Ziarul *Adevărul*, XXIX, Nr.10.573 din 16.08.1916

MONOGRAFII:

- Catalina, Ilie, *Monografie, Orașul Alexandria, 1834-1934*, Tipografia Graiul Românesc, Bucuresti, 1934
- Constantinescu, Hariton, Scondăcescu, Ion, Marinescu, Șt., *Monografia orașului Turnu Măgurele*, Tipografia „Cooperativa”, Bucuresti, 1911
- Cristea, Stan, V., *Monografia județului Teleorman*, Ed.Teleormanul liber, 1998

⁹⁰ *Expunerea situațiunii județului Teleorman pe anul 1913*, Imprimeria statului, Bucuresti, 1914, p.18

⁹¹ *Ibidem*

⁹² Sabin Manuilă, *Recensământul general al populației României din 29.12.1930*, vol.V., București, Institutul Central de Statistică, 1939, p.365.

- Milian, Cristache, *Monografia social economică a județului Teleorman*, Camera de Comerț și Industrie, Turnu Magurele, 1935
- LUCRĂRI GENERALE ȘI DE SPECIALITATE
- Adămăloaie, N., *Istoria Învățământului primar 1859-1918*, București, Ed. Crisbook Universal, 1998
 - *Anuarul general al instructiunii publice din Romania pe anii 1863-1865*
 - Bălă, Ion, Moraru, Ion, *Pentru patrie. Culegere de documente și amintiri privind participarea locuitorilor din județul Teleorman la războiul pentru reîntregirea neamului, 1916 – 1918*, București, 1982
 - Cancicov, V.Th., *Impresiuni și păreri personale din timpul războiului României*, vol.I, Atelierele Societatii Universul, București, 1921
 - *Călători străini despre Țările Române*, vol.III,(volum îngrijit de Maria Holban), București, Ed. Științifică, 1971
 - Cîndea, Virgil, Zamfirescu,I., Vasile, M., *Ateneul Român-Monografie*, Ed. Științifică și Enciclopedică, Bucuresti, 1976
 - Direcția Generală a Arhivelor Statului, *Documente privind Istoria orașului Alexandria, 1833-1982*, București , 1984
 - *Documente referitoare la istoria județului Teleorman, 1441-1700*. Catalog, Maria Georgescu, vol.I, București, 1989
 - *Expunerea situațiunii județului Teleorman pe anul 1913*, Imprimeria statului, Bucuresti, 1914
 - Gârboviceanu, Petre, *Biserica Ortodoxă și Cultele Străine din Regatul Român*, București, Institutul de Arte Grafice, 1904
 - Manuilă, Sabin, *Recensământul general al populației României din 29.12.1930*, vol.V., București, Institutul Central de Statistică, 1939
 - Panaitescu, P.P., *Mircea cel Bătrân*, Ed.Casa Scoalelor, București ,1944
 - Spiru, Ioan, Rusenescu, Constanța, *Evoluția limitelor administrative ale județului Teleorman*, București, 1979
 - *Statistica Învățământului primar din România pe anul școlar 1896-1897*

Teritoriul Român Ocupat.

[illegible]

Bucuresti. 9 Iul 1918.

Coșbățeni: 1918. Poporul și producția producătorilor agricoli din
 secolul 1918, pagina 17. — 19: Nașterea la ținușul german
 din Burești, pagina 38. — 20: Amendă pentru vătămare
 de conductă telegrafică, pagina 18. — 21: Antena pentru
 recepția radio, pagina 18. — 22: Căminul
 23: Amare de acțiune, pag. 18. — 23: Lăcășuri țigăne,
 pagina 20. — 24: Primirea de persoane cîntă române
 în spatele mării, pagina 20. — 25: În lăcășul pății
 mobilizării, pagina 20. — 26: Căminul
 pentru acțiunea radio, pagina 20. — 27: Mobilizările, pagina 20.

PL 95-505

Populația și producerea produselor agricole din
regiunile 1918.

§ 1. Azupra produselor agricole din recolta 1918 și produselor obținute din ele, se face poezire în te-
stamentul comun.

Se va recurge la populații cantități necesare pentru alimentarea și gospodăriile ei. Repartizarea în circumscripții, a căror aprovizionare trebuie completată, și distribuirea la reproducători, se va face de către serviciile militare.

§ 2. Prisoarele producătorilor vor fi stabilite de către autoritățile militare și preluate contra plății. Toate stocurile existente trebuie anunțate la stabilirea cantităților, fără nici un scuzământ.

5. Publicapostul de până acum relativă la prețurile de recunoaștere pentru anul 1919, în special ordonanțele Administrației Militare din 26 Octombrie și 8 Decembrie 1917 (cifra 315 și 1) și 134 și 1 a Ordinamentului pentru Populația Română) les din vigoare. Stabilirea noilor prețuri de recepție se va face prin ordinul ministrului.

§ 4. Autoritățile românești sunt și ele răspunzătoare pentru executarea dispozițiilor acestui ordinanță

§ 5. Verträge über einjährige Zuwerbungsablagen gegen die Geldstrafe, insbesondere Verheiratung, unbefugter Verkauf und Bestand, ist die Aufnahme (mit

5.5. Contravențiunile premeditate sau din imprudență, contra poporului, în special desirea, cîmpăturarea și

§ 4. Jedem, welcher in einer Gemeinde den ersten Fall einer Erkrankung von Rost, Milzbrand, Tollwut zur Anzeige bringt, wird nach Bestätigung des Falles durch den Kommandanturbeterinär eine Belohnung von je 10 Lei ausbezahlt. Für die Anzeige weiterer Fälle werden nach Bestätigung je 2 Lei gezahlt.

§ 5. Die vorstehenden Bestimmungen 2—5 sind durch die Primare öffentlich bekannt zu geben.

§ 6. **Zusatz für Rost.** Alle Pferde, Maulseel und Esel mit positiver oder zweifelhafter Malleinungenreaktion sind der Blutuntersuchung zu unterwerfen und bei positivem serologischen Ergebnis sofort zu töten, ohne Rücksicht, ob sie rohverdächtige Erscheinungen zeigen oder nicht. Alle Pferde, die mit rohranken oder rohverdächtigen Pferden in einem Stalle gestanden haben oder sonst in mittelbare oder unmittelbare Berührung gekommen sind, aber noch keine verdächtigen Krankheitserscheinungen zeigen, sind serologisch zu untersuchen.

Der Oberbefehlshaber:
gez. v. Mackensen,
Generalfeldmarschall.

§ 4) Aceluia care va aduce într-o comună la cunoștință primul caz de îmbolnăvire de răpciugă, dalac, turbare, îi se va da după confirmarea cazului de către veterinarul comandurii, o răspăță de 10 lei. Pentru arătarea altor cazuri se va plăti după confirmare câte 2 lei.

§ 5) Dispozițiunile precedente 2—5 trebuie să fie aduse la cunoștința publică de către primari.

§ 6) **Adaos pentru răpciugă.** Toți cali catării și măgarii cu reacțiune pozitivă sau dubioasă de maleină la ochi trebuiesc supuși analizei sângelui și în caz de rezultat serologic pozitiv, omorâți imediat fără a se avea în vedere dacă se manifestă sau nu simptome, ce permit a se bănuia răpciuga. Toți cali cari au stat în acelaș grajd cu cal bolnavi de răpciugă sau bănuiați de răpciugă, sau au venit în alt mod în contact direct sau indirect, dar cari nu au simptome ce permit bănuiala îmbolnăvirii, trebuiesc examinați serologic.

Comandantul Suprem
(ss) v. Mackensen
General Feldmaresal

41.

B.-Bl. d. D.-R., Jiffer 168.

1. 7. 18.

Geldbußen.

Den Gemeinden Lerești und Valea-Mare (Distriktskommandantur Muscel IX) lege ich hier jeden fünfhundert Lei Zwangsauslage auf, weil sie ihren Viehablieferungsverpflichtungen nicht nachgekommen sind.

Der Oberbefehlshaber:
gez. v. Mackensen,
Generalfeldmarschall.

3. 7. 18.

1. Der Gemeinde Băilești, Etappenkommandantur 131 Calafat, erlege ich eine Geldbuße von Siebenhundertfünfzig — 750 — Lei auf, weil sie trotz mehrfacher Verwarnung die Bewachung von wertvollen Strohvorräten in Afumati derartig vernachlässigt hat, daß diese verbrannt sind.

2. Der Gemeinde Dorobantu, Etappenkommandantur 280 Turnu-Măgurele, erlege ich eine Geldbuße von Eintausendfünfhundert — 1500 — Lei auf, weil in ihrem Gebiete an vier Stellen Draht von einer militärischen Fernsprechkabel gestohlen und diese dadurch außer Betrieb gesetzt worden ist, ohne daß ein Täter ermittelt werden konnte.

Der Oberbefehlshaber:
gez. v. Mackensen,
Generalfeldmarschall.

42.

B.-Bl. d. D.-R., Jiffer 190.

15. 6. 18.

Amenzi

Impun comunelor Lerești și Valea-Mare (Comandantura de județ Muscel IX) o contribuție forțată de câte cinci sute lei, pentru neexecutarea obligațiunei de predare de vite.

Comandantul Suprem:
(ss) von Mackensen,
General-Feldmaresal.

3. 7. 18.

I. Impun comunei Băilești din Comandantura Etapei 131 Calafat, o contribuție forțată de șapte sute cincizeci (750) lei, de oarece, deși de mai multe ori avertizată, a neglijat în așa fel paza unor prețioase proviziuni de paie din Afumati, încât au ars.

II. Impun comunei Dorobantu din Comandantura Etapei 280 Turnu-Măgurele o contribuție forțată de una mie cinci sute (1500) lei, pentru că pe teritoriul ei s'au furat în patru locuri sârma unei conducte telefonice militare, împiedicând astfel funcționarea ei, fără ca autorul să se fi putut descoperi.

Comandantul Suprem:
(ss) v. Mackensen,
General feldmaresal.

15. 6. 18.

Prof. Neațu Marius Adrian, Școala Gimnazială nr.1 Islaz,

1 DECEMBRIE 1918 – ÎMPLINIREA IDEALULUI ROMÂNESC

1 Decembrie 1918 reprezintă încununarea luptei seculare a poporului român pentru formarea statului național unitar.

Pentru prima dată Mihai Viteazul a reușit să realizeze unirea politica a Țărilor Romane, numită de Nicolae Iorga „un singur corp, un singur sistem, vânos, prin care străbate același sânge viu.”

Aceasta nu s-a putut menține din cauza intervențiilor marilor imperii vecine care au pus la cale uciderea lui Mihai Viteazul și destrămarea unirii. Nicolae Iorga afirma că „de la 1600 niciun român nu a mai putut gândi unirea fără uriașa personalitate a lui Mihai Viteazul, fără paloșul și securea ridicată spre cerul dreptății, fără chipul lui de curată și desăvârșită poezie tragică.”

Ideea unității naționale nu a putut fi înfrântă niciodată, ea revenind în 1821, când omul asupra căruia ne îndreptăm privirile este Tudor Vladimirescu a cărui acțiune va determina înlăturarea regimului fanariot, dar și la 1848 când, pe câmpia de la Blaj se afirmă convingerea că „Ardealul nu mai e Ardeal, ci România” și se strigă într-un singur glas „Noi vrem să ne unim cu Țara!”

Unirea Principatelor Române realizată de Al. I. Cuza la 24 ianuarie 1859 a fost actul energetic al întregii națiuni române, dar mai ales rezultatul eforturilor generației pașoptiste, domnul identificându-se cu creația sa, România. Unirea și reformele ce au urmat vor constitui temelia independenței și unității depline.

În timpul lungii domnii a lui Carol I, ce-și va îndeplini îndatoririle de suveran cu conștiinciozitatea și rigoarea caracteristice spiritului prusac, România își consfințează independența față de Poartă pe câmpurile de luptă din Balcani, independența recunoscută prin Tratatul de la San Stefano și Berlin.

După cucerirea independenței, lupta românilor din teritoriile aflate sub dominație străină s-a intensificat. Intrarea României în războiul mondial în vara anului 1916 alături de Antanta a urmărit realizarea deplinei unități naționale. Când acest ideal părea compromis, au început să dea roade două procese istorice care aveau să joace rolul decisiv în apariția României Mari:

căderea autocrației țariste, urmată de instaurarea regimului comunist și destrămarea monarhiei austro-ungare.

Astfel, pe fondul dezmembrării Imperiului Țarist, odată cu proclamarea principiului autodeterminării până la despărțirea de statul multinațional în care au fost înglobate, are loc unirea Basarabiei cu patria-mamă.

Acest teritoriu dintre Prut și Nistru a fost anexat de Rusia prin pacea de la București din 1812, în condițiile războaielor din secolul al XVIII-lea și a știrbirii profunde a autonomiei interne în cadrul regimului fanariot. Mihai Eminescu scria: „A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra dominațiunii rusești.”

Are loc rusificarea moldovenilor, oprimarea lor, distrugerea culturii românești și a spiritului național în acest teritoriu românesc. „Vulturul Uralului - scria Ion Nistor - își înfipse adânc ghearele blestamate în trupul sângerând al Moldovei și nu mai poate fi înduplecat de a slobozi prada de la Prut.”

Problema Basarabiei a fost subiect de animozitate între Rusia țaristă și Principate, dar și subiect de discuție între marile puteri. La Congresul de Pace de la Paris ținut în urma războiului Crimeii, la 30 martie 1856 se încheie Tratatul de Pace, care prevedea printre altele, ca sudul Basarabiei (jud. Cahul, Ismail, Bolgrad), să fie retrocedat Moldovei. Centrul și nordul acestei provincii românești rămăneau în continuare la Imperiul Țarist. Sudul Basarabiei se va uni la 1859, ca făcând parte din Moldova, cu Țara Românească și va rămâne în această structură până la Congresul de la Berlin din 1878.

Până atunci, guvernul țarist a căutat pe diferite căi să anuleze prevederile Tratatului de la Paris în acest sens. A reușit aceasta doar încălcând integritatea teritorială a României, prevăzută a fi respectată în convenția de la 4 aprilie 1877.

Congresul de la Berlin din 1877 a acceptat ca Rusia să încorporeze întreaga provincie românească dintre Prut și Nistru, smulgând din nou României cele trei județe din sudul acesteia.

România devenise independentă, dar prețul plătit era prea ridicat: nu pe câmpul de luptă, ci la masa verde a păcii, unde marile puteri nu au arătat nici simpatie, nici înțelegere față de doleanțele românilor. Mai mult, un act internațional precum convenția româno-rusă din 4/16 aprilie 1877, considerat a garanta integritatea teritorială a țării se dovedise inoperant.

La începutul secolului XX mișcarea națională a populației românești s-a intensificat. Ea a fost condusă de o pleiadă de intelectuali precum Ion Inculeț, Ion Pelivan, Alexandru Nour,

Constantin Stere, Pantelimon Halippa, Vasile Stroescu. La Chișinău s-a format și a activat Societatea moldovenească pentru răspândirea culturii naționale. Se publică ziarul „Basarabia”.

În 1917 s-a constituit în provincie Partidul Național Moldovean în jurul gazetei „Cuvânt Moldovenesc”, având ca editor pe Pantelimon Halippa. Programul partidului vorbea de o largă autonomie a provinciei, de drepturi cetățenești și drepturi naționale, legile să fie întocmite de dieta locală, învățământ și slujbă religioasă în limba română, reformă agrară. Partidul se bucura de o largă popularitate.

La 25 septembrie/8 octombrie 1917 a avut loc la Chișinău Congresul ostașilor moldoveni care decide: o largă autonomie teritorială și politică, constituirea unităților militare moldovenești, trecerea moșiilor mănăstirești ale statului și ale particularilor în mâinile celor ce le lucrează și constituirea imediată a Sfatului Țării. Ca for coordonator al său a fost format Consiliul Directorilor condus de Petre Erhan. Președinte al său a fost ales Ion Inculeț.

În condițiile primejdiei reprezentate de pretențiile Ucrainei de a anexa teritoriul dintre Prut și Nistru și folosindu-se de prevederile Declarației drepturilor popoarelor din Rusia, la 2/15 decembrie 1917, Sfatul Țării proclamă Republica Democratică Moldovenească.

Sfatul Țării și Consiliul Directorilor n-au putut stăvili anarhia bolșevică, dezordinea provocată de soldații ruși care se retrăgeau de pe front în condițiile destrămării unităților militare ruse odată cu revoluția bolșevică din 25 octombrie/7 noiembrie 1917, fapt ce a determinat solicitarea pentru trimiterea trupelor române, care pătrund în provincie.

Dezarmarea trupelor sovietice aflate în Basarabia a atras o replică dură din partea guvernului sovietic: după ce la 1/14 ianuarie 1918 ministrul României la Petrograd, Constantin Diamandy și membrii misiunii militare române au fost arestați (deși ministrul beneficia de imunitate diplomatică), la 13/26 ianuarie guvernul sovietic a decis ruperea relațiilor diplomatice cu România și confiscarea tezaurului. „Rezervele de aur ale României - se arăta în declarația sovietică - în păstrare la Moscova se declară intangibile pentru oligarhia română. Regimul sovietic își ia răspunderea integrității acestor rezerve și le va remite în mâinile poporului român.”

În ianuarie 1918 și-a proclamat independența Ucraina.

La 24 ianuarie 1918, gazeta „România Nouă” din Chișinău publică o Declarație, în care se afirmă: „nu ne mai socotim ca până acum: ardeleni, basarabeni, bucovineni... ci ca cetățenii aceluiași stat unitar românesc, ca cetățeni ai României nouă a tuturor românilor”.

În aceeași zi, Sfatul Țării, cu unanimitatea voturilor, proclamă independența Republicii Moldovenești. Consiliul Directorilor se dizolvă, puterea executivă fiind preluată de Consiliul de Miniștri condus de Daniel Ciugureanu, Ion Inculeț rămânând președintele Republicii.

Anunțarea principalelor reforme de către regele Ferdinand a grăbit decizia basarabenilor. La 2 martie țărani din Bălți cereau unirea cu „scumpa țară mamă”. Contactele basarabenilor cu autoritățile de la Iași se înmulțesc.

La 27 martie/9 aprilie 1918, cu 86 de voturi pentru, 3 contra și 36 abțineri, Sfatul Țării a adoptat hotărârea Basarabiei de a se uni cu România: „Republica Democratică Moldovenească - se arăta în declarație - în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și al dreptului de neam, pe baza principiului ca noroadale singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa, România”.

Hotărârea Sfatului Țării a fost primită cu entuziasm de toți românii de pretutindeni. Primind delegația basarabeană care prezenta actul Unirii, regele Ferdinand declară: „V-ați alipit în timpuri grele pentru țara mamă, ca un copil tânăr, însă cu inima adevărat românească. Salutăm în voi o parte frumoasă a unui vis care niciodată nu se va șterge... Trăiască copilul cel mai mic, dar poate cel mai voinic al României Mame”.

Decretul-lege din 9/22 aprilie 1918 promulga hotărârea Sfatului Țării din 27 martie/9 aprilie 1918.

Anul 1918 se încheia cu mari succese naționale. În condițiile crizei de structură a regimului dualist austro-ungar, se impunea rezolvarea situației provinciilor locuite de către români: Bucovina și Transilvania.

Pe parcursul secolului fanariot, teritoriul românesc devine teatru de operații militare, fapt însoțit de consecințe foarte grave și de durată: intrarea unor părți ale teritoriului românesc sub stăpânire străină. Astfel, pentru neutralitatea sa în războiul ruso-turc din anii 1768-1774, Imperiul Habsburgic a cerut ca „răsplată” Bucovina, în 1775. Din anul 1867 Bucovina a făcut parte din Imperiul Austro-Ungar.

În primul război mondial numeroși tineri bucovineni au fost înrolați în armata austro-ungară, ceea ce a agravat suferințele locuitorilor săi. Totodată, ea a constituit un subiect al planurilor Vienei de reorganizare a Imperiului pe baze federale. În condițiile înfrângerilor suferite de Puterile Centrale, lupta națională s-a radicalizat în provincie.

Situația românilor din Bucovina s-a înrăutățit în toamna anului 1918 când Austro-Ungaria practic se prăbușise. Se vehicula teza anexării, ca o ultimă soluție de salvare, de către Habsburgi a Bucovinei la Galiția, iar Ucraina ridica pretenții la stăpânirea provinciei românești și amenința cu intervenția armată.

În Bucovina, diviziunile din rândul elitei politice românești și, mai ales, agresivitatea naționaliștilor ucraineni au creat obstacole în calea realizării unirii cu România, obstacole în înlăturarea cărora rolul armatei române a fost de cea mai mare însemnătate.

De mare însemnătate în organizarea forțelor românești unioniste a fost și ziarul „Glasul Bucovinei”, condus de eminentul filolog Sextil Pușcariu. În primul său număr din octombrie 1918 erau fixate obiectivele mișcării naționale a românilor bucovineni: „Vrem să rămânem români pe pământul nostru strămoșesc și să ne ocârmuim singuri, precum o cer interesele noastre românești”.

În acest spirit s-au desfășurat la Cernăuți, în ziua de 14/27 octombrie 1918, lucrările Adunării Naționale a românilor, care se declara Constituantă și hotărâ: „unirea Bucovinei integrale cu celelalte țări românești într-un stat național independent”. Constituanta alegea un Consiliu Național Român, alcătuit din 50 de membri spre a conduce și apăra drepturile românilor bucovineni. Consiliul instituie un fel de guvern numit Consiliul Secretarilor de Stat, cu un Comitet Executiv, în frunte cu Iancu Flondor, președinte.

Intervenția trupelor ucrainene l-a determinat însă pe Flondor să ceară sprijinul armatei române. Noul guvern, prezidat de generalul Constantin Coandă, era hotărât să ofere tot concursul românilor bucovineni și trimite în Bucovina Divizia 8 infanterie. Legiunea ucraineană s-a retras precipitat, iar ostașii români s-au bucurat de o primire călduroasă, plină de însuflețire.

În astfel de împrejurări, la 15/28 noiembrie, Congresul General al Bucovinei, desfășurat la Palatul Metropolitan din Cernăuți, la care au participat 74 delegați ai Consiliului Național, 13 ucraineni, 7 germani și 6 polonezi, în prezența unor deputați basarabeni și a unui public larg, adoptă Moțiunea prezentată de Iancu Flondor: „unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru cu Regatul României”.

După entuziasmul unei zile istorice, autoritățile bucovinene aveau de îndeplinit integrarea administrativă în Regatul României, unde Ion I.C.Brătianu, revenit la putere, era exponentul inflexibil al politicii de centralizare.

La 18 decembrie 1918, regele Ferdinand și Brătianu semnavă decretul lege de consfințire a unirii Bucovinei cu patria mamă.

Când Bucovina se unea cu Țara, românii din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș se îndreptau spre Alba-Iulia.

În Transilvania, mișcarea națională română era cea mai puternică din toate teritoriile locuite de români și aflate sub stăpânire străină. Intrarea României în război și primirea entuziastă făcută de românii transilvăneni trupelor eliberatoare au determinat măsuri represive ale autorităților maghiare: arestarea și internarea în lagăre a unui mare număr de români, suspendarea publicațiilor românești, maghiarizarea școlilor confesionale românești.

Românii transilvăneni, obligați să lupte în armata austro-ungară și ajunși prizonieri pe frontul rus s-au constituit în detașamente de voluntari pentru a lupta pe frontul din România. Transilvănenii, bănățenii și bucovinenii din lagărul de la Darnița au redactat un manifest în aprilie 1917, în care se spunea: „cerem cu voință neșămutată încorporarea noastră la România liberă, pentru a forma împreună cu ea un singur stat național român pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înalte democrații“.

Declarația de la Darnița dă glas asocierii dintre aspirațiile naționale și cele sociale. Astfel de orientări se făceau simțite și în Ungaria, unde criza militară și politică era văzută ca un prilej de ieșire din monarhia habsburgică. Apariția unei Ungarii independente însemna împlinirea unei aspirații ce urca la revoluția din 1848 și desprinderea de o Austrie considerată a fi, alături de Germania, culpabilă de declanșarea războiului.

La 29 septembrie/12 octombrie 1918 comitetul executiv al Partidului Național Român adoptă la Oradea Declarația care arăta că națiunea română din Ardeal și Ungaria dorește să uzeze de dreptul de autonomie pentru a se așeza printre națiunile libere. Reproducând Declarația, ziarul „La Roumanie“ susținea că „românii nu sunt o naționalitate, ci o națiune“.

Ca urmare a lansării manifestului „Către popoarele mele credincioase“ în care împăratul Carol I propune federalizarea Austro-Ungariei, Alexandru Vaida-Voevod a citit în parlamentul maghiar Declarația, declanșând furia deputaților ostili: „Națiunea română așteaptă și pretinde, după multe suferințe de veacuri, afirmarea și valorizarea drepturilor ei la deplina viață națională”. Era întâia afirmare oficială a dreptului românilor la autodeterminare, în concordanță cu principiul inclus de președintele Wilson în cele 14 puncte ale sale, destinate a deveni fundamentul păcii ce urma a fi încheiată.

La inițiativa fruntașului socialist Ion Flueraș, s-a constituit, în octombrie, din șase reprezentanți ai Partidului Național Român și șase ai Partidului Social-Democrat – Consiliul Național Român, organism destinat să coordoneze eforturile celor două partide în conducerea luptei naționale. Câteva zile după crearea lui la Budapesta, Consiliul și-a mutat sediul la Arad și a dat publicității un manifest în care, după ce denunța politica de oprimare și deznaționalizare dusă de guvernul ungar, declara: „Națiunea română din Ungaria și Transilvania... nu mai voiește, sub nicio condițiune, să trăiască în legătură de stat cu națiunea maghiară, ci este hotărâtă a-și înființa pe teritoriul locuit de români statul său liber și independent“.

La începutul lunii noiembrie 1918, Consiliul Național Român Central a solicitat guvernului ungar întreaga putere de guvernare. În acest context, la jumătatea lunii noiembrie, o delegație guvernamentală maghiară a sosit la Arad și a purtat discuții cu reprezentanții Consiliului. Încercarea reprezentantului Budapestei de a păstra Transilvania în cadrul statului maghiar, beneficiind de un statut de autonomie, a eșuat: Iuliu Maniu rezuma în două cuvinte obiectivul mișcării naționale române: „Separarea deplină”. Separarea trebuia să fie proclamată în cadrul unui for național reprezentativ, a cărui convocare să fie anunțată de Consiliul Național Român.

În vederea desfășurării Marii Adunări Naționale, în întreaga Transilvanie, în condiții de insecuritate, create de atacurile unor cete înarmate maghiare, românii și-au desemnat delegații pentru adunarea ce urma să se desfășoare la Alba Iulia, orașul încărcat de amintiri istorice: cârmuirea lui Mihai Viteazul asupra Transilvaniei și martiriul lui Horea și Cloșca.

La Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918 au participat 1228 delegați; prezidată de Gheorghe Pop de Băsești, adunarea a ascultat mai multe cuvântări rostite și primite într-o atmosferă de mare entuziasm, în timp ce în afara clădirii peste 100 000 de români veniți din toate părțile Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului fremătau, în așteptarea unei decizii care li se părea a fi un vis minunat.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm popular, Vasile Goldiș rostește discursul solemn. La sfârșit, supune Adunării Rezoluția de Unire, care, la punctul 1 prevedea „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, în ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918, decretează unirea acestor români și a teritoriilor locuite de dânșii cu România“. Rezoluția Unirii prevedea înfăptuirea unui regim democratic în România.

A doua zi au fost alese organele provizorii ale puterii de stat: Marele Sfat Național - for legislativ prezidat de Gheorghe Pop de Băsești și Consiliul Dirigent – organ executiv, condus de Iuliu Maniu.

Actul Unirii a fost înmănat regelui Ferdinand la București de o delegație alcătuită din Miron Cristea, Iuliu Hossu, Vasile Goldiș, Alexandru Vaida Voevod. Cu această ocazie, primul ministru Ion I.C.Brătianu spunea: „Vă așteptăm de o mie de ani și ați venit ca să nu ne mai despărțim niciodată. Sunt în viața unui neam clipe de fericire atât de mari încât ele răscumpără veacuri întregi de suferință“.

Prin decretul lege din 11 decembrie 1918 se consfințea pe plan intern unirea.

Unirea a fost salutăată și recunoscută de naționalitățile din Transilvania. Refuzul autorităților maghiare de a recunoaște unirea și amenințările lui Bela Kun la adresa României reîntregite, ca și atacurile armatei maghiare împotriva românilor, au impus participarea armatei române la campania din 1919.

Pe plan extern, unirea românilor a fost recunoscută, după o dură bătălie diplomatică, de tratatele de pace de la Saint-Germain (sept. 1919), Neuilly (nov.1919) și Trianon (iunie 1920) încheiate cu Austria, Bulgaria și respectiv Ungaria.

Desăvârșirea unității naționale nu este opera niciunui om politic, a niciunui guvern, a niciunui partid; este fapta istorică a întregii națiuni române, dar având în frunte o generație importantă de oameni politici precum: Ionel Brătianu, Iuliu Maniu, Ion Nistor, Ion Inculeț, Take Ionescu, Nicolae Iorga și mai ales pe regele Ferdinand, supranumit „Întregitorul” datorită rolului jucat în realizarea unirii.

La începutul războiului nici partizanii Antantei, nici cei ai Puterilor Centrale nu au avut în vedere revoluția din Rusia și destrămarea monarhiei austro-ungare. Raționamentul lor s-a înscris formulei tradiționale a raportului de putere între state: victoria Antantei ne va da Bucovina, Transilvania și Banatul, victoria Puterilor Centrale ne va da Basarabia; o biruință o excludea pe cealaltă, astfel că nimeni nu vedea cum ar fi cu putință ca toate aceste provincii să intre aproape simultan în frontierele Vechiului Regat.

După Marea Unire suprafața țării crește de la 137 000 km² la 295 000 km², iar populația s-a mărit de la 7 250 000 locuitori, înainte de 1918, la 18 052 896 locuitori la recensământul din 1930.

România Mare s-a dezmembrat în vara anului 1940, sub loviturile de forță ale puterilor totalitare, democrația făcând loc regimurilor totalitare.

BIBLIOGRAFIE

- Baci, Mihai, Bocancea, Silvia, *Basarabia după 200 de ani*, Ed. Institutul European, București, 2012
- Bărbulescu, M, Deletant, D, Hitchins, K, Papacostea, S, Teodor, P, *Istoria României*, Ed. Corint, București, 2005
- Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2002
- Drăgan, Iosif Constantin, *Istoria Românilor*, Ed. Europa Nova, București, 1994
- Georgescu, Vlad, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, Ed. Humanitas, București, 1992
- Kirițescu, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României, 1916-1919*, ed. a II-a, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1989
- Panaitescu, Petre, *Istoria Românilor*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1990

Prof. Neațu Carmen Mariana, Școala Gimnazială Nr. 1 Orbeasca

SĂRBĂTORIREA CENTENARULUI PRIN PROIECTE ETWINNING

Anul 2018 are o semnificație deosebită pentru România, se împlinesc 100 de ani de la formarea statului național unitar român. Centenarul Marii Uniri reprezintă un moment unic în viața societății românești, de aceea toate instituțiile educaționale, culturale, ONG-uri, și, mai ales școala sunt chemate să marcheze importanța acestuia, revenindu-le rolul de a le educa tinerilor mintea și sufletul, de a îi informa cu privire la semnificația acestui eveniment istoric, dar și de a le dezvolta respectul, considerația, atașamentul pentru trecut, pentru valorile și simbolurile naționale, încadrate, bineînțeles, în context european și universal.

Centenarul este un prilej de reflecție al societății românești asupra trecutului, un prilej de exprimare a respectului pentru generațiile care au creat, prin sacrificiul lor, România Mare, dar și un prilej de reflecție asupra prezentului și viitorului societății românești în context european și global. Cunoscându-ne trecutul, ne înțelegem prezentul și avem posibilitatea de a face o proiecție asupra viitorului. Prezentul și viitorul nu pot fi separate de trecut, de aceea cu toții, tineri și vârstnici, profesori, formatori de opinie, oameni de știință, de cultură, avem obligația de a onora cu decență și respect faptele înaintașilor, într-o manieră decentă, obiectivă, modernă, europeană, fără șovinism, xenofobie, ură sau părtinire.

În contextul actual, este foarte important ca tinerii să cunoască și să respecte trecutul, să aibă o viziune corectă, bine informată și documentată asupra evenimentelor istorice care au dus la nașterea statului național unitar român, să manifeste interes pentru cunoașterea acestor evenimente și promovarea lor.

Din păcate, constatăm că tinerii, în mare parte manifestă un interes scăzut pentru cunoașterea istoriei naționale, nu au o viziune corectă asupra evenimentelor istoriei naționale, fac confuzii sau interpretează greșit, uneori într-o manieră deformată, ultranaționalistă, sau xenofobă anumite evenimente sau manifestă un total dezinteres pentru cunoașterea acestora. Foarte mulți tineri au lăsat pe planul secund studiul istoriei și lectura, preferând să își petreacă în mare parte timpul liber în fața calculatorului, a tabletei sau a telefonului, preocupările lor constând în jocuri sau activități pe rețelele de socializare. Această situație este determinată și de faptul că, la nivelul comunităților, nu li se oferă tinerilor posibilitatea de a-și petrece timpul liber într-un mod educativ, există o lipsă acută de activități organizate într-un cadru non-formal, în afara școlii, care să le permită să învețe altfel, prin colaborare, muncă de echipă, metode non-formale, și chiar să valorifice resursele educaționale și competențele digitale, mijloacele multimedia pentru a își dezvolta cunoștințele. Școala și metodele tradiționale de lucru nu mai sunt suficiente pentru a stimula interesul tinerilor pentru cunoaștere, aceasta trebuie susținută și completată de comunitate, familie, instituții culturale, ONG-uri alături de care să deruleze proiecte, activități educative care să permită implicarea, participarea elevilor astfel încât aceștia să își poată dezvolta creativitatea, gândirea critică, competențele necesare pentru dezvoltarea personală și pentru reușita în viață.

Se poate face o paralelă între hrană și învățare, așa cum explică Speranța Farca, pentru a mânca cu plăcere, copilului trebuie să îi fie foame, altfel masa va fi o corvoadă. Copilul se

va lupta pentru independență, își va manifesta opoziția. Și în cazul învățării cea mai bună cale este de a stârni interesul elevilor, de a-i ajuta să găsească plăcerea și bucuria descoperirii unor lucruri noi. Asta înseamnă că nu i le povestim, dictăm noi, ci că el însuși explorează, caută explicații, adună date, testează, formulează concluzii.

O modalitate de a dezvolta interesul elevilor pentru cunoașterea istoriei sunt proiectele eTwinning. Acestea permit elevilor să fie mai implicați în procesul de învățare, îi implică pe elevi activitățile de investigare, încurajează dezvoltarea capacităților cognitive.

Acțiunea eTwinning a fost lansată de către Comisia Europeană în anul 2005, iar din anul 2014 este parte a programului Erasmus +. Este o platformă gratuită și sigură prin intermediul căreia profesorii și elevii din țară, dar și din alte țări pot interacționa, pot dezvolta proiecte de cooperare, pot face schimb de informații.

Efectele implicării elevilor în proiecte eTwinning pot fi: diversificarea activităților de învățare, folosirea unei varietăți de metode, tehnici, materiale suport, alegerea temelor de lucru împreună cu elevii, astfel încât să corespundă intereselor acestora, stimularea interesului elevilor, captarea atenției acestora, creșterea relevanței învățării, diversificarea curriculum-ului.

Copii sunt ființe curioase și dinamice. Desfășurarea rutinieră a orelor de curs, prin prelegeri, dictări le exersează elevilor resemnarea, supunerea, răbdarea. Pentru a preveni aceste situații, proiectele eTwinning pot fi o soluție.

Pentru a celebra CENTENARUL și a marca semnificația acestuia, elevii Școlii Gimnaziale nr. 2 Videle participă în perioada septembrie- decembrie 2018 la proiectul eTwinning, ***TINERII ȘI ROMÂNIA CENTENARĂ***, alături de alte școli din România și Republica Moldova. Prin intermediul acestui proiect, elevii învață despre Marea Unire din 1918 utilizând instrumente web, participând la diferite activități de învățare cu caracter formal și non-formal.

<https://twinspace.etwinning.net/73084/home>

Proiectul își propune atingerea următoarelor obiective:

- Aprofundarea cunoștințelor elevilor despre evenimentele și procesele istorice importante din istoria națională;
- Dezvoltarea competențelor digitale prin utilizarea instrumentelor web;

- Consolidarea sentimentului patriotic prin comunicare și colaborare cu elevi din școli din România și Republica Moldova.

Proiectul a debutat prin prezentarea echipelor și a școlilor participante, pentru aceasta utilizându-se diferite instrumente , prezentări PPT, filmulețe, fotografii etc.

Prezentarea Liceului Teoretic M. Eminescu Florești, Republica Moldova

A urmat apoi un concurs de logo pentru desemnarea logo-ului proiectului. Fiecare școală a propus unul sau mai multe imagini drept logo, încărcate pe un padlet. Acestea au fost votate prin intermediul programului survey monkey , iar logo-ul câștigător a fost cel realizat de eleva Stochiță Maria, din clasa a VIII-a , de la Școala Gimnazială nr. 2 Videle .

Concurs logo Instrument: padlet

Logo-ul câștigător, Realizat de Stochiță Maria, Școala Gimnazială nr. 2 Videle

În cursul lunii octombrie, în școlile participante s-au desfășurat activități dedicate aniversării Zilei Armatei. Cu această ocazie, elevii au pornit la o vânătoare de comori pentru a identifica în comunitățile lor monumente ale memoriei dedicate eroilor din Războiul pentru Reîntregire Națională, dar și din Al Doilea Război Mondial. Imagini ale acestora au fost încărcate pe un padlet pentru a fi popularizate și în rândul elevilor și profesorilor din celelalte școli participante la proiect. Astfel elevii și profesorii au avut ocazia să viziteze indirect, prin intermediul imaginilor, locuri ale memoriei din alte localități. Tot în cursul lunii octombrie, în

școlile participante la proiect s-au desfășurat activități prin intermediul cărora au fost omagiate personalități care au contribuit la realizarea Marii Uniri, precum regele Ferdinand, regina Maria. Elevii au realizat diferite materiale, prezentari PPT, eseuri, filmulețe care au fost încărcate pe platforma proiectului pentru a putea fi văzute și de ceilalți participanți.

Omagiu regelui Ferdinand în școlile participante

În cursul lunii noiembrie, în cadrul activității **100 DE ANI DE SPIRIT ROMÂNESC**, în școlile participante se vor amenaja expoziții dedicate CENTENARULUI cu produse realizate de elevi, vor avea loc întâlniri cu personalități, vizite la muzee, expoziții, locuri ale memoriei, se vor organiza programe artistice pentru promovarea valorilor, a simbolurilor naționale. Acestea vor fi promovate pe platforma de lucru a proiectului. În cursul lunii decembrie, elevii și profesorii din școlile participante se vor întâlni într-o videoconferință în cadrul căreia fiecare echipă va prezenta un scurt program artistic cu mesaj pentru România.

Un alt proiect desfășurat în anul școlar 2017-2018 pentru celebrarea CENTENARULUI a fost **ROMÂNIA ȘI TERITORIILE ROMÂNEȘTI ÎNSTRĂINATE, 1917-1918**, un proiect de colaborare între școli din România și Republica Moldova, în cadrul căruia, prin utilizarea instrumentelor web au fost descoperite sau redescoperite evenimente și personalități ale neamului din anii 1917-1918, au fost rememorate evenimente de istorie locală și națională legate de Primul Război Mondial și Marea Unire. Prin intermediul acestui

proiect, elevii au învățat prin colaborare, descoperire, și-au consolidat cunoștințele despre evenimentele din anii 1917-1918, și-au dezvoltat competențe digitale, de comunicare, dar și de colaborare, muncă în echipă. Calitatea proiectului a fost confirmată prin acordarea Certificatului Național, dar și a Certificatului European de Calitate.

<https://twinspace.etwinning.net/49024>

Considerăm că derularea acestor proiecte a reprezentat un câștig la nivelul școlii noastre deoarece, prin intermediul, lor elevii au avut ocazia de a învăța altfel, de a interacționa cu elevi din alte școli, de a își dezvolta interesul pentru studiul istoriei. Pentru școală, ele au adus un plus de valoare deoarece au contribuit la inovarea actului didactic, la îmbogățirea ofertei educaționale, la inovarea și diversificarea metodelor și a tehnicilor de lucru.

În an CENTENAR, școala noastră a primit titlul de școală eTwinning, ca o confirmare, la nivel european, a calității activităților educative desfășurate, un titlu care ne onorează și ne obligă să menținem un standard ridicat de calitate pentru activitatea școlară și extrașcolară pe care o desfășurăm.

Prof. Iorga Marinela Monica, Ambasador eTwinning România, Școala Gimnazială nr. 2
Videle

OMAGIUL MARII UNIRI

„...Marea Unire din 1918 a fost și va rămâne pagina cea mai sublimă a istoriei românești. Măreția sa stă în faptul că desăvârșirea unității naționale nu este opera nici a unui om politic, nici a unui guvern, nici a unui partid; este fapta istorică a întregii națiuni române, realizată într-un elan râvnit cu putere, din străfundurile conștiinței unității neamului, un elan controlat de fruntașii politici, pentru a-i călăuzi cu inteligență politică remarcabilă spre țelul dorit [...]. Nu o victorie militară a stat la temelia României Mari, ci actul de voință al națiunii române de a-i da armătura teritorial-instituțională, care este statul național. [...]” Astfel marchează regretatul academician Florin Constantiniu semnificația istorică a zilei de 1 decembrie 1918.

Unirea Transilvaniei cu România de la 1 Decembrie 1918 reprezintă fără doar și poate evenimentul principal al istoriei României și totodată realizarea unui deziderat al locuitorilor granițelor vechii Dacii. Aniversăm cu respect în fiecare an Ziua Națională a României la 1 Decembrie, prilej de rememorare a jertfei înaintașilor și a luptei pentru constituirea statului național român. Cu acest prilej, discutăm, polemizăm, dezbatem cu privire la rolul maselor și al personalităților în anul plin de istorie 1918. Unirea din 1918, realizată de niște patrioți vizionari, rivalizează palid astăzi cu faptele unor personaje contemporane. Tinerii nu prea știu ce sărbătoresc, cei mai în vârstă visează la vremurile apuse, iar mulți folosesc ziua liberă pentru a-și rezolva din problemele restante din cauza serviciului.

Dar să vedem despre ce evenimente și personalități este vorba... Victoria Antantei, care începea să se contureze în 1918 în Europa Occidentală, s-a repercutat și pe frontul din Peninsula Balcanică. Armata generalului Sarraïl, care practic era blocată de ani la Salonic, înainta și depășea liniile armatei bulgare. În România, la 24 octombrie/6 noiembrie 1918, Guvernul Alexandru Marghiloman își dădea demisia. I-a urmat un Executiv condus de generalul Constantin Coandă, care proclama remobilizarea armatei române și la 28 octombrie/10 noiembrie 1918, România reîntra în război. După numai o zi, războiul lua sfârșit în Europa Occidentală. În partea de răsărit a continentului nostru, după armistițiul de la Belgrad, la 31 octombrie/13 noiembrie 1918, operațiunile militare au mai continuat cu intermitențe pe teritoriul Ungariei.

Înfrângerea militară aducea cu sine destrămarea imperiilor multinaționale din cadrul Puterilor Centrale. Aceasta era urmată de intensificarea mișcării naționale a popoarelor aflate pe drumul deplinei autonomii și independențe. La 26-28 martie 1918 a avut loc la Roma un Congres al naționalităților din Austro-Ungaria, care a votat o moțiune, cerând recunoașterea dreptului fiecărei națiuni de a se constitui într-un stat național independent sau de a se uni cu statul său național, dacă acesta exista deja.

La 27 martie 1918, Sfatul Țării din Basarabia a votat unirea Basarabiei cu România. În vara anului 1918 s-a constituit în capitala Franței Consiliul Național al Unității Române, condus de Take Ionescu, iar printre membri avându-i pe Vasile Lucaciu, Octavian Goga, dr. Constantin Angelescu și Ioan Th. Florescu. Consiliul a fost recunoscut de către guvernele Antantei drept exponentul intereselor poporului român. La începutul toamnei, Congresul de la New York al românilor, cehilor, slovacilor, polonezilor, sârbilor, croaților și rutenilor a solicitat dezmembrarea Austro-Ungariei și eliberarea tuturor popoarelor din cadrul său.

Evenimentele se precipitau și în Transilvania. La 29 septembrie 1918, Comitetul Executiv al Partidului Național Român a adoptat în unanimitate, „în virtutea dreptului național al fiecărei națiuni de a dispune de ea însăși”, Declarația de la Oradea, elaborată de Vasile Goldiș, prin care se dorea recunoașterea acestui for ca organ provizoriu de conducere al Transilvaniei. Peste o săptămână, Declarația era citită în Parlamentul de la Budapesta de către Alexandru Vaida Voevod, în timp ce, la Viena, Iuliu Maniu dorea să mobilizeze 70.000 de soldați transilvăneni din fosta armată austro-ungară, cu care să meargă în Transilvania.

La 3 octombrie 1918 era publicat de către împăratul Carol I de Habsburg al Austro-Ungariei manifestul intitulat Către popoarele mele credincioase, care propunea reorganizarea Austro-Ungariei ca un stat de tip federal de șase state independente (austriac, ungar, ceh, iugoslav, polonez

și ucrainean). Imediat a apărut Declarația Corpului voluntarilor transilvăneni și bucovineni, care a respins manifestul împăratului Austro-Ungariei și a proclamat unirea teritoriilor lor cu Regatul României.

La 27 octombrie 1918 s-a constituit Consiliul Național Român al Bucovinei, sub conducerea lui Iancu Flondor, care a afirmat dorința Bucovinei de unire cu România, eveniment proclamat, la 28 noiembrie 1918, la Cernăuți. La 3 noiembrie 1918 se constituia Consiliul Național Român Central din Transilvania, ce reunea reprezentanții Partidului Național Român și ai Partidului Social-Democrat și care, în condițiile rapidei dezintegrări a aparatului administrativ maghiar, a preluat controlul Transilvaniei. Ca urmare, guvernul maghiar, condus de Károlyi Mihály, a încercat să intre în negocieri cu Consiliul Național Român Central. Tratatul s-a purtat la Arad, între 13-15 noiembrie 1918, și au eșuat. În același timp, guvernul maghiar a semnat la 13 noiembrie 1918 armistițiul de la Belgrad, care stabilea o linie de demarcație între Ungaria și Transilvania, care lăsa orașele Satu Mare, Oradea, Beiuș, Arad și regiunile Crișana și Maramureș sub control maghiar, iar Banatul sub administrația Serbiei.

Consiliul Național Român Central a convocat pentru 18 noiembrie/1 decembrie 1918, la Alba Iulia, o adunare națională a românilor din Transilvania și Ungaria. De ce la Alba Iulia? Mai întâi, deoarece la 1 noiembrie 1599 Mihai Viteazul intrase în cetate, care a devenit capitala domnitorului în timpul scurt cât reușise să săvârșească Unirea Țărilor Române. Mai apoi, în 1784, pe platoul Cetății, Horia și Cloșca au fost frânți pe roată în urma condamnării lor. Pentru buna desfășurare a lucrărilor urma să fie aleși 600 de deputați pe bază de vot universal și, respectiv, 628 reprezentanți ai organizațiilor și societăților culturale. Pe parcursul a două săptămâni, au fost aleși câte 5 reprezentanți de circumscripție.

Marea Adunare Națională a fost pregătită cu minuțiozitate, discuțiile purtându-se îndeosebi în jurul Rezoluției Unirii, redactată de Vasile Goldiș. Unii au cerut ca Unirea să se facă pe baza proclamării autonomiei Ardealului. Tineretul a solicitat unirea fără niciun fel de condiții. Socialiștii se temeau de stările politice din vechiul Regat al României. În cele din urmă, s-a adoptat formula unei autonomii provizorii.

Anunțând popoarelor lumii voința și hotărârea sa, națiunea română declara prin manifest că ea „din ceasul acesta, oricum ar decide puterile lumii, este hotărâtă a pierii mai bine decât a suferi mai departe sclavia și atârănarea...” În vederea realizării acestui deziderat, în încheierea manifestului se cerea sprijinul întregii populații române din Transilvania, care „spera și aștepta că în năzuințele ei pentru libertate o va ajuta întreg neamul românesc, cu care una vom fi de aici înainte în veci”.

Anunțând programul Adunării Naționale Constituante, Comitetul organizatoric adresa următorul apel: „Frați români, locul cel mai istoric al neamului vă așteaptă cu brațele deschise, veniți deci să-l atingeți cu pasul vostru, ca să simțiți fiorul ce l-a mișcat odată pe marele voievod cu numele de arhangheli, pe martirii Horea, Cloșca și Crișan, pe craiul munților, Avram Iancu, și pe toți cei care au început și lucrat la realizarea Visului de veacuri pe care noi cei de azi îl vedem ca pe răsăritul cel mai strălucit al celei mai senine zile a neamului românesc”.

Adunarea de la Alba Iulia s-a ținut într-o atmosferă de mare sărbătoare. Au venit 1.228 de delegați oficiali, reprezentând cele 130 de cercuri electorale din comitatele românești. Acestora li s-au adăugat episcopii, delegații consilierilor, ai societăților culturale românești, ai școlilor medii și institutelor pedagogice, ai reuniunilor de meseriași, ai Partidului Social-Democrat Român, ai organizațiilor militare și ai tinerimii universitare. Pe lângă toți aceștia, s-au adunat peste 100.000 de oameni, care au sosit cu trenul, cu căruțele, călări, pe jos, cu steaguri tricolore în frunte, cu table indicatoare ale comunelor ori ale ținuturilor. Drumul spre Cetățuia de la Alba Iulia era flancat de șirurile de țărani români înveșmântați în sumanele de pătură albă și cu căciulile oștenilor lui Mihai Viteazul. Pe porțile cetățuiei flutura drapelul tricolor. De pe opt tribune se explica maselor populare măreția vremurilor pe care le trăiau și importanța adunării. Concomitent, în sala Cazinei Militare, delegații au ținut ședința. Prin aceasta, adunarea de la Alba Iulia a căpătat caracterul unui plebiscit al tuturor românilor.

Vorbitorii, în persoana lui Ștefan Cicio Pop, au prezentat condițiile istorice în care se desfășura adunarea. Vasile Goldiș a făcut o expunere a istoriei românilor și a argumentat necesitatea Unirii. A

urmat apoi Iuliu Maniu, care a insistat asupra împrejurărilor în care se realiza Unirea. Iosif Jumanca a adus adeziunea la Unire a lucrătorilor industriali.

La 18 noiembrie/1 decembrie 1918, deputații au decis în unanimitate cu privire la unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România, pe baze democratice, cu păstrarea unei autonomii locale și cu egalitatea naționalităților și a religiilor. Rezoluția votată de Marea Adunare Națională a solicitat: „Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din Stat.

Înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate tărâmurile vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani, la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire, libera propagandă a tuturor gândurilor omenești.

Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființând fidei-comisele și în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, i se va face posibil țăranului să-și creeze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin atât cât o să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte, potențarea producției.

Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantagii, care sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din Apus”.

Cu prilejul Adunării, s-a constituit și Marele Consiliu Național Român, de fapt un organism legislativ, format din 200 de membri aleși și 50 de membri cooptați. A doua zi, acest Consiliu a ales un guvern provizoriu, numit și Consiliul Dirigent al Transilvaniei, în frunte cu Iuliu Maniu. Consiliul a hotărât să trimită la București o delegație, condusă de episcopul de Caransebeș, Miron Cristea (viitorul patriarh al României). Acesta, la 1/14 decembrie 1918, înmânează regelui Ferdinand I Declarația de la Alba Iulia. La 11/24 decembrie 1918, regele Ferdinand promulgă decretul de sancționare a Unirii.

Adunarea de la Alba Iulia s-a desfășurat fără prezența trupelor române. Primii soldați au trecut Munții Carpați la 13 noiembrie 1918, iar acțiunea s-a intensificat după 20 noiembrie, primele orașe în care au intrat unitățile militare române fiind Toplița și Miercurea Ciuc, la 26 noiembrie, deci în zona secuiască a Transilvaniei, care oricum nu și-a trimis reprezentanți la Alba Iulia. La 1 decembrie 1918, trupele române nu trecuseră linia Mureșului decât într-un singur loc, în zona orașului Târgu Mureș.

După adunarea de la Alba Iulia, atitudinea guvernului de la Budapesta față de românii ardeleni s-a radicalizat. Budapesta nu a recunoscut adunarea de la Alba Iulia și nici înființarea Consiliului Dirigent. Mai mult, la 8 decembrie 1918, primul ministru maghiar Károlyi l-a numit pe István Apáthy comandant al „Comisariatului pentru Ungaria de Est”. Pe de o parte, guvernul maghiar și-a dat seama că lipsa unor forțe militare regulate îi submina situația în teritoriile pe care le considera drept maghiare, începând din decembrie să-și reorganizeze armata. Ca atare, a fost absolut necesară înaintarea trupelor române dincolo de Mureș, fie și numai din acest motiv.

La un moment în care în România patriotismul este atât de puțin important și în Europa se vorbește tot mai mult despre inutilitatea cadrului național, aniversarea Zilei Naționale devine un moment de excepție în afirmarea identității și tradițiilor naționale.

Prof. Ciofalcă Mihaela Cristina, Școala Gimnazială Nr. 5, Alexandria
Prof. Voicu Popescu Corina, Școala Gimnazială Nr. 5, Alexandria

MAREA UNIRE DIN 1918

EVENIMENT FUNDAMENTAL ÎN ISTORIA ROMÂNILOR

Motto „Unirea din 1918 a fost cea mai mare faptă din istoria poporului român!”(Nicolae Iorga)

Sunt evenimente intrate în viața popoarelor cu valoare de forță transformatoare, care încheie perioade istorice și deschid noi perspective cursului istoriei. În acest sens, realizarea Marii Uniri din anul 1918 este înscrisă în conștiința românească drept un moment crucial al devenirii noastre.

A aniversa Marea Unire din 1918, cu multiplele dimensiuni și semnificații ale evenimentului istoric de acum 100 de ani, reprezintă o înaltă datorie de conștiință și un fericit prilej de a readuce în atenție evenimente ce au marcat definitiv destinul nostru național, de a evidenția creativitatea istorică remarcabilă a neamului românesc și de a pune mereu în lumină forța conștiinței naționale, rolul și însemnătatea intereselor naționale și a unității statale depline.

Sfârșit de suferințe naționale și triumf al voinței poporului român de a se uni într-un singur stat, „Marea Unire din 1918 a fost –scria Gh. I. Brătianu– rezultatul unui proces istoric de veacuri”, anul 1918 reprezentând- după expresia lui Octavian Goga- „un ultim acord într-o zbuciumată istorie”⁹³. Dacă pentru Ion Ghica „istoria românilor ne arată că unirea a fost întotdeauna țelul cel mai dorit al lor ”și că, ori de câte ori viitorul a surâs României, fiii ei nu au lipsit de a spira către unire!”, marele nostru istoric Nicolae Iorga sublinia faptul că, la finele Primului Război Mondial, în anul 1918, „a sosit un ceas pe care-l așteptam de veacuri, pentru care am trăit întreaga noastră viață națională, pentru care am muncit și am scris, am luptat și am gândit!”⁹⁴

În pofida greutăților întâmpinate de România pentru supraviețuire, primăvara anului 1918 avea să ne aducă și o mare împlinire: Basarabia, ruptă în 1812 din trupul Moldovei de către Rusia țaristă, s-a întrupat, cea dintâi, și a deschis drumul către realizarea României Mari.⁹⁵

Pe fondul dezmembrării Imperiului Țarist și odată cu proclamarea principiului autodeterminării până la despărțirea de statul multinațional, în anul 1917 s-a reușit constituirea PNM, ce va coordona mișcarea de eliberare națională și, tot în 1917, s-au succedat congresele diferitelor categorii sociale ale provinciei. Între 20-28.10.1917, la Chișinău, Congresul ostășesc moldovenesc a hotărât constituirea Sfatului Țării, organ reprezentativ, ce avea ca for coordonator Consiliul Director, condus de președintele ales, Ion Inculeț, ce a declarat autonomia Basarabiei, pe 2.12.1917 a proclamat Republica Democratică Moldovenească, iar la 24.01.1918 Sfatul Țării s-a pronunțat, în unanimitate, pentru independența republicii.

În cele două luni ce au urmat, s-a dezvoltat curentul favorabil unirii cu Regatul României. În aceste condiții, la 27.03.1918, la Chișinău, Sfatul Țării, ce cuprindea reprezentanți ai tuturor naționalităților (138 deputați), a adoptat, cu 2/3 din numărul deputaților, Declarația de unire a Basarabiei cu România, în care, printre altele, se preciza că:

„În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească(Basarabia) în hotarele sale dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia , acum o sută și mai bine de ani din trupul vechei Moldove, în puterea dreptului istoric și a dreptului de neam, pe baza principiului că noroadale singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna, se unește cu mama sa, România...”⁹⁶

Era primul act democratic , plebiscitar ce deschidea drumul înfăptuirii României Mari!

⁹³ Vezi, Aurelian Bondrea, Marea Unire din 1918-eveniment fundamental în istoria României, în „Opinia națională”, nr.458, 01.12.2008, p.1.

⁹⁴ Ibidem.

⁹⁵ Vezi, pe larg, Dan Berindei, 1918-anul Marii Uniri, în „Opinia națională”, nr. 458, 01.12.2008, p. 1-2.

⁹⁶ Vezi, pe larg, Mihai Manea, Bogdan Teodorescu, op. cit., p. 232-233, Homer Radu, Petru-Ioan Orha, *Documente din Istoria românilor*, București, 1996, p.406-407 , Ioan Scurtu, *Alba Iulia.1 decembrie 1918, Edit. Sport- Turism, București, 1988, p. 73-74 , site-ul http://ro.wikipedia.org/wiki/Unirea_Basarabiei_cu_România.*

Cea de a doua provincie istorică care s-a reîntrupat României a fost Bucovina, tot o parte a Moldovei, smulsă din trupul ei de către Austria, în 1775.

Trebuie menționat faptul că în toamna anului 1918 situația românilor din Bucovina s-a înrăutățit datorită presiunilor habsburgilor de anexare la Galiția, dar și-n cazul amenințărilor Ucrainei cu intervenția armată. În aceste condiții, din inițiativa lui Sextil Pușcariu și a lui Iancu Flondor, s-a convocat, la 14.10.1918, o adunare a reprezentanților populației românești din provincie, care a decis unirea Bucovinei cu teritoriile locuite de români din Austro-Ungaria, acum practic prăbușită. S-a ales un Comitet Executiv și un Consiliu Național, al cărui lider politic a fost ales Iancu Flondor.

În atari împrejurări, liberă de orice ingerință, populația românească și-a exprimat voința de a se uni cu Țara și a convocat, la Cernăuți, pe 15/28.11.1918, Congresul General al Bucovinei, format din reprezentanți ai românilor, polonezilor, germanilor și rutenilor, unde, în mod democratic și plebiscitar, s-a prezentat și adoptat Declarația de unire a Bucovinei cu România, care, printre altele, menționa faptul că:

„Drept aceea, Noi, Congresul General al Bucovinei, întrupând suprema putere a țării și fiind învestit singurul cu putere legiuitoare, În numele Suveranității Naționale, Hotărâm: Unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României.”⁹⁷

După luni de apăsare, națiunea română trăia, spre sfârșitul anului 1918, zile înălțătoare. Puterile Centrale erau înfrânte. România reluase armele. La 18.11./01.12.1918 avusese loc solemnă reintrare în Bucureștii eliberați a regelui Ferdinand și a reginei Maria. Destinul a făcut ca, în aceeași zi, dincolo de munți, să se săvârșească ultimul act al procesului de întregire națională.

Încă de la începutul toamnei, românii din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș se găsiseră într-un proces de patriotică frământare. Pe data de 29.09.1918 fruntașii PNR, întruniți la Oradea, proclamaseră dreptul la independență al națiunii române și cel de autodeterminare. La 5.10.1918, cu mult curaj, Alexandru Vaida Voevod transmisese Parlamentului de la Budapesta hotărârea de autodeterminare a românilor supuși Austro-Ungariei.⁹⁸ În zilele de 17-18.10.1918, s-a constituit CNRC, format din 6 reprezentanți ai PNR și din 6 reprezentanți ai PSD, cu sediul la Arad, el devenind organul central al luptei românilor pentru unire. Din momentul preluării guvernării, la 9.11.1918 CNRC a anunțat guvernul de la Budapesta că a preluat puterea deplină. Tratatul dintre delegații CNRC și cei ai guvernului Tisza, desfășurate la Arad, pe 31.10.-01.11.1918, au eșuat. Ele au oferit românilor prilejul de a-și manifesta fără echivoc poziția. „Noi nu vrem să devenim din asupriți asupritori-a spus atunci Iuliu Maniu-dar nici nu putem admite o știrbire a teritoriului românesc”. Tot el a rostit răspicat, când reprezentanții români au fost rugați să-și exprime poziția definitivă, cuvintele „separare definitivă/rupere/despărțire totală!”⁹⁹ de Ungaria!

În aceste momente, CNRC a decis să se supună aprobării populare documentele unității naționale, într-un cadru democratic, plebiscitar și a convocat Marea Adunare Națională, la Alba Iulia, pe 18.11./01.12.1918, căreia urma să-i revină decizia finală. MAN de la Alba Iulia a avut loc la 18.11./01.12.1918, în prezența a 1228 delegați aleși și a peste 130.000 oameni veniți din toate teritoriile românești aflate sub dominația austro-ungară, pentru a consfinți, în mod democratic, plebiscitar, liber de orice constrângere, hotărârea de unire cu patria- mamă, România.

Deschisă de Ștefan Ciceo Pop, alegând drept președinte pe „Bătrânul nației”¹⁰⁰ dar vajnicul luptător Gheorghe Pop de Băsești¹⁰¹, Adunarea a ascultat apoi discursul lui Vasile Goldiș: „ Să

⁹⁷ Vezi, pe larg, H. Radu, P-I.Orha, op. cit. p.409-410.

⁹⁸ Vezi, pe larg, conținutul Declarației PNR, însoțită de o amplă expunere de motive, la I.Scurtu, op. cit., p. 76.

⁹⁹ Ibidem, p.79.

¹⁰⁰ Vezi, pe larg, AS, anul XXVIII; nr. 1332(35), 13-20.09.2018, p.16-18.

¹⁰¹ Ibidem, p.16. George Pop de Băsești (01.08.1835-23.02.1919) a fost, timp de șaizeci de ani, neobosit în fruntea luptei de eliberare a românilor din Ardeal și de unire cu Țara Mamă, punând la dispoziție averea, casa, sănătatea și viața. La sfârșitul sec. al XIX-lea, când „sdrobitorul de naționalități”, Tisza Kalman, președintele Consiliului de miniștri ungar, l-a ademenit, spunându-i, de astfel de oameni bravi și hotărâți am avea și noi nevoie. Vino tu la noi și-ți garantez că nu există demnitate în Ungaria pe care să n-o poți dobândi”, românul i-a răspuns neclintit și ferm: „De mi-ați da toată Ungaria și tot n-aș trăda cauza cea dreaptă a sărmanului și nenorocitului meu popor, care afară de Dumnezeu, de

jurăm credință aici înaintea numai națiunii române, dar tot atunci să jurăm credință și civilizațiunii umane!”¹⁰² Tot Vasile Goldiș a dat citire Rezoluției de unire, în care, primul punct, preciza faptul că:

„Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească (Crișana și Maramureșul-nn), adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, în ziua de 1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dâșii cu România...”¹⁰³

Astfel, utilizând de dreptul la autodeterminare recunoscut popoarelor, urmând drumul deschis de frații basarabeni la 27.03/09.04.1918 și continuat de frații bucovineni, la 15/28. 11. 1918, poporul român din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, la 18.11./01.12. 1918, la Alba Iulia, cu prilejul MAN, și-a desfășurat și el, în conformitate cu normele și principiile de drept internațional recunoscute, acțiunea proprie pentru independență și unitate statală deplină.

În acest context, Marea Unire din 1918 a fost cauza și opera întregului popor român, a tuturor claselor sociale, a tuturor forțelor politice, ea având o largă și solidă bază socială, un puternic caracter democratic. În acest sens, același Nicolae Iorga scria în acele zile fierbinți de împlinire națională că, „fără a uita pe nimeni, care a colaborat la această faptă a unirii, de la general și de la fruntașul ardelean până la ultimul ostaș și țăran, omagiul recunoștinței noastre să se îndrepte azi către poporul acesta întreg de oriunde și din toate veacurile, martir și erou!”¹⁰⁴.

Trebuie menționat și faptul că înfăptuirea Marii Uniri din 1918 a fost recunoscută și salutăată cu simpatie și de reprezentanții minorităților conlocuitoare (parțial maghiarii, în totalitate sașii, șvabii, secuii, evreii și țigani etc.), care au subscris prin hotărâri luate în cadrul unor adunări cu caracter plebiscitar și juridic recunoscute.

Toate acestea demonstrează clar faptul că hotărârile Conferinței de pace de la Paris și ale Tratatelor de pace (1919-1920) nu au fost în situația de crea /dăru românilor un stat întregit, pentru că acesta fusese deja realizat de poporul român în anul 1918. S-a dat doar consacrarea juridică noului statut teritorial și politic al României Mari, prin recunoașterea de jure a unui fapt deja împlinit, în anul 1918, de către români, pe baza principiului naționalităților și al autodeterminării popoarelor.

Realizarea Marii Uniri din 1918 a deschis calea dezvoltării întregii națiuni, a creat cadrul propice pentru dezvoltarea economiei, a științei și culturii, pentru consolidarea statului național român uitar în perioada interbelică.

Pentru că ziua de 1 decembrie 1918 a fost înscrisă în conștiința românească drept un moment crucial al devenirii noastre, Parlamentul României, născut din alegerile din mai 1990, a proclamat ziua Marii Uniri, de la 1 Decembrie 1918, drept Ziua Națională a României.

Trebuie să subliniem faptul că în condițiile atât de complexe ale realităților românești de astăzi și ale lumii contemporane, Marea Unire din 1918 își păstrează atât însemnătatea istorică uriașă, cât și actualitatea. Să luptăm până la capăt, chiar și când nu se mai vede nicio speranță, asta este lecția cea mai importantă pe care generația Marii Uniri o lasă României de azi. Acest adevăr este evident pentru oricine iubește țara asta!

Au trecut 100 de ani de la încheierea Marelui Război care a distrămat imperii, a schimbat granițe și a făcut posibil un vis: Marea Unire din 1918. Se va vorbi și scrie mult anul acesta (2018) despre vitejie, sacrificii, devotament, despre forțele, personalitățile și soarta care au schimbat istoria. Marea Istorie! Ce se va uita, însă, e că în spatele istoriei mari au fost întotdeauna istoriile mici: oamenii! Ei, neștiuții, fiecare cu iubirile, spaimile, cu dorurile și durerile lui, cu visurile și

tovarășii mei și de mine, n-are alți apărători împotriva tendințelor noastre de cotropire!” El a luptat neobosit și a crezut nestrămutat în victorie, având marea bucurie să ajungă la 01.12.1918 la Alba Iulia și să fie ales Președinte al MAN, care a votat Unirea cu Țara. Visul cel mare i-a fost îndeplinit. „După ziua asta aștept de 80 de ani. Am venit la Alba Iulia chiar și dacă această cale m-ar costa viața, căci de acum, pentru mine, nu mai rămâne alta decât să zic: Acum slobozește, Doamne, pe robul tău în pace!” Dar oboseala drumului și răceala l-au răpus la 23-02.1919, fără să mai apuce să vadă, „Ordinul Coroana României în grad de Mare Cavaler”, pe care Regele Ferdinand i-l trimisese cu gardă de onoare!

¹⁰² Ibidem, p. 142-146 și site-ul http://ro.wikipedia.org/wiki/Unirea_Transilvaniei_cu_România.

¹⁰³ Vezi, pe larg, textul Rezoluției de unire, la H.Radu, P-I.Orha, op. cit., p.413-414.

¹⁰⁴ Vezi, „Opinia națională”, nr.458, 01.12.2008, p.1.

aspirațiile lui. Viețile de oameni, rămași anonimi, toate aceste istorii din care însă a fost plămădită istoria realizării Marii Uniri, al cărei centenar, îl vom aniversa pe parcursul anului acesta.

Astăzi, ca și atunci, se cuvine să aducem un omagiu vibrant tuturor celor, știuți și neștiuți, care, prin sacrificiul lor, au adus izbânda cea mare, împlinind, în anul 1918, visul multiseclar al poporului român-Marea Unire!

Am putea spune că învățămintele fundamentale ale înfăptuirii României Mari în anul astral 1918 se referă la valoarea supremă a unității naționale, liantul preocupărilor românilor de pretutindeni pentru destinul României de azi și de mâine!

Chiar dacă din iunie-septembrie 1940 România Mare, în împrejurări interne și internaționale nefavorabile, a încetat să mai existe, considerăm că interesul major al problematicii prezentei lucrări, dedicată centenarului Marii Uniri din 1918, este și trebuie să rămână mereu actual, câtă vreme, în Europa unită, în care am intrat (2007), este normal să rămânem noi înșine, cu trecutul nostru istoric, cu mărituri și decăderi, cu lumini și umbre, cu năzuințele înaintașilor noștri, cu propriile noastre vise și idealuri sfinte !

În final, putem afirma că prezenta comunicare științifică s-a vrut a fi un omagiu sincer adus tuturor românilor ce au înfăptuit Marea Unire din 1918, eveniment deosebit din istoria românilor, care a marcat devenirea și afirmarea poporului român în rândul statelor și națiunilor lumii contemporane.

Bibliografie

1. Izvoare

1.1 Colecții de documente

- Abrudan, Paul, Racovițan, Mihai, *Transilvania- documente istorice*, Edit. „Țara noastră”, București, 1991.
- Căzănișteanu, Constantin, (coord), *Documente ale Unirii (1600-1918)*, Edit. Militară, București, 1984.
- Radu, Homer, Orha, Petru-Ioan, *Documente din istoria românilor*, București, 1996.

1.2 Periodice

- „AS”, Anul XXVIII, nr.1332(35), 13-20.09.2018.
- „Opinia națională”, nr.458, 01.12.2008.

1.3 Site-uri internet

- http://ro.wikipedia.org/wiki/Unirea_Basarabiei_cu_România.
- http://ro.wikipedia.org/wiki/Unirea_Bucovinei_cu_România.
- http://ro.wikipedia.org/wiki/Unirea_Transilvaniei_cu_România.

2. Sinteze și lucrări de specialitate

- Kirițescu, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României, 1916-1919*, Ediția a II-a, Vol.II, Edit. Casa Școalelor, București, 1926.
- Manea, Mihai, Teodorescu, Bogdan, *Istoria românilor. 1821-1989*. EDP, București, 1994.
- Scurtu, Ioan, *Alba Iulia. 1 decembrie 1918*. Edit. Sport- Turism, București, 1988.
- Totu, Maria (coord.) *Istoria modernă a României*, EDP, București, 1989.

Prof.dr.Pîrnac Iulian Liviu, Liceul Teoretic Videle.

DAVID PRAPORGESCU – UN EROU TELEORMĂNEAN

Eroii sunt memoria vie a istoriei noastre. Este necesar să ne cinstim eroii pentru că rolul lor a fost mare nu numai prin jertfa pe care au făcut-o, ci și prin elementul de cultură și de vigoare a poporului român, de consolidare a sentimentului unității sale și a realizărilor ce au culminat cu crearea României Mari în 1918, și chiar cu menținerea în continuare a statului român în împrejurările dificile ale celui de-al Doilea Război Mondial. Datorită eroilor s-a întărit în lumea românească sentimentul de unitate și de respect față de valorile trecutului, fără de care nu poate exista viață culturală și națională autentică.

Un astfel de erou este generalul David Praporgescu care a murit eroic în Primul Război Mondial în luptele de apărare de pe Valea Oltului.

David Praporgescu s-a născut într-o familie de țărani din Turnu Măgurele la data de 10 decembrie 1865, fiind cel de-al treilea copil. Numele familiei provine de la un strămoș (străbunic), Costea, care fusese purtător de steag în oastea lui Mihai Viteazul (praporgic), în cetele de luptători ale lui Preda Buzescu.¹⁰⁵ Cu toate că era o familie simplă, aceasta avea în spate o tradiție bine conturată în ceea ce privește patriotismul și dragostea pentru țară. În acest mediu social a crescut și David Praporgescu, primind o educație sănătoasă completată de instruirea la școala primară și apoi la gimnaziul din Turnu Măgurele.

Elev sânguinos, cu reale aptitudini pentru învățătură, David este remarcat de profesorii gimnaziului și trimis, atunci când urma să înceapă clasa a 3-a, ca bursier al județului Teleorman la „Școala normală pentru învățatura poporului român” din București. Cei care i-au facilitat intrarea în această școală doreau să-l pregătească pentru profesia de învățător. David Praporgescu urmează cursurile școlii amintite obținând diploma de absolvire printre cei dintai clasificați, s-a prezentat înaintea comisiei examinatoare județene și în urma rezultatului deosebit de multumitor a fost numit învățator cu titlu provizoriu la școala din comuna Lita, județul Teleorman”.² David Praporgescu a stat puțin timp în comuna Lita, după care a plecat voluntar în armată.

Sergent reangajat, distingându-se prin felul cum se pregătea și cum își instruia subordonații, Praporgescu obține aprobarea de a se prezenta direct la examenul de absolvire la Școala de ofiteri de cavalerie, ale cărei cursuri durau doi ani. Rezultatul obținut a intercut chiar și așteptările cele mai optimiste ale sefilor săi. Deși s-a infatisat la examen o dată cu elevii care aveau deja doi ani de școlaritate, David se clasifica pe primul loc într-o promoție de 100 de cursanți, și la 1 octombrie 1888 obține gradul de sublocotenent în arma cavaleriei, fiind repartizat tot la Regimentul 11 calărași, unde se înrolase ca voluntar. În anii 1889-1890, el urmează cursurile Școlii speciale de cavalerie din București, pe care o absolvă la fel de strălucit, situându-se pe primul loc. Datorită meritelor sale, a cunoștințelor pe care le avea și a perspectivelor pe care i le întrezureau comandantii, David Praporgescu este trimis în Franța, la cursurile Școlii de echitație de la Saumur.

După terminarea școlii, la 10 august 1894, proaspătul absolvent face un stagiu de 1 an în Regimentul 5 dragoni din Compiègne, unde obține, de asemenea, rezultate bune.

În 1902, ofiterul român este trimis din nou peste hotare, de data aceasta la un stagiu de 1 an în Austria, la Regimentul 12 ulani „Freiherr von Boshen” și la comandamentele Brigăzii 4 cavalerie și Corpului 4 armată.

De remarcat pentru străduința lui David Praporgescu de a reprezenta cât mai bine peste hotare țara, armata română, este și faptul că în urma participării la unele concursuri cu caracter militar pe națiuni, el a obținut locul I.

Apoi, vreme de 13 ani (1903-1916) David Praporgescu a îndeplinit diverse funcții în armată și a urcat în ierarhia gradelor militare până la cel de general de brigadă.

1. Vasile Iosipescu, maior Gheorghe Preda, Generalul David Praporgescu, Editura militară, 1967

2. Ibidem, p. 8

Avansat colonel, la 1 aprilie 1912, este numit, un an mai tarziu, comandantul Regimentului 4 rosiori din Bucuresti.

. La 1 aprilie 1916, ca o incununare a meritelor sale, este avansat la gradul de general de brigada.

Evenimentele din preajma intrarii Romaniei in Primul Razboi Mondial l-au gasit pe David la comanda Brigazii 2 calarasi, care avea garnizoana in orasul Roman. Fiind bine informat asupra situatiei din multe armate straine, cunoscand in amanunt starea armatei romane, generalul isi dadea seama ca tara nu era suficient pregatita pentru razboi.

La inceputul lunii august 1916, generalul Praporgescu este insarcinat cu organizarea unei mari unitati(Divizia 20 infanterie) fiind numit comandantul ei. Ziua intrarii Romaniei in Primul Razboi Mondial, il gaseste pe generalul David cu divizia sa de straja pe malul Dunarii, in partea de sud a Olteniei.

Dupa decretarea mobilizarii, Praporgescu isi concentreaza toata energia si priceperea in vederea indeplinirii in cat mai bune conditii a misiunii incredintate.

In general, intrarea Romaniei in razboi a avut loc intr-un moment cand situatia militara nu era favorabila deoarece:

1) fortele "Triplei Aliante" nefiind puternic angajate pe celalalte fronturi, puteau realiza o covarsitoare superioritate pe frontal romanesc;

2) armata romana acoperea 2 fronturi cu o lungime totala de aproximativ 1400 km

3) puterile Antantei nu isi indeplinisera angajamentul de a dezlantui o ofensiva pe frontal de la Salonic pentru a impiedica atacarea Romaniei dintre sud;

4) ofensiva ruseasca pe frontal de est intarzia, ceea ce permitea puterilor centrale sa intareasca cu mari unitati luate de aici grupul de armate din Transilvania.

Abilitatile lui de bun conducator, experienta practica dobandita in timpul campaniilor de pregatire militara si simtul sau patriotic il ajuta in indeplinirea tuturor misiunilor pe care le primeste in timpul razboiului.

La 30 septembrie 1916, ora 13, generalul David Praporgescu este rapus de un obuz pe campul de lupta. Armata romana sufera o mare pierdere prin disparitia unui general de necontestata valoare intr-un moment de mare cumpana a statului roman.

"Vestea mortii sale eroice in fruntea soldatilor a facut sa tresara de mandrie toate sufletele romanesti. In generalul Praporgescu traia marele suflu patriotic al stamosilor. Simbolica prin maretia dragatica a mortii sale, figura generalului Praporgescu ramane simbolica si prin inaltatoarele cuvinte cu care si-a luat ramas bun de la ostasii sai «Nu pierdeti credinta, a noastra e izbanda!»¹. Cuvintele eroului au prins aripi si s-au raspandit in toata tara tocmai in clipele de grea incercare cand tara avea cea mai mare nevoie de ele. Aceste cuvinte sunt si cel din urma act de eroism al generalului Praporgescu, fiindca nici in intunericul mortii el nu a uitat sa tina aprinsa torta pe care o incredintasera stramosii ca sa o duca mai departe."

Jertfa eroica a primului general roman cazut la datorie a constituit pentru ofiterii si soldatii pe care ii condusesese, cat si pentru intreaga armata, o nemuritoare pilda.

In anul 1927, generalului David Praporgescu i se confera "post-mortem" ordinul "Mihai Viteazul" clasa a III a.

Generalul s-a identificat cu idealurile maselor de soldati, cu interesele nationale ale poporului roman, facandu-si datoria cinstit si onest, manifestand un interes deosebit pentru pregatirea sa, perfectionandu-se continuu, convins fiind ca nu-si poate sluji tara decat daca stapaneste perfect tainele carierei pe care a imbratisat-o.

BIBLIOGRAFIE

Lucrări generale

- Mihai Bărbulescu, Denis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, *Istoria României*, București, 1998
- Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, București 1997
- Wikipedia, *David Praporgescu*

Lucrări speciale

- Constantin Găvănescul , *Războiul nostru pentru întregirea neamului*, Iași, 1918
- Gheorghe Dabija, *Armata română în războiul mondial 1916-1918*, București 1926
- Mircea Rădulescu, *Războiul neamului românesc*, București, 1920
- Vasile Iosipescu, maior Gheorghe Preda, *Generalul David Praporgescu*, București, 1967

Tăujan Ion, Colegiul Național “Al.D.Ghica” Alexandria

MAJESTATEA SA REGINA MARIA A ROMÂNIEI

„Oricâte greșeli va fi comis regina Maria, înainte și după război, războiul rămâne pagina ei, pagină cu care se poate fâli, pagină care se va așeza în istorie la loc de cinste. O găsim în tranșee printre combatanți în rândurile înaintate, o găsim în spitale și în toate posturile sanitare printre răniți și bolnavi. O găsim de față la toate adunările care încercau să facă puțin bine. Nu a cunoscut frica de gloanțe și de bombe, cum nu a cunoscut teama și scârba de molimă sau nerăbdarea față de eforturile așa de des inutile, provocate de dorința ei de mai bine. Regina Maria și-a îndeplinit datoria pe toate fronturile activităților sale, dar mai presus de toate pe acela al încurajării și ridicării moralului acelor care o înconjurau și care au trebuit să decidă, în cele mai tragice momente, soarta țării și a poporului său. Se poate afirma că, în răstimpul pribegiei noastre în Moldova, regina Maria a întrupat aspirațiile cele mai înalte ale conștiinței românești. Prin modul cum a influențat în 1916 intrarea României în război și din nou în 1918, când aproape numai datorită ei, regele Ferdinand nu a ratificat dezastruoasa pace de la București, regina s-a așezat ca ctitorită a României întregite și ca una din cele mai mari figuri ale istoriei noastre naționale.”

Între regii României, Regina Maria a fost una din cele mai frumoase și inteligente persoane ale vremii sale.

Părinții săi au fost Alfred Ernest Albert de Saxa-Coburg și Gotha, duce de Edinburgh, iar mama, Maria Alexandrovna Romanova, mare ducesă a Rusiei, unica fiică a țarului Alexandru al II-lea al Rusiei.

Maria s-a logodit la 16 ani cu principele Ferdinand I, moștenitorul tronului României. S-au căsătorit la 10 ianuarie 1893, având 17 ani. Un an mai târziu s-a născut primul copil al cuplului princiar: Carol al II-lea, viitorul rege al României. Regina Maria și Regele Ferdinand au mai avut împreună trei fete și doi băieți: principesa Elisabeta, măritată cu regele George al Greciei, pe principesa Maria, care în 1922 s-a căsătorit cu Regele Alexandru I al Iugoslaviei, pe prințul Niculae, principesa Ileana, soția arhiducelui Anton de Austria, și pe micul principe Mircea, care a murit la începutul războiului.

Maria a devenit regină, odată cu moartea lui Carol I și cu încoronarea lui Ferdinand ca rege al României, încoronarea oficială a celor doi a avut loc abia în 15 octombrie 1922, la Alba Iulia.

În timpul său au existat evenimente importante în România precum: răscoala din 1907, războaiele balcanice și nu în ultimul rând, primul război mondial. *„Regina Maria a îmbrățișat cauza războiului precum alții o religie.”*

În 1913, armata română a trecut fluviul pe „un pod de pontoane“, neavând loc operațiuni militare, însă, la scurt timp, s-a declanșat epidemia de holeră. Anul 1913 a fost *„prima mea inițiere în suferință”*, spunea regina Maria. Regina s-a implicat în organizarea lazărului de la Zimnicea unde a stat două săptămâni pentru a ajuta, vizitând de mai multe ori pe zi lazaretul de holerici, încurajând

bolnavii și supraveghind îngrijirile bolnavilor. De la Regele Carol, aflat în inspecție la Turnu, primea informații în legătură cu deciziile luate, el trimițând la Zimnicea 300 de paturi și diverse alimente.

Prințesa a fost prezentă și în București, unde a vizitat ateliere de croitorie, a înființat societăți de binefacere, a vizitat Spitalul Militar „Regina Elisabeta“, unde a învățat să facă pansamente, a confecționat rufăria pentru soldați, chiar în Palatul Cotroceni.

Prințesa a rămas în lazaretul de la Zimnicea chiar și atunci când mai erau puțini bolnavi, iar despre acest lucru îi scria mamei sale „*dificilă dar interesantă treabă*”, „*sunt un alt om*“. Din acest moment, Regina se va implica în politica României.

Regina Maria a României, a fost supranumită de români „*Mama răniților*” sau „*Regina soldat*”, datorită implicării sale active în ajutorarea răniților în Primul Război Mondial.

În timpul Primului Război Mondial, Regina Maria a organizat spitalele de campanie și a fost prezentă printre cei bolnavi. Când a început Primul Război Mondial, Regina Maria declara „*Dumnezeu să ne ajute pe toți – sunt gata pentru tot ce mi se cere – dar trebuie ca aceasta să fie pentru binele țării mele, a scumpei mele țărișoare pe care o iubesc*”. „*Zilnic mă duceam înspre răniți, treceam din sală în sală. Toți mă voiau între dâșii, fiecare soldat dorea să vadă pe Regină. Niciodată nu am lăsat o chemare fără răspuns, vreun drum cât de lung*”.

Pentru Regina Maria, acțiunile legate de armată au fost cele mai importante, precum cele ale Vânătorilor de Munte. Datorită eșecului campaniei din toamna anului 1916, Marele Cartier General a decis crearea lor, Școala Militară de Schiori din București transformându-se în Corpul de Vânători de Munte. Regina Maria a fost aleasă comandant onorific al Regimentului 4 Roșiori, fiindcă era „nevoie de oameni de elită” conform Ordinului nr.294 din 3/16 noiembrie 1916.

În această perioadă, Regina Mamă avea pe fiul său Mircea, grav bolnav. Cu toate acestea, s-a dus să-și viziteze regimentul care se îndrepta spre linia frontului.

Comandant onorific al corpului Vânătorilor de Munte a fost ales Principele Moștenitor Carol, iar comanda efectivă i-a fost încredințată căpitanului Virgil Bădulescu. Regina Maria s-a deplasat în toate zonele în care Vânătorii de Munte își desfășurau activitatea eroică. Astfel, a fost prezentă pe câmpul de luptă unde au avut loc bătăliile Bucureștilor, bătălia de la Oituz (26 iulie/8 august 1917), Mărășești – în tranșee, dar și în spitale. Deși proviziile erau puține, a pregătit chiar și masa pentru ofițerii din rândul Vânătorilor pentru a le ridica moralul.

Despre Vânătorii de Munte, Regina avea să scrie și în memoriile sale: „*Dragii și vitejii mei soldați, cu căștile lor, cu fețele lor pârlite de soare, sunt o priveliște ce-ți desfată ochii*”, „*ei sunt o parte din marele vis pentru care luptăm*”, „*era o adâncă zguduire sufletească pentru mine să mă aflu atât de aproape de locurile unde vitejii noștri soldați își aduceau prinos viața, ca să alcătuiască o stavilă vie între aceste meleaguri încă ale noastre și năvala dușmanilor. Simții atunci mai adânc decât oricând ce aprigă e iubirea mea pentru țara aceasta*”.

Regina Maria a fost alături de Vânătorii de Munte și la 1 decembrie 1918. În acea zi memorabilă, Regina, îmbrăcată într-o ținută militară, alături de Regele Ferdinand, a intrat în capitală în fruntea militarilor Vânătorilor de Munte. Acest moment a calificat-o drept regina cea mai apropiată de armată.

Pentru Regele Ferdinand a fost omul cu care acesta se sfătuia, până la decesul acestuia în 1927 iar acest lucru se vedea în afirmația ambasadorului Franței la București la vremea respectivă, Charles de Saint-Aulaire: „*Există un singur bărbat la Palat și acela este regina*”. Intrarea României în Primul Război Mondial de partea Antantei se datorează pe de-o parte Reginei Maria.

A fost un bun diplomat. La sfârșitul Primului Război Mondial a mers la Conferința de Pace de la Paris, după retragerea delegației noastre, unde a promovat interesele României, spunându-le aliaților occidentali de sacrificiile armatei române în timpul Primului Război Mondial. A avut convorbiri cu președintele Franței, Raymond Poincaré, și cu primul-ministru, Georges Clemenceau, urmând vizite neoficiale la Paris și la Londra care au fost urmate de crearea României Mari prin reunirea provinciilor istorice.

În 1926 a vizitat SUA împreună cu principesa Ileana și principele Nicolae, moment ce reprezintă apogeul popularității sale.

În 1930, odată cu venirea la putere a lui Carol al II-lea, rolul Reginei în viața publică a fost limitat fiind obligată să se autoexileze la Balcic, unde era supravegheată, interzicându-se implicarea în politică.

Regina Maria s-a îmbolnăvit în anul 1936. A fost internată, în 1938, în Italia și Germania. Regina Maria i-a cerut fiului ei, Carol al II-lea, să-i trimită un avion care să o aducă în România, acesta a refuzat motivând ca trebuie să facă economii. S-a oferit, însă, Hitler să îi pună la dispoziție un avion sanitar, însă regina l-a refuzat. Regina a venit cu trenul în care, se pare, ar fi și murit la vârsta de 63 de ani. Oamenii nu au uitat ceea ce a făcut pentru ei, astfel, în 1938, când se întorcea în țară, țăranii au ieșit să arunce apa peste vagonul încins de soare în pădurile Bucovinei, spre a-i face puțină răcoare.

A fost înmormântată cu mare fast, nefiind înmormântată în negru, ci cu o rochie simplă de culoare albă, culoare violet și florile roșii era cele care domina în ziua înmormântării. După sicriul ei a mers calul său iubit, cu cizmele regale atașate la scărițe, dar și o mulți membri ai familiilor regale din Europa, ai familiilor nobiliare, diplomați de rang înalt, politicieni și miniștri.. „*A fost înmormântat un soldat... Regina Maria...*”, scriau ziarele timpului.

Dorința testamentară a Reginei a fost ca inima să-i fie așezată într-o casetă și depusă la biserica Stella Maris, lângă vila sa din Balcic. În 1940, după ce România a pierdut acest teritoriu, caseta a fost adusă la castelul Bran, iar din 1970 se află la Muzeul Național de Istorie al României. Regele Mihai a revendicat inima în 2006 și a cerut ca ea să fie adusă înapoi la Bran, deoarece Balcicul nu mai este teritoriu românesc, însă statul român nu a răspuns acestei solicitări. Începând din noiembrie 2015, inima Reginei Maria se odihnește în Camera de Aur a Castelului Pelișor din Sinaia. Pelerinajul inimii celei care a fost cea mai iubită regină a României, își mai găsește astfel un loc de odihnă. Corpul Reginei se află înmormântat în biserica Mănăstirii Curtea de Argeș, alături de soțul său, Regele Ferdinand.

Testamentul său este grăitor în a demonstra cât a iubit România: *“Țării mele și Poporului meu, când veți ceti aceste slove, Poporul meu, eu voi fi trecut pragul Tăcerii veșnice, care rămâne pentru noi o mare taină. Și totuși, din marea dragoste ce ți-am purtat-o, aș dori ca vocea mea să te mai ajungă încă odată, chiar de dincolo de liniștea mormântului. Abia împlinisem 17 ani, când am venit la tine; eram tânără și neștiutoare, însă foarte mândră de țara mea de baștină, și am îmbrățișat o nouă naționalitate, m-am străduit să devin o bună Româncă. (...) Nimeni nu e judecat pe drept cât trăiește: abia după moarte este pomenit sau dat uitării. Poate de mine va veți aminti deoarece v-am iubit cu toata puterea inimii mele și dragostea mea a fost puternică, plină de avânt: mai târziu a devenit răbdătoare, foarte răbdătoare. (...) Te binecuvântează, iubită Românie, țara bucuriilor și durerilor mele, frumoasă țară, care ai trăit în inima mea și ale cărei cărări le-am cunoscut toate. Frumoasă țară, pe care am văzut-o întregită, a cărei soarta mi-a fost îngăduit să o văd împlinită. Fii tu veșnic îmbelșugată, fii tu mare și plină de cinste, să stai veșnic falnică printre națiuni, să fii cinstită, iubită și pricepută.”*

„Amintește-ți, Poporul meu, că te-am iubit...”

“Caracterul este destin”, Regina Maria a României.

Bibliografie

1. Mandache, Diana, **”Regina Maria a României”, Capitele târzii din viața mea. Memorii redescoperite**, București, Editura Allfa, 2011
2. Maria, Regina României, **”Povestea vieții mele”**, București, Editura RAO, 2013
3. Petrescu, Nicolae, **”Regina Maria și Vânătorii de Munte în războiul întregirii neamului”**, București, Editura Oscar Print, 2008
4. Constantin Argetoianu, **Pentru cei de mâine: Amintiri din vremea celor de ieri. Vol. 3**, partea V, Editura Humanitas, București, 1992.
5. Vasile Bianu, **Însemnări din războiul României Mari**, Volumul II, Editura Institutul de Arde Grafice „Ardealul”, Cluj, 1926.
6. Maria, Regina României, **Jurnal de război 1917-1918**, traducere din engleză de Anca Bărbulescu, ediție îngrijită și prefăcută de Lucian Boia, Editura Humanitas, București, 2015.

7. Vasile Milea, Victor Atanasiu, Comisia de Istorie Militară, Centrul de Studii și Cercetări de Istorie și Teorie Militară, **România în anii primului război mondial**, vol. 2, Ed. Militară, București, 1987
8. ***, **Istoria Militara a Poporului Român**, vol. 5, Ed. Militară, București, 1988
9. Constantin Kirițescu, Mircea N. Popa, **Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1919**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989

Prof. Amalia Dide, Inspectoratul Școlar Județean Teleorman

IMPLICAREA BISERICII ÎN „MARELE RĂZBOI” UN FAPT ÎN ÎMPLINIREA ISTORIEI

Prof. Georgescu Petra, Școala Gimnazială „Sfinții Voievozi”, Bragadiru

Sunt zone ale sufletului care nu pot fi atinse decât prin intermediul credinței, oșteanul are nevoie să știe că îi este aproape preotul, confesorul și îndrumătorul său spiritual. Din aceste motive, atât în timp de pace, cât, mai ales în timp de război, reprezentanții bisericii au fost în mijlocul soldaților și nu rareori au fost cazurile când ei s-au jertfit pe câmpul de luptă.

Conform actelor Serviciului Religios, în timpul primului război mondial au fost mobilizați 253 de preoți dintre care 2 n-au funcționat efectiv, 46 au fost demobilizați pentru diferite motive, 25 au fost declarați dispăruți (5 fiind declarați morți, ceilalți fiind considerați prizonieri), 6 au fost răniți, 147 au fost avansați la gradul de căpitan asimilat, iar 5 au rămas propuși pentru avansare datorită faptului că nu au obținut la timp foile calitative în condițiile schimbării comandanților.¹⁰⁶

Imaginea și rolul preotului pe front, în mijlocul trupelor ne apare nuanțat în funcție de vederile pe care le aveau diferiții comandanți de unități despre cler în general și despre prezența lor în armată în mod special. Astfel preotul N. I. Rădulescu de la Divizia I Cavalerie, participant la toate momentele războiului, la bătălia de la Oituz, dar și misiunea din Basarabia, precizează: „Șefii respectivi apreciind munca și felul cum mi-am făcut datoria, m-au propus și am fost decorat cu Steaua României cu spadă în grad de cavaler, iar în luna iunie 1917, am fost asimilat gradului de căpitan.”¹⁰⁷

Apelul lansat preoților militari la 18 decembrie 1916 de Constantin Nazarie, în calitate de șef al clerului militar, în momentul retragerii române are o anumită importanță privind păstrarea moralului trupelor angajate în lupte: „Rolul preotului în armată nu se poate mărgini numai la efectuarea serviciilor religioase și la mângâierea celor bolnavi și întristați, ci preotul trebuie să fie în primul rând susținător și chiar formator al moralului ostașului. În această direcție se deschide pentru preot un vast câmp de activitate, mai ales acum, când trupele noastre sunt pe cale de a întreprinde în curând o nouă acțiune a războinica.”¹⁰⁸

Pentru a întări moralul soldaților aflați în tranșee la sfârșitul anului 1917, Serviciul Religios a dat următoarea Circulară nr. 1400 din 6 noiembrie 1917: „Împrejurările par a sili pe iubiții noștri soldați să ducă viața în tranșee în iarna aceasta. Viața în tranșee, însă, pe lângă neajunsurile ce aduce fizicului, mai are și partea, că fiind monotonă, predispune la melancolie și gânduri de tot felul despre cei scumpi, deseori producând descurajare și împuținând răbdarea. Astfel

¹⁰⁶ Preot Grigore N. Popescu, *Preoțimea română și întregirea neamului – chipuri, fapte, suferințe și pilde pentru viitor*, Vol. I, Tipografia „Vremea”, 1940, p. 42-43.

¹⁰⁷ Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolescu, *Preoți în lupta pentru făurirea României Mari, 1916-1919*, Ed. Europa Nova, București, 2000, p. 269

¹⁰⁸ Constantin Nazarie, *Activitatea preoților de armată în Campania din 1916-1918*, București, 1920, p. 17

stând lucrurile se impune să se ia de către cei în drept măsuri, ca viața de tranșee să varieze, când împrejurările îngăduiesc, cu fel de fel de îndeletniciri intelectuale, recreative și hrănitoare de spirit. Preoții noștri de armată fiind un corp select, știu că vor găsi la îndemână mijloace nenumărate pentru menținerea moralului trupelor și pentru odihnirea și adăparea lor cu apa cea vie, despre care ne vorbește Mântuitorul.¹⁰⁹

Preotul V.Ionescu, confesorul Regimentului 18 Gorj a ajuns prizonier la 20 noiembrie 1916, fiind trimis prin diferite lagăre ca în final să ajungă în lagărul de la Straslund: „Când am ajuns la Straslund, la 27 decembrie 1917, nemții ne-au culcat pe jos, cam mulți la un loc, în barăci friguroase, niște barăci de scânduri. Și toate ca toate, mâncarea nu ne dădea speranțe de viață...Am făcut slujba în toate sărbătorile și duminicile, fie cu părintele Jugureanu ori Mărculescu, împreună prizonieri cu mine. Același preot ajunge și în **lagărul de la Tuchel: Ajunseseră sărmanii oameni niște schelete mișcătoare, ca preot am avut** ocazia să văd mulți bolnavi înainte de obștescul sfârșit. Am văzut mulți morți, niciodată însă n-am văzut un corp atât de slăbit ca al celor 2500 de prizonieri din Tuchel. Erau umbre.¹¹⁰ În urma intervențiilor sale situația prizonierilor români s-a îmbunătățit.

Interesantă este și circulara nr. 1061 din 17 septembrie 1917 cu privire la copiii orfani: „Problema copiilor orfani trebuie să ne preocupe pe toți. La rezolvarea acestei probleme urmează să contribuie, în primul rând preotul, ca îndrumător și propăvăduitor al dragostei și milei creștine și ca unul ce este obligat, special prin legea noastră, să poarte grijă de văduve și de orfani.”¹¹¹ Pe lângă ajutorarea familiilor luptătorilor s-a avut în vedere adăpostirea și îngrijirea orfanilor de război, operă grea în care s-a remarcat „Societatea Ortodoxă”. Deși în război, îndurând mari lipsuri, la apelul clerului ortodox, credincioșii moldoveni au făcut numeroase colecte de haine, obiecte și bani pentru ajutorarea armatei. Pe lângă numeroasele neajunsuri, atât populația cât și armata sunt nevoite să îndure epidemiile de tifos exantematic și febră recurentă.¹¹²

Dacă trebuie să ne referim la activitatea preoților direct pe front, pentru faptele lor de vitejie, 68 de preoți militari au fost decorați. Îl amintim pe preotul Aristide Popescu care a stat alături de soldați în tranșee. Pentru devotamentul său a fost decorat cu „Ordinul Coroana României”, în grad de cavaler cu spadă, „Meritul Sanitar clasa I”, „Crucea comemorativă” a războiului din 1916-1918 și „Victoria” pentru participarea la război în calitate de confesor. Statul român a apreciat și dăruirea preoților Păduraru Petre, decorat cu „Meritul Sanitar” și „Crucea Comemorativă cu barete”, Dem. Ionescu, decorat cu „Coroana României cu spade”, „Virtutea militară” și „Crucea de război”.¹¹³ Protosinghelul Justin Șerbănescu, confesorul Regimentului 21 Infanterie Ilfov a fost decorat cu cea mai înaltă distincție românească, ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III, pentru: „destoinicia, bravura și iubirea de patrie ce a arătat pe câmpul de luptă în 1916, când, văzând că Regimentul Feldioara a pierdut în luptă aproape pe toți ofițerii și pe comandantul ce fusese rănit pe Clăbucetul Taurului, a luat comanda regimentului și, luptând o zi și o noapte, a respins pe inamic până pe muntele Susai, oprindu-l de a ocupa Azuga. În luptele de pe muntele Dihamului a condus un batalion de dispensați, iar la 17 noiembrie 1916, fiind pentru a doua oară rănit pe muntele Sorica, a refuzat evacuarea pentru a nu se despărți de vitejii săi ostași.”¹¹⁴

Interesante însemnări despre luptele duse în Moldova ne sunt oferite de „Jurnalul de front” al preotului confesor al Regimentului 4 Argeș, Constantin P. Buzescu din localitatea Corbu, județul Olt. Preotul N. Oniceanu din Heci, județul Iași, confesorul Regimentului 32 Mircea care, în marile lupte de la Mărășești, cu crucea în mână, a adunat și îmbărbătat răzletele cete ale diferitelor unități, împingându-le din nou în focul luptei, foc din mijlocul căreia n-a lipsit niciun moment. La fel și

¹⁰⁹ Constantin Nazarie, op.cit., p.18

¹¹⁰ Idem, p. 23

¹¹¹ Alexandru Moraru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică. Națiune. Cultură, Vol.III, Tom.I, E.I.B.M.B.O.R., București, 2006, p.529*

¹¹² Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolescu, op.cit., p.43

¹¹³ Tudor Popescu, *Preoți participanți la războiul de la 1916-1918, în Mitropolia Olteniei, anul XXX, nr.10-12, 1978, p.774*

¹¹⁴ P.c. pr.Ion Ilinca, col.(r)dr.Ion Ioniță, Dan Ionescu, ș.a., *Biserica și armata – jertfă și slujire*, Ed.Centrului Tehnic al Armatei, București, 2006, p.33

comportamentul preotului Petre Pieptu din Tăcuta, județul Vaslui, confesorul Regimentului 3 Vânători, care, în timpul grelelor lupte s-a găsit întotdeauna amestecat când printre luptători, când printre răniți...în momentele cele mai grele a intrat în învălmășagul luptelor.¹¹⁵ Preotul Gheorghe Tomescu din Rătești, județul Argeș, confesor la Brigăzii 6 Artilerie, a luat parte la toate luptele de la Pralea, Mărăști, Soveja și Oituz. Iordache Tudorache, preot în localitatea Gologanu, județul Vrancea, confesor al Regimentului 10 Vânători, n-a părăsit regimentul un singur moment; deși în vârstă, a fost totdeauna neobosit, îngrijind bolnavii...a luat parte și la luptele de la Mărășești, stând veșnic printre soldați.¹¹⁶

În primăvara anului 1915, două grupe de călugări au fost instruite pentru serviciul de infirmieri la Spitalul Militar și Spitalul Frumoasa din Iași, arhierul vicar Antim Botoșeneanul, prezentând Mitropoliei lista călugărilor și materiile de studiu, precum și comisia de examinare din care, pe lângă medici făcea parte și el. Conducerea acestor călugări a revenit lui Teoctist Stupcanu, fost participant la campania din 1913, acum slujitor la Catedrala din Iași și profesor de muzică la Seminarul „Veniamin Costachi” din Iași. Au urmat și alte serii de călugări dar și de călugărițe, care au activat la spitalele din Piatra-Neamț, Iași, Dorohoi, Botoșani, dar și în mănăstirile Agapia și Văratec. Mitropolitul Pimen a pus la dispoziția Comitetului Sanitar Central unele dintre cele mai mari mănăstiri din Moldova.

La 10 aprilie 1918, generalul de Corp de Armată adjutant Constantin Prezan, fost Șef al Statului Major General, însărcinat cu comanda Armatei Române, aflat în vizită la Serviciul Religios al Armatei Române, menționa că: „Preoții și-au făcut mai mult decât datoria și este o cinste pentru cler, care alături de ostași, a făcut mai mult decât i-am cerut pentru țară și neam. Rugați-vă lui Dumnezeu ca să ne dea cât mai mulți patrioți de care țara are mare nevoie. Transmiteți tuturor preoților de armată mulțumirile calde pentru inimosul lor concurs ce mi-ați dat pentru apărarea țării.”¹¹⁷

Ca o concluzie am putea spune că vrednicii slujitori ai Bisericii românești Ortodoxe s-au identificat cu idealurile poporului nostru, au participat prin „cuvânt și faptă” la marile evenimente din istoria neamului nostru.

Unirea întărește și apără un popor.

BIBLIOGRAFIE

1. ***, Istoria Basarabiei de la începuturi până la 1998, Editura Semne, București, 1998
2. Ciobanu Ștefan, Unirea Basarabiei, Editura Universitas, Chișinău, 1993
3. P.c.pr. Ilinca Ion, ș.a., Biserica și Armata – jertfă și slujire, Editura Tehnică a Armatei, București, 2006
4. Moraru Alexandru, Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică. Națiune. Cultură, Vol. III, Tom. I E.I.B.M.B.O.R., București, 2006 .
5. Nazarie Constantin, Activitatea preoților de armată în campania din 1916-1918, București, 1920
6. Netea Vasile, O zi din istoria Transilvaniei – 1 Decembrie 1919, București, 1970
7. Nicolescu Gheorghe ș.a., Preoți în lupta pentru făurirea României Mari, 1916-1919, Editura Europa Nova, București, 2000
8. Puric Dan, Cine Suntem, Editura Plateyra, București, 2008
9. Țepordei Vasile, Scrieri alese, Editura Flux, Chișinău, 2005

REVISTE

1. Lăudat Ion, Unirea românilor de peste munți cu Patria mamă, în Biserica Ortodoxă Română și Marea Unire, Vol. II, Basilica, București, 2018
2. Pașcurariu Mircea, Contribuția Bisericii la realizarea actului unirii de la 1 decembrie 1918, în Biserica Ortodoxă Română, anul XCVI, nr. 11-12

¹¹⁵ Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolescu, op.cit., p. 43

¹¹⁶ Mircea Păcurariu, *contribuția bisericii la realizarea actului unirii de la 1 decembrie 1918, în biserica ortodoxă română, anul xcvi, nr. 11-12, p.1252*

¹¹⁷ Apud Mircea Păcurariu, op.cit. p.1253

Județul Teleorman și Marea Unire

Prof. Sbîrnea Dorina

Școala Gimnazială Plosca

După actul unirii de la 1859 și războiul pentru independență din 1877-1878, evenimente care au avut un profund ecou în inimile milioaneilor de români aflați sub jugul imperiilor habsburgice și turcești, lupta poporului român pentru făurirea statului național unitar a intrat în faza hotărătoare. Mișcarea membrandistă și procesul memorandist din 1894 au ridicat „cauza românească” în rândul marilor probleme politice europene de la sfârșitul secolului al XIX-lea, atrăgând atenția opiniei publice internaționale asupra justetei cauzei pentru care luptau românii.

Teleormănenii au fost alături de frații lor din Transilvania atunci când au declanșat în 1892 acțiunea memorandistă, moment înălțător în lupta pentru reîntregirea națională, prin mitinguri de solidaritate, de sprijin și încurajare, desfășurate la Alexandria și Turnu Măgurele, unde au luat cuvântul intelectuali, țărani și meseriași.

În Teleormănean, la Alexandria și apoi la Turnu Măgurele, activa în acei ani (1892-1918), "în sprijinul luptei pentru unitate națională", profesorul Gheorghe Secășanu, originar din Transilvania, cel care înființase societatea patriotică "Carpați", care avea deniza "Noi pentru Noi".

Un rol deosebit pentru realizarea idealului de unire l-a avut Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor, înființată în 1891. Popularitatea acestei ligi, ca și programul ei privind lupta pentru unitatea națională "a fost atât de mare și de profundă" încât s-au înființat secții la Turnu Măgurele, Zimnicea, Alexandria, Roșiorii de Vede și chiar în comunele Suhaia și Beuca.

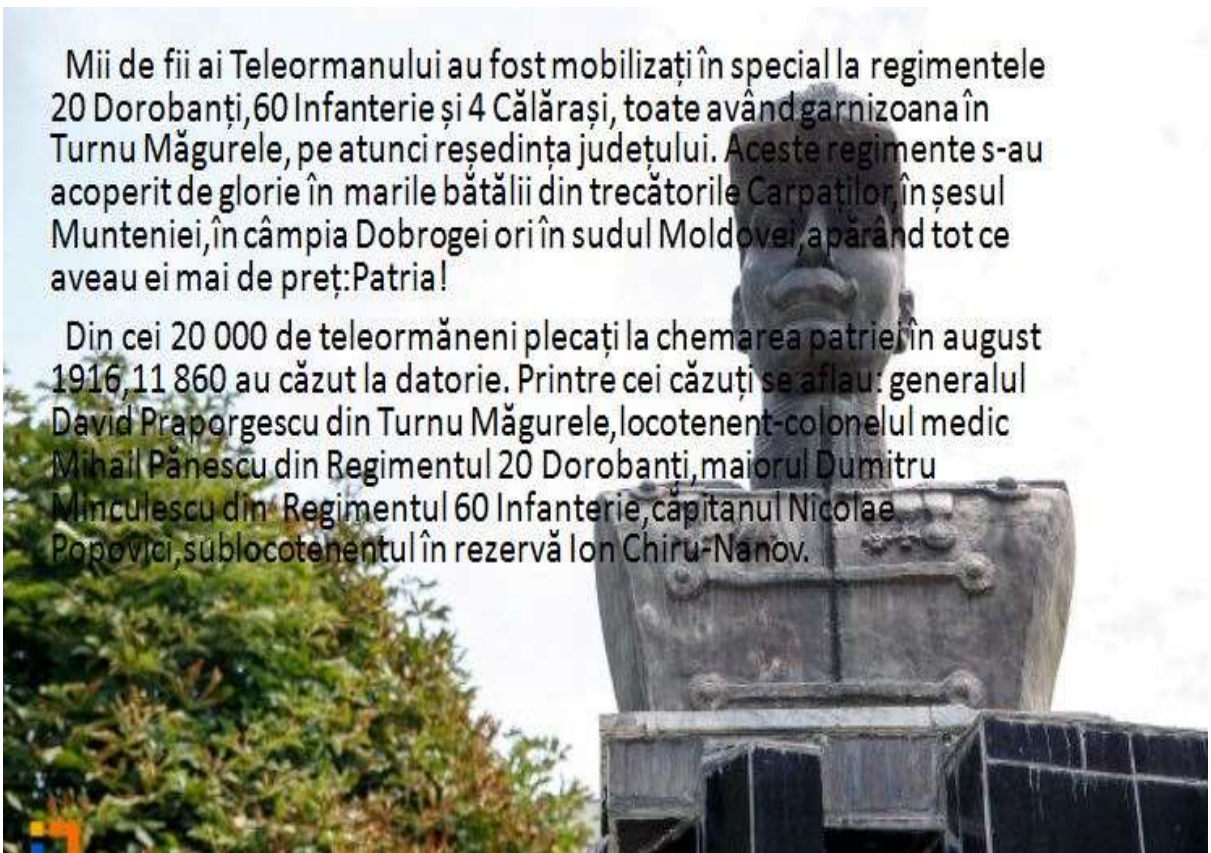
În lupta pentru făurirea statului național unitar român, locuitorii județului Teleorman au adus o contribuție deosebită. Lupta pentru reîntrăgirea națională a constituit marele ideal pentru care au luptat toți în acestui județ.

În vară anului 1916, când a sunat goarna mobilizării, a chemării sub arme, mii de bărbați, țărani, meseriași, funcționari și intelectuali de pe meleagurile acestui străvechi județ dunărean s-au prezentat la unități. A fost un entuziasm de nedescris. Peste tot se cânta: "Pe-al nostru steag e scris unire!".

Mii de fii ai Teleormanului au fost mobilizați în special la regimentele 20 Dorobanți, 60 Infanterie și 4 Călărași, toate având garnizoana în Turnu Măgurele, pe atunci reședința județului. Aceste regimente s-au acoperit de glorie în marile bătălii din trecătorile Carpaților, în șesul Munteniei, în câmpia Dobrogei ori în sudul Moldovei, apărând tot ce aveau ei mai de preț: Patria!

Din cei 20 000 de teleormăneni plecați la chemarea patriei în august 1916, 11 860 au căzut la datorie. Printre cei căzuți se aflau: generalul David Praporgescu din Turnu Măgurele, locotenent-colonelul medic Mihail Pănescu din Regimentul 20 Dorobanți, maiorul Dumitru Minculescu din Regimentul 60 Infanterie, căpitanul Nicolae Popovici, sublocotenentul în rezervă Ion Chiru-Nanov.

În timpul Primului Război Mondial, pe teritoriul județului Teleorman au avut loc lupte crâncene la Ulmuț, Șoimu, Roșiorii de Vede, Drăgănești Vlașca și Prunaru, unde s-a desfășurat celebra șarjă din 15 noiembrie 1916, executată de cavaleriștii Regimentului 2 Roșiori, comandați de colonelul Naumescu, dar și de dorobanții Regimentului 20 Teleorman, care au dat un mare tribut de jertfe: morți-35, răniți-183, dispăruți-235.

În toamna anului 1918, după semnarea armistițiului de la Compiègne, soarta Puterilor Centrale era pecetluită. România denunță pacea de la București și ordonă a doua mobilizare. Fiii acestui județ se prezintă la unitățile lor care-și aveau de data aceasta garnizoana în Moldova. În același timp, dinspre Dunăre se apropiau diviziile franceze ale generalului Berthelot. Garnizoanele germane de pe cuprinsul județului Teleorman se retrăgeau în debandadă, sub presiunea evenimentelor, a populației locale, cât și a trupelor franceze.

CONTRIBUȚIA ALEXĂNDRENIILOR LA PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Orașul Alexandria, înființat în 1834, se află pe șoseaua ce face legătura între capitala țării, București și Craiova, cel mai important oraș din Oltenia. La 35 de km Sud de Alexandria se află Zimnicea, oraș port la Dunăre, iar la 35 km Nord este Roșiorii de Vede.

Transportul feroviar și transportul naval erau strategice pe timp de război, pentru deplasarea trupelor și a echipamentului militar.

Grupul Apărării Dunării, aflat sub comanda Generalului Iancovescu avea ca misiune stoparea debarcării germano-bulgare în zona Zimnicea - Turnu Măgurele.

Într-un document emis la 11 noiembrie 1916 de Comandantul Diviziei a 18-a, General Referendaru, către Brigada 43 însărcinată cu apărarea sectorului de Dunăre, se menționează că în momentul atacurilor trupelor germane în zona Ulmuț, lângă Zimnicea, la Alexandria staționau Brigada a 3-a Cavalerie și Artileria. Brigada de Cavalerie urma să trimită un escadron pentru supravegherea inamicului și din jumătate în jumătate de oră trebuia să raporteze colonelului Oproiu, ce staționa cu trupele la pădurea Larga, poziția inamicului. Oproiu comunica colonelului Referendaru datele, acesta staționând peste noapte la Primăria Smârdioasa. Aprovizionarea urma să se facă direct de la Alexandria.¹¹⁸

La 13 noiembrie inamicul a trimis patrule către Alexandria și Drăgănești, urmărind și atacând trupele risipite ale armatei române.

Aviația germană efectua raiduri deasupra orașelor din Teleorman, inclusiv asupra Alexandriei, oraș care nu a scăpat nebombardat, distrugându-se rețeaua feroviară în gara orașului și rezervoarele de combustibil. Au fost bombardate și locuințe ale locuitorilor.

¹¹⁸ Gheorghe Popa, Maria Georgescu, *Documente privind istoria orașului Alexandria 1833 – 1982*, București, 1984, p. 247.

Primarul orașului Alexandria, Anton Văcăreanu a anunțat Ministerul de Interne despre faptul că aviația germană a lansat 21 de atacuri, în urma cărora au fost lansate 150 de bombe. Mai multe case au fost deteriorate, înregistrându-se victime în rândul oamenilor și animalelor.¹¹⁹

Deoarece au debarcat trupe germano-bulgare la Zimnicea, îndreptându-se spre București, s-au concentrat trupe ale armatei române în zona Alexandria - Vitănești - Drăgănești Vlașca.¹²⁰

Înzestrarea tehnică mai bună a ocupanților a dus la retragerea armatei noastre pentru apărarea capitalei țării, ulterior s-au retras în Moldova cu Regele, Guvernul și Parlamentul, germanii ocupând Țara Românească.

În noiembrie 1916 trupele germane au ocupat Alexandria, au organizat un centru de comandă în clădirea Primăriei. Feldmareșalul Makensen a fost încartiruit în casele avocatului și primarului C. Ionescu Firlea, conservator.

Înainte de a fi orașul ocupat, tinerii de 15-19 ani au fost trimiși în Moldova, ca rezervă pentru armata română. Au plecat pe jos, în cadrul Companiei a 2-a Subzistență, sub comanda căpitanului George Bădescu. Traseul a fost pe direcția: Alexandria - București - Urziceni - Slobozia - Buzău - Brăila - Galați. Unii nu au rezistat drumului greu, alții au reușit și au fost repartizați la spitalele militare din Huși, Vaslui, Iași, Roman. Ei aveau sarcina de a transporta medicamente, însoțirea răniților etc.¹²¹

Ocupantul german a impus o nouă conducere pentru oraș, primarul Anton Văcăreanu a fost schimbat cu D. V. Anghel. Pentru a asigura hrana trupelor inamice, alexândrenii erau obligați să predea cereale, furaje, vite. Cine nu accepta rechizițiile era amendat sau arestat.

Într-un document emis pe 25 noiembrie 1917 de Misiunea economică mixtă de pe lângă etapa nr. 275, Comandantul Etapei solicita primarului Alexandriei să-i anunțe pe proprietarii de batoze să predea cereale la Wirtschafts (departament economic). Fiecare familie era obligată să predea câte un car cu paie de grâu. Cine avea 2 porci trebuia să predea unul la Comandament, iar cei cu un porc trebuia să găsească un vecin cu un porc și să predea jumătate la Comandament.¹²²

Într-un alt document emis pe 4 decembrie 1917 de Etappen Komandatur - Landwirt, primăria era obligată să impună proprietarilor, arendașilor și țăranilor care au semințe de în, floarea soarelui și rapiță să predea la administrația militară toată cantitatea de semințe care o au. Cocenii bătuți de porumb erau preluați de germani cu 3 lei/tonă, se interzicea arderea lor.¹²³

La data de 24 noiembrie 1917 s-a interzis comercializarea prăjiturilor și a produselor de patiserie, vânzătorii care nu respectau ordinul erau condamnați la 6 luni închisoare și 400 lei amendă, închiderea prăvăliei și confiscarea mărfurilor. Măsura era pusă în aplicare de Comandanții Militari și Tribunalele Militare Germane.¹²⁴

Ocupantul german a rechiziționat diverse lucruri de la uzina electrică, băile comunale, serviciul tehnic și de la școli, prejudiciul Alexandriei se ridica la 217372 lei.¹²⁵

Comportamentul trupelor germano-bulgare la intrarea în orașul Alexandria a fost imoral, iată ce relatează primarul orașului către Ministrul de Interne la 25 ianuarie 1919 (raport nr. 353): „Îndată ce au intrat în Alexandria, au început prin mahalale jafuri în averea cetățenilor, siluiri, violuri, un adevărat infern. Automobilele și camioanele încărcau mărfuri de prin prăvălii și averea din casele cetățenilor care de frică fugiseră lăsând totul la voia întâmplării, iar coloanele de muniții și subzistență au luat atât de la comună cât și de la locuitori, tot ce a fost mai bun, ca: boi, cai, trăsuri, căruțe, hamuri, fără ca în schimbul lor să le dea cel puțin bonuri, ca drept mulțumire sufletească.”¹²⁶

¹¹⁹ Ion Bălă, Ion Moraru, *Pentru Patrie! Culegere de documente și amintiri privind participarea locuitorilor din județul Teleorman la războiul pentru întregirea patriei 1916-1918*, Ed. Academiei, București, 1982, p. 25.

¹²⁰ Ion Bălă, Ion Moraru, *Alexandria pe treptele istoriei*, Ed. Academiei, București, 1984, p. 70.

¹²¹ Stan V. Cristea (coord.), *Alexandria 160 de ani – monografie*, Ed. Teleormanul liber, Alexandria, 1994, p. 37.

¹²² B.J.T.A.N., *fond. Primăria orașului Alexandria*, ds. 11/1917-1918.

¹²³ *Ibidem*

¹²⁴ *Ibidem*.

¹²⁵ Stan V. Cristea (coord.), *op. cit.*, p. 39.

¹²⁶ *Ibidem*.

Catedrala „Sf. Alexandru” din Alexandria nu a scăpat neșefuită, clopotul cel mare, care cântărea 1226 kg¹²⁷ a fost trimis în Germania pentru a fi topit și transformat în muniție. Norocul alexândrenilor a fost că s-a terminat războiul și clopotul nu a mai apucat să fie topit. În urma tratatelor de pace Germania a fost obligată să restituie bunurile luate din alte țări, astfel, văzând germanii că pe clopot scria cu litere latinești „Sf. Alexandru – Alexandria”, l-au trimis în orașul Alexandria din Italia, italienii și-au dat seama de încurcătură și l-au trimis în România, în orașul teleormănean, unde bate și astăzi.¹²⁸

Românii au efectuat acte de sabotaj asupra liniilor telefonice pentru a împiedica trupele germane să comunice, deoarece nu au fost prinși făptașii orașul a fost amendat cu 2000 de lei.¹²⁹

Un caz interesant este al pedepsirii cu 7 luni de închisoare al preotului Alexandru Ghelican care a împiedicat un soldat german să rechiziționeze icoane valoroase din biserică. El a fost acuzat de uciderea soldatului german. În arest a fost anchetat și maltrat zilnic, cu toate acestea a rezistat eroic, având o atitudine curajoasă¹³⁰.

Unii alexândreni nu acceptau rechiziția de cereale, vite și alte bunuri, ei opuneau rezistență, astfel 97 de persoane au fost arestate de autoritățile de ocupație și au stat în arest luni de zile. Printre aceștia amintim pe: Gheorghe Ionescu - avocat, Iorgu Mușat - C.F.R., Paraschiv Noica - moșier, Gheorghe Iliescu - șeful gării din Alexandria, ș.a.¹³¹

Și-au dat viața pentru patrie 11860 teleormăneni¹³², dintre care 726 alexândreni, iar din această cauză sute de copii au rămas orfani.

Trupele germano-bulgare s-au îndreptat către București, iar la Prunaru, în jud. Teleorman s-au dat lupte crâncene 15/28 noiembrie 1916. Șarja de la Prunaru a rămas în istorie prin jertfa eroică a ostașilor români conduși de gen. Alexandru Referendaru.

Capitala București a fost cucerită, iar linia frontului s-a stabilizat pe aliniamentul Galați - Focșani - Nămolosa. La bătăliile de la Mărăști, Mărășești și Oituz a apărut sloganul „Pe aici nu se trece!”.

Sprijinul militar francez, prin misiunea gen. Henri Berthelot a contribuit la rezistența României ca aliat al Antantei în lupta cu Puterile Centrale.

La 6 noiembrie 1918 (25 octombrie 1918, pe stil vechi), armata franceză sub comanda generalului Nérél, a intrat în orașul Alexandria fiind primită cu ovații. Militarii francezi, în frunte cu generalul Nérél și primarul Al. Protopopescu - Roșiori, alături de oficialități și locuitori ai orașului, au fost fotografiați pe treptele localului vechii primării.¹³³

Avocatul Florian Georgescu, a ținut un discurs istoric în limba franceză, strigând la final „Vive la France!”, iar elevii de la Liceul Al. Ghica au intonat „Marseilleza”¹³⁴.

Între decembrie 1918 și februarie 1919 în Alexandria a fost cantonat un regiment de infanterie aflat sub comanda colonelului Durand. Din regiment făceau parte soldați coloniali din țări africane (Senegal, Algeria și Maroc) neobișnuiți cu frigul. Din această cauză mulți s-au îmbolnăvit și au murit. În cimitirul eroilor au fost înmormântați 80 de ostași români, 59 ostași francezi, 27 ostași germani, 25 ostași ruși, 9 turci și 3 bulgari.¹³⁵

În memoria eroilor din Alexandria, căzuți în Primul Război Mondial, autoritățile au constituit un comitet de inițiativă, condus de judecătorul I. Ionescu. Monumentul urma să fie realizat de sculptorul Mățăoanu. Soclul a fost așezat la intrarea principală din parcul orașului, vis-à-vis de Catedrala „Sf. Alexandru”.

¹²⁷ Ioan Spiru, „Biserica Sf. Alexandru din orașul Alexandria”, *Glasul Bisericii*, XXIX, 9-10, 1970

¹²⁸ Stan V. Cristea (coord.), *op. cit.*, p. 39.

¹²⁹ Gheorghe Popa, Maria Georgescu, *op. cit.*, p. 251.

¹³⁰ Stan V. Cristea (coord.), *op. cit.*, p. 41.

¹³¹ *Ibidem*, p. 40.

¹³² *Ibidem*.

¹³³ Pavel Mirea (coord.), *Exponatul lunii - 100: un proiect de valorificare a patrimoniului muzeal teleormănean*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2017, p. 112.

¹³⁴ Ion Moraru, „Militari francezi la Alexandria”, în ziarul *Teleormanul* din 22 octombrie 1993, p. 3.

¹³⁵ Stan V. Cristea (coord.), *op. cit.*, p. 41.

Sculptorul Mățăoanu a decedat, iar lucrarea a fost realizată de Spiridon Georgescu. În 1934, monumentul a fost așezat pe soclu, cu ocazia împlinirii unui secol de existență a orașului¹³⁶.

Monumentul înfățișează un soldat român în echipament de luptă, cu un drapel în mâna dreaptă și pușca în mâna stângă. În laterale au fost montate basoreliefuri cu Regele Ferdinand și Regina Maria, stema regală și scene de luptă. În toamna anului 1993 monumentul a fost mutat în fața Prefecturii, unde se află și astăzi, iar în 1994 a fost restaurat în întregime. Monumentul nu are inscripționate nume de eroi.

Alexandria și-a adus o contribuție foarte importantă prin jertfa fiilor săi:

- ✓ 6 ofițeri
- ✓ 29 subofițeri
- ✓ 41 gradați
- ✓ 622 soldați
- ✓ 28 cu grade neidentificate

TOTAL = 726

Conform datelor de la Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, în Alexandria a fost amenajat „Cimitirul eroilor” lângă cimitirul „Sf. Alexandru” în anul 1921 de către „Societatea Mormintelor Eroilor Căzuți în Război”. Cimitirul s-a organizat în morminte individuale și cripte comune pentru „Soldatul necunoscut”. Se estimează că au fost depuse osemintele a peste 650 de eroi de naționalitate română, austriacă, bulgară, germană, franceză turcă și rusă din Al Doilea Război Balcanic (militarii români ce aparțineau Regimentului 19 Artilerie, care au murit de holeră în 1913, în lazaretul din Alexandria. Pentru ei s-a amenajat o cruce treflată în latura opusă intrării în cimitir) și din Primul Război Mondial.¹³⁷

Osemintele celor 34 de ostași francezi identificați și a 11 neidentificați au fost exhumate și reînhumate într-o parcelă special amenajată în cimitirul Bellu Militar din București, cu ocazia Centenarului declanșării Primului Război Mondial.¹³⁸

Există o listă cu 104 eroi înmormântați în Cimitirul Eroilor din Alexandria, publicată de Oficiul Național Pentru Cultul Eroilor. În urma analizării și comparației cu celelalte liste din lucrările amintite am observat că doar câteva nume se regăsesc: Popof Gheorghe - plutonier major, Tatu Radu - plutonier, Angelescu Cristian - subofițer, Georgescu Constantin - ?¹³⁹, Dumitru Constantin - soldat, Gheorghe Tudor - soldat, Marin Ion - soldat și Petre Ion - soldat. Scăzând pe cei 8 din 104, rezultă încă 96 de eroi. Cei 726 ale căror oseminte au rămas pe câmpurile de luptă sau în alte cimitire ale eroilor din țară sau străinătate și cei 96 identificați în cimitirul din Alexandria, demonstrează o contribuție de 822 de suflete românești ce s-au jertfit pentru țară și pentru Alexandria. La aceștia se mai adaugă 79 de soldați aliați (59 francezi și 25 ruși).¹⁴⁰

„Realizarea idealului nostru național a fost multă vreme considerată un vis frumos, întrezărit în negura unui viitor îndepărtat. Prea eram mici și slabi, și prea puternici erau opresorii. (...) Prin ascuțimea minții, tăria brațului și sacrificiu s-a realizat idealul multiseclar al eliberării de sub stăpânirea străină într-un stat național unitar.”¹⁴¹

Numai prin participarea la primul război mondial și sacrificiul suprem al fiilor țării s-a realizat idealul național al românilor, Marea Unire.

La 27 martie 1918, Sfatul Țării din Chișinău stabilea unirea Basarabiei cu România, la 15 noiembrie 1918, Congresul General al Bucovinei, decidea unirea Bucovinei cu România, iar la 1

¹³⁶ Ibidem

¹³⁷ Oficiul Național Pentru Cultul Eroilor <https://once.mapn.ro>

¹³⁸ Ibidem.

¹³⁹ În lista de la O.N.C.E. Georgescu Constantin apare ca soldat, iar în lista din lucrarea lui Gheorghe Popa apare ca sergent.

¹⁴⁰ Stan V. Cristea (coord.), op. cit., p. 41.

¹⁴¹ Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916 - 1919*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 3.

decembrie 1918, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, hotărâ unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu Regatul România.

Prin realizarea Statului unitar român și adoptarea unor legi corespunzătoare: Legea electorală, prin care votul devenea universal (1918, 1926), Legea unificării monetare, prin care leul devenea moneda unică (1920), Legea agrară, prin care țăranii erau împroprietăriți cu pământ, din exproprierile parțiale efectuate de stat asupra moșierilor (1921), Constituția - legea fundamentală în stat (1823) societatea noastră a evoluat prin creșterea demografică și a capacității productive, prin întărirea economiei capitaliste și a sistemului politic democratic.

BIBLIOGRAFIE

B.J.T.A.N., fond *Primăria Alexandria*, ds. 11/1917-1918.

BĂLĂ, Ion, MORARU, Ion, *Alexandria pe treptele istoriei*, Ed. Academiei, București, 1984.

BALA, Ion, MORARU, Ion, *Pentru Patrie! Culegere de documente și amintiri privind participarea locuitorilor din județul Teleorman la războiul pentru întregirea patriei 1916-1918*, Ed. Academiei, București, 1982.

CRISTEA, Stan V. (coord.), MORARU, Ion, ȚÂNȚĂREANU, Ecaterina, POPA, Gheorghe, AVRAM, Dumitru, SPIRU, Ioan, *Alexandria 160 de ani - monografie*, Ed. Teleormanul liber, 1994.

KIRIȚESCU, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916 - 1919*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1989.

MIREA, Pavel (coord.), BORTUN, Cătălin, GHEORGHE, Luminița, OLARU, Claudiu, PĂTRAȘCU, Steluța, TORCICĂ, Ion, ȚÂNȚĂREANU, Ecaterina, *Exponatul lunii - 100: un proiect de valorificare a patrimoniului muzeal teleormănean*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2017.

STÂNGĂ, Alin (coord.), IONESCU, Mircea, TĂTULESCU, Laurențiu, *Protoieria Alexandria, Monografie Album*, Ed. Biserica Ortodoxă, București, 2011.

SPIRU, Ioan, „Biserica Sf. Alexandru din orașul Alexandria”, *Glasul Bisericii*, XXIX, 9-10, 1970, pp. 1001-1011.

Oficiul Național Pentru Cultul Eroilor (<https://once.mapn.ro>)

Cătălin Ionuț FLOREA, Școala Gimnazială Nr. 7 Alexandria

CONTRIBUȚIA ORAȘULUI ZIMNICEA LA PRIMUL RĂZBOI MONDIAL ȘI REALIZĂREA MARII UNIRI

Prof. Elena Ichim, Școala Gimnazială Nr. 2 Zimnicea

În perioada ce a premers Primului Război Mondial, Zimnicea era un oraș înfloritor, prosperitatea sa remarcându-se prin arhitectura edificiilor publice, dar și a locuințelor bancherilor, negustorilor și moșierilor. În anul 1914, populația orașului număra 7661 de locuitori, dintre aceștia, peste 1050 vor fi mobilizați pe front; peste 290 nu se vor mai întoarce acasă, lăsând în urmă 132 de soții văduve și 123 de copii orfani. Într-un procent covârșitor erau țăranii plugari.

România a intrat în război în noaptea de 14 spre 15 august 1916, alături de Antanta și împotriva Puterilor Centrale. Regele Ferdinand I, deși de origine prusacă, s-a supus voinței Consiliului de Coroană de la Cotroceni, din 14 august 1916, asumându-și astfel reacția dură din partea Casei de Hohenzollern-Sigmaringen. Dincolo de interesele personale, tronau interesele țării,

iar Țara voia să intre în război de partea alianței care-i aducea provinciile aflate sub stăpânire străină și pe românii care suportau de sute de ani procese de deznaționalizare umilitoare.

Ca de fiecare dată, guvernele care se succedaseră la conducerea țării nu au fost preocupate de formarea unei armate moderne, iar acest război ne va surprinde din nou nepregătiți. O parte din efectele militare trebuiau suportate de ostași. Nu a fost singurul inconvenient. Armele erau în cea mai mare parte învechite, iar dotarea cu tehnică de luptă era sumară. La ele se vor adăuga erorile sau ezitățile unor comandanți care nu aveau experiența unor confruntări militare de amploare, războiul de independență având loc cu aproape patru decenii în urmă.

La 15 august 1916, armata română s-a angajat în război pe un front de cca 1200 km, cel mai lung din Europa. Frontul dunărean avea un caracter defensiv, iar apărarea era asigurată de forțe puține și slab înzestrate. Marele Cartier General al Puterilor Centrale își fixase încă de la intrarea României în conflict, ca obiectiv, străpungerea frontului în sectorul Zimnicea-Sviștov, forțarea râurilor Jiu și Olt și joncțiunea cu Armata 9 ce acționa din nord pentru a prinde ca într-un clește armata română. Urmau cucerirea Bucureștiului și scoaterea României din război. Prin urmare, Zimnicea a fost supusă bombardamentelor grele din august până în noiembrie 1916, fiind distruse recoltele, clădirile, calea ferată, dar și arhivele orașului.

În ziua de 10 noiembrie 1916, Dunărea a fost forțată de trupe germane, austro-ungare, turce și bulgare, cinci divizii bine înarmate revărsându-se spre Alexandria și Giurgiu cu obiectivul București. Populația Zimnicei fusese evacuată în luna septembrie 1916, dar nu toți locuitorii au vrut să-și părăsească gospodăriile. Ocupantul a distrus sau jefuit 539 de proprietăți particulare și două școli.

Pentru România, campania din 1916 s-a încheiat dezastruos. 2/3 din teritoriul țării a intrat sub ocupație militară inamică. Autoritățile, instituțiile, armata, Casa Regală și o parte a populației s-au retras în Moldova, singurul teritoriu rămas neocupat. Din cauza suprapopulării, a sărăciei ținutului, a lipsei igienei sanitare, a unei ierni foarte geroase care a îngreunat organizarea administrației, vor izbucni bolile epidemice care vor secera mii de vieți.

În lunile august-noiembrie 1916, s-au desfășurat lupte crâncene pentru apărarea frontului transilvănean, dar și în sectorul Jiu-Olt sau dunărean. Aici au murit cei mai mulți soldați. Pentru zîmniceeni, luptele de la Lerești, Căineni, Mateiaș, Valea Timișului etc, au însemnat fie mormântul, fie drumul prizonieratului. Numele lor nu apare încrustat în nicio piatră; timpul a distrus crucile de lemn așezate la capătul mormântului individual sau al gropilor comune. Prizonierii au trebuit să suporte calvarul exterminării fizice, al umilinței prin inaniție, marșuri forțate și munci istovitoare. Mormintele lor sunt împânzite la marginea lagărelor din Germania, Austro-Ungaria, Turcia, Macedonia, Muntenegru, Alsacia-Lorena etc. Până de curând nu și-a mai adus aminte nimeni de ei. Centenarul marcării Primului Război Mondial ni i-a readus în case – singuri, dar cu onoarea datoriei împlinite- România Mare!

Despre redescoperirea eroilor noștri, gândurile elevei mele Cristina Negreanu, de la clasa a VI-a, sunt elocvente:

”Stră-stră-străbunicii mei care au murit pe front în Primul Război Mondial s-au numit Miu Ilie și Miu Tudor și au fost frați. A fost o mare tragedie pentru familii când au fost anunțate că-și pierduseră fiii în luptă. Au fost îngropați pe front, acolo unde au murit, probabil puși în gropi comune alături de alți eroi români sau în morminte individuale, departe de casă. Erau căsătoriți și-i așteptau acasă cele două soții, Maria și Elisabeta, dar și cei 4 copii care au rămas orfani în urma dispariției lor. Statul le-a împroprietărit familiile cu 100 de arii de pământ. Pentru a-și asigura existența, cele două văduve și socrii lor îl munceau de dimineață până seara. Copiii au mers la școală, și având mamele învățătoare au fost cei mai cuminiți și cei mai buni la învățătură. Întotdeauna le-a fost dor de tații lor, le-au lipsit afecțiunea și protecția lor. Mamele au încercat să suplinească lipsa taților și i-au crescut cu mare-mare dragoste, astfel că ei au fost modele în societate.

Trec deseori prin parc, pe lângă monument. Nu m-am gândit niciodată (...) că pe el se află numele stră-stră-străbunicilor mei. Acum însă, cum trec pe alee, mă opresc în fața monumentului și

îl privesc cu mândrie și pioșenie. El este un simbol al eroismului, al libertății și al unității la care și-au adus aportul și stră-stră-străbunicii mei. Iar eu sunt tare mândră de ei.”

MAREA UNIRE

P.I.P Dumitrascu Florina, Scoala Gimnaziala Nr.5 Alexandria

Ziua Nationala a Romaniei constituie un bun prilej de a aduce un omagiu fauritorilor Marii Uniri.

La data de 1 Decembrie 2018 sarbatorim 100 de ani de la Marea Unire de la Alba Iulia. Pentru toti romanii, Marea Unire de la Alba Iulia din 1918 semnifica implinirea idealului romanesc de a trai liberi intr-un singur stat national unitar si reprezinta totodata prilejul de a ne indrepta gandurile, cu recunostinta, catre inaintasii nostri care au luptat si s-au jertfit pe campurile de lupta pentru realizarea acestui ideal.

Marea Unire din 1918 a fost procesul istoric în urma căruia toate provinciile istorice locuite de români s-au unit în anul 1918 în cuprinsul aceluiași stat național, România. Etape preliminare au fost Mica Unire din 1859 a Țării Moldovei cu Țara Românească și dobândirea independenței în urma războiului din 1877-1878, pe fondul renașterii naționale a românilor în parcursul secolului al XIX-lea. Unirea Basarabiei, a Bucovinei și, în cele din urmă, a Transilvaniei cu Regatul României (așa-zisul Vechi Regat) a dus la constituirea României Mari. Ea a fost scopul intrării României în Primul Război Mondial de partea Antantei și a fost favorizată de mai mulți factori istorici:

- acțiunea politică decisivă a elitelor din Regatul României și din Austro-Ungaria în conjunctura favorabilă de la sfârșitul Primului Război Mondial
- prăbușirea Imperiului Austro-Ungar și a Imperiului Rus
- afirmarea principiului autodeterminării și a celui al naționalităților pe plan internațional, în contextul prezenței pe scară largă a sentimentului național în rândul populației românești

Pe 1 Decembrie 2018, Alba Iulia devine centrul principal al evenimentelor ce marchează 100 de ani de la Marea Unire. 1 Decembrie 1918 a rămas un simbol al afirmării hotărâtoare a poporului de a-și decide singur soarta. Cei mai mulți dintre cei care au văzut cu ochii lor înfăptuirea acestui vis de veacuri au pierit purtând în inimi fiorul libertății, iar, pentru generația tânără, Unirea de la 1918 a devenit doar o frumoasă lecție de istorie. Acum 100 de ani, peste 100.000 de oameni din toate colțurile României se îndreptau către Alba Iulia, pentru a asista la desăvârșirea celui mai puternic act din istoria României. Cu entuziasm și inimi însuflețite de dragoste de țară, românii au venit să dea mână cu mână într-o țară unită.

Adunarea de la Alba Iulia s-a ținut într-o atmosferă de sărbătoare. Aici au venit 1.228 de delegați oficiali, din toate cele 130 de cercuri electorale și din toate cele 27 de comitate românești, episcopi, oameni de cultură, care au proclamat, la unison, „deplina libertate națională”, „votul obștesc, direct și egal”, „libertatea presei” dar și reforme în mai multe domenii ale vieții, acum 100 de ani. Pe lângă oficialități, la Alba Iulia au venit, români de peste tot, de peste Carpați, cu trenul, cu căruțele, călare, pe jos, îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu steaguri tricolore, cu table indicatoare a comunelor ori a ținuturilor de unde proveneau, în cântări și plini de bucurie. Peste o sută de mii de oameni s-au adunat în această zi spre a fi de față la actul cel mai mareț al istoriei românilor.

Marea Unire a tuturor românilor a fost împlinită în miezul zilei de 1 decembrie 1918, când cele 1.228 de semnături s-au așternut pe Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia.

Privim în înfăptuirea unității noastre naționale ca la un triumf al libertății românești”, spunea Iuliu Maniu la Marea Adunare de la Alba Iulia, din 1 decembrie 1918. Atunci se naștea o țară întregită cu teritorii care vremelnic fuseseră rupte de vitregia timpului. Devenea realitate România Mare pentru că la 9 aprilie Basarabia s-a unit cu România, la 28 noiembrie, același an,

Bucovina hotărâse unirea necondiționată cu Țara Mamă, iar la 1 decembrie, la Alba Iulia, Transilvania completa harta reală a statului român. Dar momentul Marii Uniri, acela în care la Alba Iulia s-a trasat o nouă hartă a Europei a fost pregătit din timp, iar multe și nu mai puțin importante au fost luptele date de românii noștri în războaiele pentru câștigarea libertății.

Suntem cu toții responsabili de viitorul societății românești și, de aceea avem datoria și obligația să transmitem generațiilor viitoare dezideratele pentru care au luptat generația care a înfăptuit Marea Unire, acelea de a trăi într-o singură patrie. Avem o istorie fabuloasă și de o mare importanță care merită și este necesară a fi dezvăluită propriilor ei urmași așa cum a fost ea cu adevărat și aceasta încă de pe băncile școlii când orice român se formează pentru a deveni un român și european adevărat și de ce nu, în acest fel și un cetățean de calitate în această lume a Terrei în plină și continuă schimbare și în această privință sunt de aceeași părere cu autorul cărților ce fac subiectul acestui articol. Să îți cunoști istoria neamului din care faci parte este una din cele mai frumoase și de inimă învățături dar și un lucru necesar. constituțională, stat membru al Uniunii Europene și al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord. La un secol de la cea mai măreață pagină din istoria poporului nostru avem șansa de a ne dovedi vrednici urmași a celor care au înfăptuit Marea Unire. Suita de activități pe care o propunem elevilor noștri trebuie să aibă menirea de a apropia cât mai mult de cunoașterea faptelor istorice naționale, de ale încălzi inimile cu sentimentele bucuriei și mândriei că sunt români. Participarea activă la activitățile „Centenarului Marii Uniri 1918-2018” are rolul de a-i ajuta pe elevi să conștientizeze importanța momentului, de a trăi ei înșiși istoria pe viu, de a face din aceste activități sărbători ale sufletului de tineri români împreună cu colegii lor. La activități imi doresc să participe, sub diferite forme, toți elevii. Ele se pot desfășura atât în unitatea de învățământ, cât și în afara ei. Pe lângă documentare științifică, manifestările artistice vor aduce culoare și implicare în trăirea evenimentelor. Vizitele la Muzeul de Istorie, vizionarea filmelor documentare, cât și excursia propuse îi vor ajuta pe elevi să pipăie urmele trecutului, să-i simtă aproape pe eroii neamului, să înțeleagă istoria așa cum a fost.

De aceea, se cuvine ca în aceasta zi să aducem un omagiu celor care au desăvârșit, prin patriotismul și jertfa lor, Marea Unire de la 1918, o zi de mare însemnatate pentru istoria noastră. Sărbătoarea de la 1 Decembrie reprezintă unul dintre cele mai importante momente ale istoriei românilor, un eveniment caruia îi datorăm identitatea noastră națională, valorile și spiritul unitar.

